

Fontys Hogeschool
Januari 2025

WERKEN IN 'HET BELANG VAN HET KIND' DOOR PROFESSIONALISERING

"Jeugdwet is basiswetgeving, IVRK geeft enkel richting?"

Auteurs:

Hajar Bouyafa, Silvana Eleveld, Guusje Jespers, Robin Verheijen en Anouk Vrijzen

In opdracht van: Daisy Petrona, Jeugdhulp Voldoende Beschermd
Onder begeleiding van: Frank van de Schans, Fontys Hogeschool

Voorwoord

Met trots presenteren wij onze pedagogische kwestie: *‘Werken in het belang van het kind door professionalisering’*. Dit project is tot stand gekomen door de gezamenlijke inspanningen en inzet van alle groepsleden: Hajar Bouyafa, Silvana Eleveld, Guusje Jespers, Robin Verheijen en Anouk Vrijsen. Tijdens het proces hebben we waardevolle kennis en vaardigheden opgedaan, die niet alleen hebben bijgedragen aan het eindresultaat, maar ook aan onze persoonlijke en professionele ontwikkeling.

Deze pedagogische kwestie biedt inzichten in de invloed van de professionalisering van jeugdzorgprofessionals op het werken in ‘het belang van het kind’. Wij beschouwen ‘het belang van het kind’ als een geïntegreerde aanpak waarin de gezondheid, veiligheid en het welzijn van de jeugdige altijd centraal staan. Hierbij beschouwen we de jeugdige als prioriteit, waarbij zijn of haar stem wordt gehoord en meegenomen in beslissingen. Er wordt gebruikgemaakt van de eigen regie, en keuzes worden samen met de jeugdige gemaakt in plaats van voor hen. Transparantie en duidelijkheid zijn daarbij cruciaal: jeugdigen en ouders worden actief betrokken in een open samenwerkingsrelatie, waarin professionals helder communiceren, beloftes nakomen en processen begrijpelijk uitleggen. Professionals handelen daarnaast vanuit professionele richtlijnen en wettelijke kaders om de kwaliteit van zorg en ondersteuning te waarborgen. Denk hierbij aan de Jeugdwet, de Beroepscode, de Richtlijnen Jeugdhulp & Jeugdbescherming en het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Deze werkwijze draagt bij aan een veilige, ondersteunende omgeving waarin jeugdigen kunnen groeien en zich ontwikkelen.

We willen van deze gelegenheid gebruik maken om onze dank uit te spreken aan onze opdrachtgever van Jeugdhulp Voldoende Beschermd, Daisy Petrona, en onze coach en begeleider, Frank van de Schans. De inspirerende gesprekken, ondersteuning en waardevolle feedback waren onmisbaar voor het succes van deze pedagogische kwestie.

Daarnaast bedanken we iedereen die heeft bijgedragen aan het eindresultaat van dit project. In het bijzonder spreken we onze waardering uit naar de respondenten die hun tijd en inzichten met ons hebben gedeeld. Hun waardevolle bijdragen hebben ons geholpen om een dieper inzicht te krijgen in het onderwerp en hebben een belangrijke rol gespeeld in het succes van dit onderzoek.

Wij hopen dat deze pedagogische kwestie niet alleen bijdraagt aan een beter begrip van de professionalisering van jeugdzorgprofessionals, maar ook inspireert tot verdere discussie en onderzoek.

Veel leesplezier gewenst!

Hajar Bouyafa, Silvana Eleveld, Guusje Jespers, Robin Verheijen & Anouk Vrijsen

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Samenvatting.....	5
1. Inleiding.....	7
1.1 <i>Inleiding in het onderzoek</i>	7
1.2 <i>Aanleiding van het onderzoek</i>	7
1.3 <i>Vraagstelling</i>	9
1.4 <i>Leeswijzer</i>	9
2. Theoretisch kader.....	10
2.1 <i>Wettelijke kaders en richtlijnen</i>	10
2.1.1 <i>Richtlijnen Jeugdhulp en jeugdbescherming</i>	10
2.1.2 <i>Beroepscode voor professionals in sociaal werk</i>	11
2.1.3 <i>Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK)</i>	12
2.1.4 <i>De Jeugdwet</i>	12
2.1.5 <i>Tuchtrecht</i>	13
2.2 <i>Jeugdzorgprofessionals</i>	15
2.3 <i>Professionalisering</i>	15
2.4 <i>Belang van het kind</i>	16
3. Onderzoeksmethoden en uitvoering.....	17
3.1 <i>Onderzoeksontwerp</i>	17
3.2 <i>Dataverzameling</i>	17
3.2.1 <i>Doelgroep en steekproef</i>	17
3.2.2 <i>Dataverzamelingsmethoden</i>	17
3.2.2.1 <i>Samenstelling respondenten ouders en jeugdigen</i>	18
3.2.2.2 <i>Samenstelling respondenten professionals</i>	19
3.3 <i>Data-analyse</i>	19
3.4 <i>Betrouwbaarheid & validiteit</i>	19
3.4.1 <i>Betrouwbaarheid</i>	20
3.4.2 <i>Validiteit</i>	20
3.4.3 <i>Mogelijke risico's</i>	20

3.5	<i>Ethische overwegingen</i>	21
3.6	<i>Uitvoering van het onderzoek</i>	21
4.	Resultaten	22
4.1	<i>Resultaten enquête professionals</i>	22
4.2	<i>Resultaten enquête ouders en jeugdigen</i>	23
5.	Discussie	25
6.	Conclusie	27
7.	Aanbevelingen	28
7.1	<i>Versterk communicatie en transparantie richting gezinnen</i>	28
7.2	<i>Verbeter gemeentelijke ondersteuning</i>	28
7.3	<i>Bijscholing voor professionals</i>	28
7.4	<i>Ouders en jeugdigen meer betrekken in besluitvorming</i>	29
7.5	<i>Vermindering organisatorische belemmeringen</i>	29
7.6	<i>Focus op het belang van het kind als gezamenlijke prioriteit</i>	30
	Literatuurlijst	31
	Bijlagen	33
	<i>Bijlage A – Volledige uitwerking Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming</i>	33
	<i>Bijlage B – Volledige uitwerking Beroepscode</i>	48
	<i>Bijlage C – Volledige uitwerking IVRK</i>	53
	<i>Bijlage D – Volledige uitwerking Jeugdwet</i>	56
	<i>Bijlage E: Vragenlijst Ouders en jeugdigen</i>	82
	<i>Bijlage F: SPSS syntax & output ouders en jeugdige</i>	89
	<i>Bijlage G: SPSS-analyse ouders en jeugdige</i>	101
	<i>Bijlage H: Analyse open vragen ouders en jeugdige</i>	106
	<i>Bijlage I: Vragenlijst professionals</i>	109
	<i>Bijlage J: SPSS syntax & output professionals</i>	115
	<i>Bijlage K: SPSS analyse professionals</i>	123

<i>Bijlage L: Analyse open vragen professionals.....</i>	<i>126</i>
<i>Literatuurlijst bijlagen.....</i>	<i>143</i>

Samenvatting

Dit onderzoek richt zich op de vraag of de professionalisering van jeugdzorgprofessionals bijdraagt aan het waarborgen van het belang van het kind in de jeugdzorg. Sinds de invoering van de Jeugdwet in 2015 is de verantwoordelijkheid voor jeugdzorg overgedragen aan gemeenten, met als doel preventie en maatwerk centraal te stellen. Tegelijkertijd is er geïnvesteerd in de professionalisering van jeugdzorgprofessionals. Dit onderzoek onderzoekt of deze inspanningen effectief zijn en aansluiten bij de behoeften van ouders en jeugdigen met een focus op het werken in het belang van het kind.

Het onderzoek combineert kwantitatieve en kwalitatieve data, verzameld via enquêtes onder 46 jeugdzorgprofessionals en 60 ouders en jeugdigen die ervaring hebben (gehad) met jeugdzorg. Professionals beoordelen hun kennis van wettelijke kaders en richtlijnen gemiddeld met een 4,2 op een schaal van 1 tot 5, dit blijkt uit de kwantitatieve resultaten. Uit de kwalitatieve antwoorden blij dat zij zich goed geïnformeerd voelen en benoemen het gebruik van specifieke instrumenten zoals ARIJ en HAVIK. Daarnaast komt uit de kwalitatieve data dat dat professionals de Jeugdwet het meest noemen en deze beschouwen als basiswetgeving. Dit staat niet in lijn met artikel 94 van de Grondwet die benadrukt dat de internationale wetgeving boven de nationale staan. Tegelijkertijd geven ze aan dat de ondersteuning van gemeenten tekortschiet, met een gemiddelde score van 2,8. Ook administratieve lasten en starre protocollen worden als belemmerend ervaren. Hoewel 78% van de professionals recent bijscholing heeft gevolgd, is er een duidelijke behoefte aan verplichte, regelmatige scholing en interne juridische ondersteuning.

De ervaringen van ouders en jeugdigen zijn overwegend negatief. De samenwerking met professionals wordt laag beoordeeld, met een gemiddelde score van 1,36. Gebrek aan communicatie, transparantie en maatwerk zijn de meest genoemde problemen. Professionals worden door ouders en jeugdigen vaak gezien als onvoldoende op de hoogte van richtlijnen en methodieken, wat bijdraagt aan een gevoel van wantrouwen. Ook het gemeentelijk beleid wordt zeer kritisch beoordeeld, met een gemiddelde score van 1,48. Ouders en jeugdigen benadrukken de behoefte aan meer flexibiliteit en maatwerk om passende zorg te ontvangen.

De resultaten laten zien dat professionalisering op zichzelf niet voldoende is om volledig recht te doen aan het belang van het kind. Hoewel professionals aangeven goed opgeleid te zijn en dat het belang van het kind centraal staat in hun handelen, ervaren ouders en jeugdigen dit vaak anders. Het gebrek aan effectieve communicatie en betrokkenheid bij besluitvorming belemmert het vertrouwen en de samenwerking tussen professionals en gezinnen. Ook hoge administratieve lasten en beperkte gemeentelijke ondersteuning verminderen de effectiviteit van jeugdhulp.

De resultaten tonen aan dat professionalisering alleen niet voldoende is. Betere communicatie, meer betrokkenheid van gezinnen bij besluitvorming en minder administratieve obstakels zijn nodig

om het belang van het kind echt centraal te stellen. Gemeenten moeten flexibeler werken en professionals hebben baat bij structurele bijscholing en juridische ondersteuning. Alleen door gezamenlijke verbeteringen kan jeugdzorg effectiever bijdragen aan het welzijn van kinderen en gezinnen.

1. Inleiding

1.1 Inleiding in het onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Jeugdhulp Voldoende Beschermd (JVB). JVB is ontwikkeld door Angelo, Daisy, Helga en Eva, die allemaal betrokken zijn bij de jeugdzorg in Nederland. JVB pleit ervoor dat iedereen binnen de jeugdhulp, handelt volgens de Jeugdwet en het IVRK. Ze stellen dat elke jeugdige recht heeft op een veilige plek zonder geweld en op een "onbedreigd leven en een onbedreigde ontwikkeling" (Jeugdhulp Voldoende Beschermd, 2025).

Daarnaast dient de nieuwe Jeugdwet ervoor te zorgen dat er garanties worden geboden met betrekking tot de veiligheid voor jeugdigen die vallen onder de jeugdhulp. Jeugdigen dienen meer erkenning te krijgen, aldus JVB (Jeugdhulp Voldoende Beschermd, 2025). Ook hoopt JVB de compensatieregeling te verhogen en dat de hulpverlening- en contactmogelijkheden beter worden.

Vervolgens is een belangrijk standpunt van JVB, dat ze het belangrijk vinden dat de jeugdzorgprofessionals hun beroep uit kunnen oefenen, waarbij hun handelen in lijn staat met de Internationale Rechten van het Kind en de Jeugdwet (Jeugdhulp Voldoende Beschermd, 2025). Ten slotte dienen ouders met zorgen gehoord en serieus genomen te worden, mits hierbij de zorgen over het belang van het kind niet de veiligheid van de jeugdige schaad (Jeugdhulp Voldoende Beschermd, 2025).

Het gehele rapport is door ChatGPT gecontroleerd op spelling, grammatica en zinsopbouw.

1.2 Aanleiding van het onderzoek

Alle jeugdigen hebben het recht om gezond, veilig en met optimale ontwikkelingsmogelijkheden op te groeien (Lozowski, 2018; Höfte, 2024). Dit is het uitgangspunt van de Jeugdwet, die sinds 2015 geldt. Wanneer het nodig is, moeten jeugdigen en hun ouders kunnen bouwen op competente en betrouwbare professionals. Dit zijn professionals die passende ondersteuning bieden, zorgvuldig en tijdig beslissingen nemen én te allen tijde samenwerken met de jeugdige en zijn of haar omgeving. Ook handelen deze professionals zelfstandig, met respect voor de eigen regie en leefwereld van de jeugdige, waarbij de nadruk vooral ligt op preventie, het benutten van eigen kracht, geïntegreerde ondersteuning en het vroegtijdig leveren van zorg op maat. Hierbij dient altijd, ongeacht wie de cliënt is, het belang van het kind centraal gesteld te worden, met inachtneming van artikel 3 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (Lozowski, 2018; Verenigde Naties, 1989, art. 3, lid 1).

Op 20 november 1989 hebben de Verenigde Naties in New York het Verdrag inzake de Rechten van het Kind unaniem aangenomen (Kinderrechten, z.d.). Dit Kinderrechtenverdrag behandelt

alle aspecten die het leven van kinderen kunnen beïnvloeden, van hun geboorte tot aan hun achttiende levensjaar. Het omvat onderwerpen zoals voeding, onderwijs, huisvesting en gezondheid, evenals zaken als religie, familie en vriendschappen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan kwesties zoals mishandeling, kinderarbeid, oorlog en vluchtelingenproblematiek. Het verdrag biedt essentiële richtlijnen en verplichtingen met als doel kinderen een veilige omgeving te bieden waarin ze zich optimaal kunnen ontwikkelen (Kinderrechten, z.d.).

Naast de Jeugdwet is er de laatste jaren ook op andere gebieden ingezet op de professionalisering van de professionals binnen de jeugdhulp. Aan het begin van het professionaliseringsproces zijn er competentieprofielen opgesteld, waaronder dat van de jeugdzorgwerker (Steenmeijer, 2014, p. 37). Dit profiel vormt de basis voor de verplichte beroepsregistratie, die momenteel wettelijk wordt vastgelegd. Rondom de professionalisering is er een databank opgezet voor na- en bijscholing, en zijn de criteria voor zowel initiële registratie als de herregistratie na vijf jaar vastgesteld. Niet voor iedere functie is deze registratie noodzakelijk. Hiervoor is het kwaliteitskader 'Verantwoorde Werktoedeling' tot stand gekomen, dat inzichtelijk maakt voor welke functie de registratie noodzakelijk is (p. 37). Daarnaast is het model 'Professioneel Statuut' ontwikkeld waarin staat beschreven op welke manier organisaties invulling kunnen geven aan de verantwoordelijkheidsverdelingen tussen henzelf en hun beroepskrachten. Ook is er ingezet op het versterken van de beroepsorganisaties. Zo heeft het NVMW een beroepscode opgesteld voor jeugdzorgprofessionals (p. 37). De Beroepscode is geen handboek met exacte voorschriften, maar dient als een morele gids die beroepskrachten stimuleert om voortdurend na te denken over hun professioneel handelen en de bijbehorende verantwoordelijkheden (Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk, 2016). Verder is er een systeem van tuchtrecht opgezet en wordt er professionalisering aangeboden op het gebied van ethisch handelen (Steenmeijer, 2014, p. 37). Tot slot zijn belangrijke stappen gezet in het verbeteren van de kwaliteit van interventies door het ontwikkelen van de 'richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming' voor het aanpakken van specifieke vraagstukken (p. 37).

Ondanks de inzet op de professionalisering blijft de vraag bestaan in hoeverre dit bijdraagt aan de vakbekwaamheid van de jeugdzorgprofessional. Volgens Van Leeuwen & Geeraerts (2022) hebben veel professionals te weinig geleerd over vakbekwaam redeneren. Als jeugdhulpmedewerkers slecht nadenken over hun keuzes, verliezen ouders en jeugdigen hun vertrouwen. Als de wens is dat jeugdhulp goed blijft werken, moet ervoor gezorgd worden dat medewerkers weten hoe ze vakbekwaam kunnen redeneren. Leaders en beleidsmakers hebben de taak dit duidelijk te maken aan hun teams en aan de opleidingen. Dat is belangrijk om de jeugdhulp een gezonde toekomst te geven (Van Leeuwen & Geeraerts, 2022).

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in hoeverre jeugdzorgprofessionals op de hoogte zijn van en werken volgens de wettelijke kaders en professionele richtlijnen én op die manier werken in het belang van het kind. Daarnaast wordt er gekeken in hoeverre de gemeente haar verantwoordelijkheden voor het organiseren van jeugdhulp volgens professionals, ouders en jeugdigen invult.

1.3 Vraagstelling

Voortvloeiend uit de aanleiding kan de volgende onderzoeksvraag geformuleerd worden:

“Zorgt de professionalisering van professionals dat er recht wordt gedaan aan het ‘belang van het kind’ dat te maken heeft (gehad) met jeugdzorg?”

Op basis van de hoofdvraag zijn de volgende deelvragen opgesteld:

- Deelvraag 1: Welke wettelijke kaders en richtlijnen zijn er van toepassing tijdens de voortrajecten en gedurende de hulpverlening in de jeugdzorg en wie is verantwoordelijk voor de naleving hiervan?
- Deelvraag 2: In welke mate zijn jeugdzorgprofessionals op de hoogte van wettelijke kaders en richtlijnen en hoe vertalen zij deze kennis naar hun handelen?
- Deelvraag 3: Hoe wordt de huidige professionalisering ervaren door de jeugdzorgprofessionals en in hoeverre wordt dit als voldoende ervaren?
- Deelvraag 4: Wat wordt verstaan onder ‘het belang van het kind’ in de context van jeugdzorg en hoe waarborgen jeugdzorgprofessionals dit?
- Deelvraag 5: Hoe ervaren jeugdigen en hun ouders/verzorgers de samenwerking met de jeugdzorgprofessionals en in hoeverre voelen zij dat er recht is gedaan aan het belang van het kind?

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt er literaire verdieping gezocht in verschillende thema's. Vervolgens wordt er in hoofdstuk 3 stilgestaan bij de onderzoeksmethoden en de uitvoering hiervan. Hier is een duidelijke beschrijving te lezen van het onderzoeksontwerp, de dataverzameling, de data-analyse, de betrouwbaarheid en validiteit, de ethische overwegingen, en de uitvoering van het onderzoek. Daarnaast vormt hoofdstuk 4 een omschrijving van de verworven resultaten uit de enquêtes, waarna er in hoofdstuk 5 de conclusie en in hoofdstuk 6 de discussie worden beschreven. Ten slotte vormt hoofdstuk 7 de concrete aanbevelingen ten aanzien van de onderzoeksvraag.

2. Theoretisch kader

Dit theoretisch kader omvat essentiële termen en literaire uitgangspunten die bijdragen aan dit onderzoek. Het theoretische kader vormt de wetenschappelijke basis voor dit onderzoek, waarmee de centrale hoofdvraag beantwoord kan worden. Dit literatuuronderzoek wordt vormgegeven door middel van een aantal thema's, die terugkomen in de deelvragen.

2.1 Wettelijke kaders en richtlijnen

2.1.1 Richtlijnen Jeugdhulp en jeugdbescherming

In bijlage A worden de ingezette richtlijnen volledig toegelicht.

De richtlijnen binnen de jeugdhulp zijn opgesteld, zodat professionals ondersteund worden in het beslissen over passende hulp voor kinderen, jongeren en hun ouders. De richtlijnen zijn gebaseerd op deskundige onderzoeken, kennis uit de praktijk van professionals en ervaringen van ouders en jeugdigen (Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming, z.d.-b).

In tegenstelling tot een wet is een richtlijn geen juridisch instrument. Dit houdt in dat zij geen juridische rol heeft (Boer et al., 2017). Echter kan een richtlijn een juridische betekenis hebben. Om een richtlijn een juridische betekenis te geven, moet de richtlijn door een beroepsgroep omschreven worden. Daarnaast hangt de juridische betekenis ook af van de bruikbaarheid in de praktijk (p. 15). Zo mag de richtlijn niet vaag of algemeen geschreven worden; er moet voldoende informatie in staan, maar zij dient ook een beroep te doen op de zelfstandigheid van de professional (p. 15). Wanneer professionals in de praktijk goed met de richtlijn kunnen werken, laat dat blijken dat de richtlijn kwalitatief goed is.

De richtlijnen dienen ingezet te worden binnen het vak van 'jeugd- en gezinsprofessional'. Wanneer de richtlijnen gevolgd worden kan er gesproken worden van 'goed professioneel handelen' (p. 15). Richtlijnen zijn niet vrijblijvend, maar ook niet bindend. Dit houdt in dat een professional ervan af kan wijken wanneer hij of zij dit nodig acht. Goede zorg vanuit hulpverleners dient namelijk niet enkel gericht te zijn op de richtlijnen. De jeugdzorgprofessional dient echter wel te allen tijde kunnen onderbouwen waarom er van de richtlijn is afgeweken (p. 15). Deze onderbouwing behoort dan ook te worden opgenomen in rapportages en het dossier.

De richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming zijn ontwikkeld, herzien en geïmplementeerd in het kader van het 'Meerjarenplan Richtlijnen Jeugd' (Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming, z.d.-a). Dit meerjarenplan is opgesteld door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), de Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW), het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) en de Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO) (Richtlijnen Jeugdhulp en

Jeugdbescherming, z.d.-a).

De onderbouwing in dit onderzoek zal slechts een selectie van alle richtlijnen bevatten, omdat niet elke richtlijn prioriteit heeft. De richtlijnen die benut zullen worden in dit onderzoek zijn: richtlijn ADHD, richtlijn Crisisplaatsing, richtlijn Dyslexie, richtlijn Ernstige gedragsproblemen, richtlijn Gezinnen met meervoudige en complexe problemen, richtlijn Kindermishandeling, richtlijn Kinderen van ouders met psychische problemen of verslavingsproblemen (KOPP/KOV), richtlijn Middelengebruik, richtlijn Pleegzorg, richtlijn Problematische gehechtheid, richtlijn Radicalisering, richtlijn Residentiële jeugdhulp, richtlijn Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp, richtlijn Scheiding en problemen van jeugdigen, richtlijn Seksuele ontwikkeling, richtlijn Stemmingsproblemen, richtlijn Traumagerelateerde problemen en richtlijn Uithuisplaatsing en terugplaatsing.

2.1.2 Beroepscode voor professionals in sociaal werk

In bijlage B worden de artikelen en kernwaarden volledig toegelicht.

In de beroepscode voor professionals in sociaal werk staat de beroepsethiek van professionals in de sociale sector beschreven (Steenmeijer, 2021, p. 6). Hierin staan waarden en normen beschreven die het handelen van de professionals dienen te sturen. De beroepscode helpt professionals dus bij hun dagelijkse taken en stimuleert hen om zelfstandig, maar vakkundig te handelen (p. 6).

De beroepscode omvat een aantal bepalingen en voorschriften. Zo biedt zij transparantie (p. 6). Hierdoor kan men vertrouwen op het gegeven dat professionals te werk gaan volgens, door de beroepscode, vastgestelde normen en waarden. Daarnaast dient de beroepscode als een houvast voor het werk in de praktijk. Zo staan er afspraken beschreven waar elke professional zich aan dient te houden (p. 6). De beroepscode functioneert dus als beleidslijn, waardoor professionals worden ondersteund in het maken van ethisch juiste beslissingen. Daarnaast is volgens Steenmeijer (2021) de beroepscode ook een middel om professionals te toetsen op het gebied van kennis en vaardigheden. Ook biedt zij een steuntje in de rug voor professionals.

Samenvattend kan er dus gezegd worden dat de beroepscode een ethisch hulpmiddel is, waarmee elke professional dient te werken (p. 7). Dit hulpmiddel kan als leidend worden gezien, maar is niet het enige hulpmiddel dat ingezet kan worden in de praktijk. Het overleggen met collega-professionals is een voorbeeld van een hulpmiddel dat net zo belangrijk is als het volgen van de beroepscode (p. 7).

De beroepscode beschrijft een twintigtal artikelen en een aantal kernwaarden. Dit onderzoek zal zich richten op een aantal artikelen uit de beroepscode en de bijbehorende kernwaarden. Alle artikelen en kernwaarden zijn van belang voor de professional, maar hebben in dit onderzoek niet direct de prioriteit.

2.1.3 Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK)

Zie bijlage C voor de volledige uitwerking van deze artikelen.

Het verdrag inzake de Rechten van het Kind, ook wel IVRK, beschrijft de rechten van kinderen waaraan voldaan moet worden, waardoor zij volledig hun potentieel kunnen bereiken (UNICEF, z.d.). Het toepassen van deze kinderrechten is essentieel om ervoor te zorgen dat kinderen worden beschermd en ondersteund. Tevens zorgt dit verdrag ervoor dat de rechten van de kinderen gewaarborgd blijven. Dit verdrag biedt een visie op het kind als individu, maar ook op het kind als familielid en gemeenschap. De rechten van het kind zijn passend bij de leeftijd van het kind, evenals het ontwikkelingsstadium. Doordat deze rechten worden erkend, ligt de nadruk stevig op het belang van het kind (UNICEF, z.d.).

Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind is door de Verenigde Naties opgesteld (IVRK, 2002). Elk kind komt in aanmerking voor de rechten die worden beschreven in het IVRK, ongeacht wie het is of waar het vandaan komt. Het Verdrag schrijft dat het voor elk kind essentieel is om binnen zijn of haar gezin op te groeien, omdat hier de ontwikkeling het best tot zijn recht komt (IVRK, 2002). Daarnaast dient het kind op te groeien in een gezinsomgeving die een sfeer van geluk, liefde en begrip biedt. Echter erkent het Verdrag ook dat er kinderen zijn die in uitzonderlijk moeilijke omstandigheden leven en dat deze kinderen een bijzondere vorm van aandacht nodig hebben (IVRK, 2002).

Er is een weloverwogen keuze gemaakt om dit onderzoek te beperken tot een aantal artikelen uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, omdat deze specifieke artikelen het meest ingaan op het 'belang van het kind'. In dit onderzoek worden de volgende artikelen betrokken: artikel 3 lid 1, artikel 3 lid 2, artikel 9 lid 1, artikel 12 lid 1, artikel 12 lid 2, artikel 13 lid 1, artikel 18 lid 1 en artikel 18 lid 2.

2.1.4 De Jeugdwet

De Jeugdwet, voor 2015 ook wel de Wet op Jeugdzorg, omvat wetten die betrekking hebben op zorg en ondersteuning waar elk kind tot 18 jaar recht op heeft (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a). De Jeugdwet toont aan hoe de jeugdzorg in Nederland zou moeten functioneren.

In 2015 is besloten de jeugdzorg anders te organiseren. De oorzaak hiervan is dat de verantwoordelijkheid over de jeugdzorg sindsdien bij de gemeente ligt (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a). Het nieuwe beleid is vastgelegd, zodat het vermogen om probleemoplossend te werken vergroot zou worden. Dit diende ervoor te zorgen dat jeugdigen, ouders én de sociale omgeving effectief en efficiënt gaan samenwerken (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a). Andere gewilde uitkomsten van de Jeugdwet zijn onder andere het preventief werken en vroegtijdig signaleren, het

stimuleren van de opvoedvaardigheden van ouders, het verbeteren van het pedagogisch klimaat rondom de jeugdigen en het bieden van de juiste hulp aan jeugdigen (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a).

De gemeente heeft naast gezamenlijke verantwoordelijkheden, ook verantwoordelijkheden waar zij individueel zorg voor moet dragen (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a). Deze verantwoordelijkheden zijn in 2015 toegevoegd aan de Jeugdwet. Zo dienen alle gemeenten in Nederland verantwoording te nemen bij provinciale en geïndiceerde jeugdhulp, wat bestaat uit gespecialiseerde zorg voor jeugdigen met complexe problemen. Tevens dienen gemeenten zorg te dragen voor gesloten jeugdzorg en geestelijke gezondheidszorg (ook wel jeugd GGZ genoemd). Vervolgens dragen gemeenten ook verantwoordelijkheid voor jeugdigen met een lichtverstandelijke beperking, jeugdigen die te maken krijgen met jeugdbescherming of -reclassering, waarbij ook het jeugdstrafrecht betrokken wordt (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a).

De Jeugdwet beschrijft de taken van de gemeente nauwkeurig. Zo beschrijft deze wet dat de gemeenten in Nederland bijvoorbeeld verantwoordelijk zijn voor het signaleren binnen – en ondersteunen bij – opgroei- en opvoedproblemen, psychiatrische problemen en stoornissen (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a). Vervolgens is het ook de taak van de gemeenten om het opvoedkundig klimaat binnen bijvoorbeeld scholen en gezinnen te versterken. Daarnaast dient de gemeente weloverwogen keuzes te maken wanneer het gaat om welke hulp een jeugdige nodig heeft. Jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering lopen tevens ook via de gemeente (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a).

Binnen het kader van de Jeugdwet hebben de gemeenten een zogeheten ‘jeugdhulpplicht’ (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a). Dit houdt in dat de gemeente verplicht is bovenstaande taken en verantwoordelijkheden uit te voeren. Wanneer de gemeente deze taken en verantwoordelijkheden uitvoert, doen zij het volgende: de gemeenten adviseren jeugdigen over welke hulp het meest passend is, kiezen vervolgens samen met de jeugdige de vorm van jeugdhulp en zorgen er ten slotte voor dat de verkozen jeugdhulp daadwerkelijk tot hun beschikking is en geboden kan worden (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a).

2.1.5 Tuchtrect

In het tuchtrect wordt het gedrag van professionals beoordeeld door een tuchtcollege. Dit gebeurt op basis van normen die zijn vastgesteld door de wetgever en de beroepsgroep. Deze normen worden beschreven in de beroepscode (Buijssen, 2008). Het hoofdoel van het tuchtrect is het waarborgen en beter maken van de kwaliteit van beroepsbeoefening door professionals. Tevens is het doel van het

tuchtrecht het beschermen van de rechten van individuele cliënten, evenals het voorhelpen van kennis met betrekking tot de verhouding tussen beroepsethiek en de praktijk (p. 17).

Het tuchtrecht is van belang voor onze samenleving, omdat het betrekking heeft op professionals die zorgen voor een veilige samenleving (Buijssen, 2008). De samenleving mag dan ook verlangen van professionals dat de normen van de samenleving en bijkomende behoeften vertaald worden naar de beroepsstandaard. Daarnaast is het tuchtrecht een bescherming voor professionals, waarmee zij zich kunnen beschermen tegen bepaalde rechten. Ten slotte kan het tuchtrecht worden ingezet als educatief doel, mits dit gebeurt binnen de beroepsopleidingen (p. 17-18).

Het tuchtrecht bestaat uit twee varianten: het wettelijke tuchtrecht en het verenigingstuchtrecht (p. 18). Het wettelijke tuchtrecht bewaakt de beroepsuitoefening en beschermt cliënten en de maatschappij. Dit geldt bijvoorbeeld in de gezondheidszorg, waar professionals zich aan specifieke normen moeten houden (p. 18). Het verenigingstuchtrecht richt zich op het corrigeren van ongewenste handelingen binnen beroepsverenigingen en draagt bij aan het vertrouwen van de samenleving in de beroepsgroep (p. 19).

Het tuchtrecht is sinds 2014 ingevoerd binnen de jeugdzorg. Anno 2020 is er een analyse uitgevoerd door het Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) met betrekking tot dit tuchtrecht. Er is door het SKJ hierbij onderzocht hoe het tuchtrecht de afgelopen jaren zijn bijgedragen heeft binnen de jeugdzorg (Schackmann, 2020). Door het SKJ is tevens een tuchtreglement vastgelegd, waarbij de aandacht enkel gaat naar de zogeheten 'tuchtwaardige' klachten. Door het tuchtcollege enkel hiermee te belasten, wordt er in een vroeg stadium al veel duidelijkheid geschapen voor zowel klager als beklagde (Schackmann, 2020).

Uit onderzoek is gebleken dat beslissingen over de deskundigheid van professionals, nauwelijks aan bod komt in het tuchtcollege. De focus blijkt vooral te liggen op de normen rondom relaties met cliënten, medeprofessionals en organisaties te gaan (Schackmann, 2020). Zo worden er dan ook veel verwijzingen gedaan naar de Beroepscode en de wetgeving, maar worden de richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming nauwelijks geraadpleegd (Schackmann, 2020).

Vervolgens is uit onderzoek gebleken dat er een verbetering dient te komen in de consistentie en navolgbaarheid van tuchtrechtelijke beslissingen (Schackmann, 2020). Zo wordt er vaak besloten of de betreffende professional een beroepsnorm heeft geschonden, maar ontbreekt hierbij een concrete onderbouwing.

Wanneer er een lichte maatregel wordt opgelegd, wegen de omstandigheden van de professional ook mee voor het tuchtcollege (Schackmann, 2020). Hierbij is ook reflectie en verantwoordelijkheid van de professional van belang. Wanneer de professional niet voldoende zelfreflectie of verantwoordelijkheid laat zien, kan dit leiden tot een officiële waarschuwing. Bij de

zwaardere gevallen, waarbij bijvoorbeeld meerdere beroepsnormen zijn geschonden, kan er een berisping worden opgelegd. Wanneer het tuchtcollege beslist dat hierbij ook nog eens een gebrek aan zelfreflectie of verantwoordelijkheidsgevoel aangetoond wordt, kan dit ervoor zorgen dat de berisping openbaar gemaakt wordt. Openbaarmaking gebeurt dan ook als de professional geen blijk geeft dat hij of zij bereid is te veranderen of toe te geven dat hij of zij fout zat (Schackmann, 2020).

2.2 Jeugdzorgprofessionals

Een jeugdzorgprofessional wordt in dit rapport gedefinieerd als een professional die werkt in de jeugdzorg. Dit kan dus worden gezien als een verzamelnaam voor verschillende functies binnen deze beroepsgroep (Jeugdzorg werkt, z.d.). In het competentieprofiel van het SKJ staat beschreven welke taken een jeugdzorgprofessional heeft. Jeugdzorg werkt (z.d.) beschrijft deze taken in het kort. Zo wordt beschreven dat een jeugdzorgprofessional samen dient te werken met de jeugdige en het gezin, waarbij de betreffende jeugdige en het gezin worden ondersteund in het voeren van de regie. Daarnaast is het versterken van het netwerk van een gezin ook een zeer belangrijke taak voor een professional binnen dit beroep. Vervolgens wordt ook het belang van samenwerken met andere jeugdzorgmedewerkers benadrukt. Al deze punten samen zorgen ervoor dat de jeugdzorgprofessional (een deel van) de regie tijdelijk overneemt van de jeugdige en het gezin om hen te ontlasten (Jeugdzorg werkt, z.d.).

2.3 Professionalisering

Professionalisering binnen de jeugdzorg houdt in dat professionals hun kennis, vaardigheden en houding continu verbeteren om via die weg de best mogelijke zorg te bieden aan jeugdigen en gezinnen (SKJ, z.d.). Het is van belang dat de veranderende regel- en wetgeving hierbij in acht worden genomen.

Om een sterke basis te leggen voor voldoende kennis en vaardigheden met betrekking tot jeugdzorg is een opleiding essentieel. Deze opleidingen kunnen bijvoorbeeld zijn: pedagogiek, maatschappelijk werk of psychologie (SKJ, z.d.). Naast het afronden van één van de bovenstaande opleidingen wordt het verplicht gesteld deel te nemen aan bijscholingen om op die wijze op de hoogte te blijven van de meest recente ontwikkelingen en methodieken (SKJ, z.d.). Bijscholing kan in verschillende vormen worden vormgegeven, bijvoorbeeld cursussen of e-learningmodules. Bijscholingen worden toegezien door het Kwaliteitsregister Jeugd, ofwel het SKJ. Professionals die binnen het beroep te maken krijgen met risicovolle en/of complexe situaties en handelingen dienen zich bij het SKJ te registeren (SKJ, z.d.). Elke vijf jaar dienen jeugdzorgprofessionals zich te laten herregisteren.

2.4 Belang van het kind

In het voorwoord is een inleiding gegeven in wat in dit onderzoek verstaan wordt onder het belang van het kind. Echter is het ook van belang om te onderzoeken wat de literatuur hierover zegt.

Sinds 1905 is het belang van het kind vastgesteld in de wet, aldus Dekker et al. (2012). Het belang van het kind is een van de meest complexe, maar ook belangrijkste, begrippen binnen het kinderrechtenverdrag (Kinderrechten, 2020). Zo kan er vaak niet precies beschreven worden wat het belang van het kind is, maar worden er wel handvatten geboden om situaties te beoordelen en na te gaan wat daarin het beste is voor het kind (Kinderrechten, 2020).

Lokale overheden, de centrale overheid, maatschappelijke instellingen, organisaties, de rechtspraak en andere autoriteiten dienen zich allen te houden aan het belang van het kind en dat zorgvuldig te wegen (Kinderrechten, 2020). Iedere beslissing dient altijd op het niveau van het individuele kind beoordeeld te worden. Daarbij zijn dan ook verschillende reflecties en overwegingen nodig. Er zijn volgens het Comité specifieke beschermingsprocedures waarmee rekening moet worden gehouden (Kinderrechten, 2020). Ieder kind heeft het recht om gehoord te worden en een eigen mening te mogen geven. Het meenemen van de mening van het kind is belangrijk om te kunnen besluiten wat er in het belang van het betreffende kind is (Kinderrechten, 2020). Tevens heeft het Comité aangegeven dat vertragingen in procedures nadelige effecten kunnen hebben voor het welbevinden of de ontwikkeling van jeugdigen en dat daarom procedures in een zo kort mogelijke tijd afgerond dienen te worden (Kinderrechten, 2020).

Bij alle zaken die de jeugdige betreffen dient er rekening gehouden te worden dat er geen mogelijke conflicten ontstaan tussen de rechten in het Kinderrechtenverdrag en andere mensenrechtenverdragen (Comité voor de rechten van het kind, 2013). Staten hebben de plicht om de belangen van alle kinderen te waarborgen, inclusief die van kinderen in kwetsbare situaties. Verder in de diepte gedoken wat betreft mogelijke conflicten, beschrijft het Comité dat er flexibiliteit vereist is. Zo kan het voorkomen dat de belangen van de kinderen in conflict raken met andere belangen of rechten. De conflicten van het individuele kind moeten per kind worden opgelost, waarbij de belangen van alle betrokken partijen nauwkeurig tegenover elkaar moeten worden geplaatst, zodat er tot een goed compromis gekomen kan worden (Comité voor de rechten van het kind, 2013). Indien dit niet mogelijk is, dienen de partijen de rechten van alle betrokkenen te analyseren en af te wegen. Tijdens dit afwegen staan de belangen van het kind centraal en moet daar een groter belang aan worden toegekend (Comité voor de rechten van het kind, 2013).

3. Onderzoeksmethoden en uitvoering

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de onderzoeksmethoden en de uitvoering die zijn toegepast om de onderzoeksvragen te beantwoorden. Het biedt een overzicht van het onderzoeksontwerp, de onderzoekspopulatie, de wijze waarop de data zijn verzameld en geanalyseerd, de betrouwbaarheid en validiteit, de ethische overwegingen en de uitvoering van het onderzoek. Dit hoofdstuk vormt de basis voor de interpretatie van de onderzoeksresultaten en de beantwoording van de centrale vraagstelling.

3.1 Onderzoeksontwerp

Voor dit onderzoek is gekozen voor een vergelijkende studie, waarbij enquêtes zijn gebruikt voor de dataverzameling. Het doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in de manier waarop professionalisering van jeugdzorgprofessionals bijdraagt aan het werken in het belang van het kind. Hierbij zijn zowel perspectieven van professionals als die van ouders en jeugdigen betrokken. Daarnaast was het doel om inzichten te krijgen in de mate waarin de gemeente haar verantwoordelijkheid voor het organiseren van jeugdhulp neemt.

3.2 Dataverzameling

3.2.1 Doelgroep en steekproef

Er zijn twee doelgroepen waarop het onderzoek is gericht:

- ◇ **Professionals binnen de jeugdzorg:** hierbij zijn professionals betrokken uit de gehele jeugdzorg, variërend van het preventieve tot het gedwongen kader. Op die manier wordt ervoor gezorgd dat er een breed scala aan respons binnenkomt.
- ◇ **Ouders en jeugdigen die te maken hebben (gehad) met de jeugdzorg.**

3.2.2 Dataverzamelingsmethoden

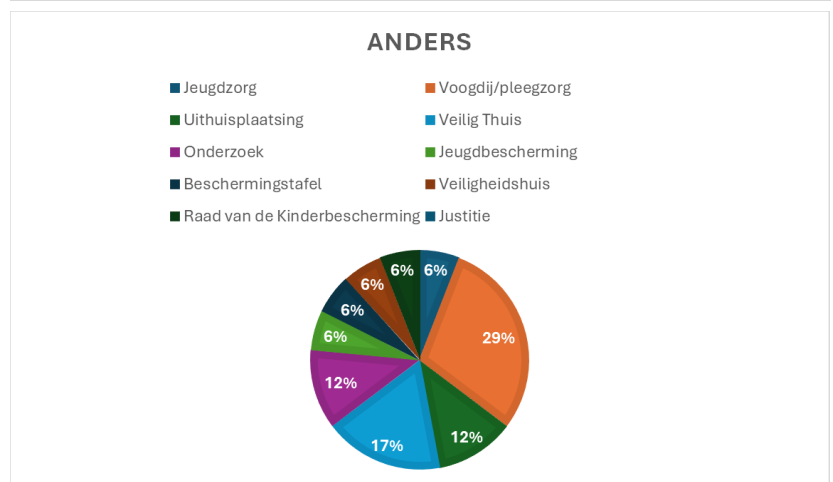
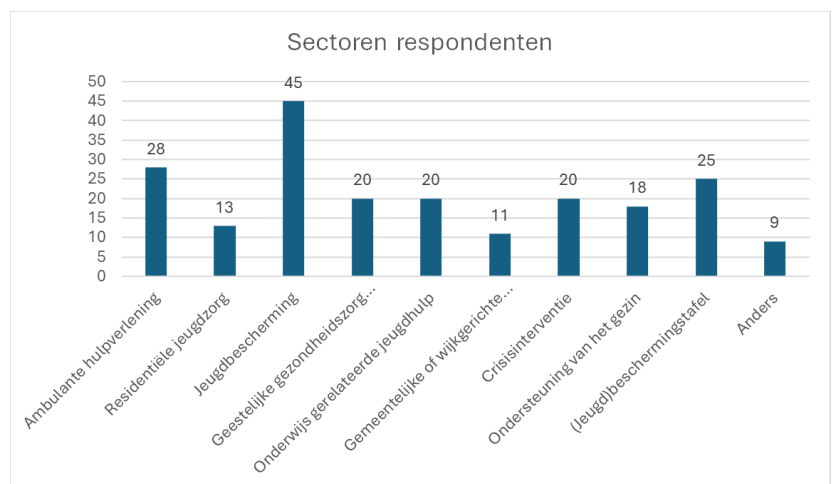
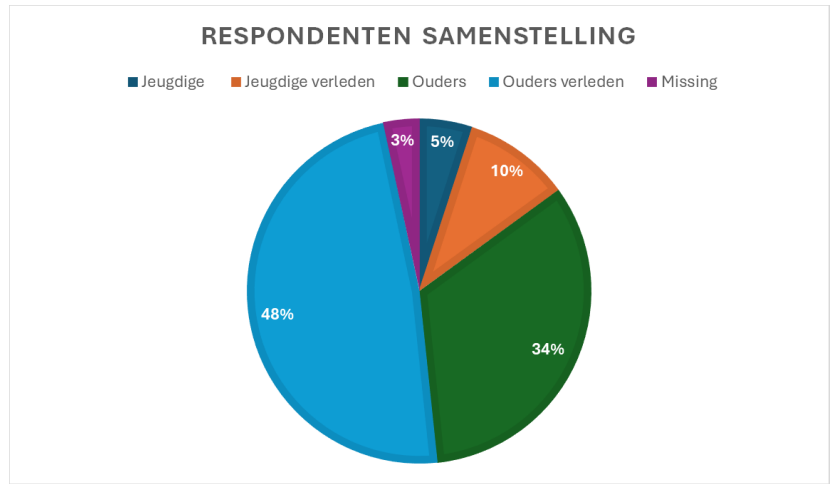
De data zijn verzameld door middel van enquêtes die online zijn verspreid. Er zijn twee aparte enquêtes opgesteld, één gericht op professionals en de andere op ouders en jeugdigen. De keuze voor enquêtes is gebaseerd op de wens om een breed scala aan meningen en ervaringen te verzamelen. De enquêtes bevatten zowel gesloten als open vragen, waarmee inzicht werd verkregen in de visies van de respondenten over de professionalisering van jeugdzorg, het werken in het belang van het kind en de mate waarin de gemeente haar verantwoordelijkheden voor de organisatie van jeugdhulp neemt. In totaal hebben 46 professionals en 60 ouders/jeugdigen de enquête ingevuld. De respondenten zijn

geworven via LinkedIn, e-mail en de inzet van eigen sociale netwerken. De respondenten hadden de mogelijkheid om de enquête in hun eigen tijd in te vullen.

3.2.2.1 Samenstelling respondenten ouders en jeugdigen

Van de 60 respondenten waren er 9 jeugdigen en 49 ouders (2 missing values). Dit wil zeggen dat de conclusies die uit de antwoorden getrokken worden voornamelijk betrekking hebben op ouders van jeugdigen die te maken hebben (gehad) met jeugdhulp. Van de jeugdigen hebben er 3 op dit moment te maken met de jeugdhulp. Van de ouders hebben er 20 op dit moment te maken met de jeugdhulp.

De vraag die meet welke sectoren de jeugdige en ouders te maken hebben (gehad) is 59 keer ingevuld (1 missing value). In totaal zijn er 209 antwoorden ingevuld, dit betekent dat er ongeveer 3,5 antwoord per respondent is gegeven. Het grootste deel van de respondenten heeft ingevuld dat ze te maken hebben gehad met jeugdbescherming. Van de respondenten die 'Anders' invulden had 29% te maken met voogdij en/of pleegzorg.

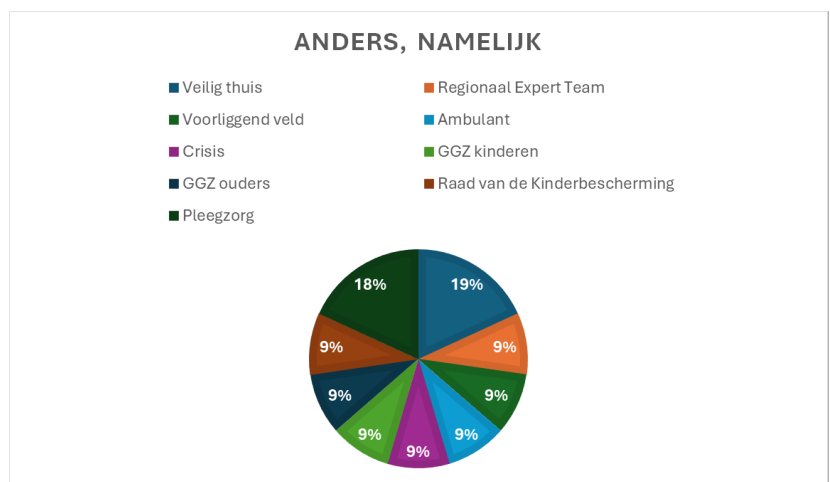
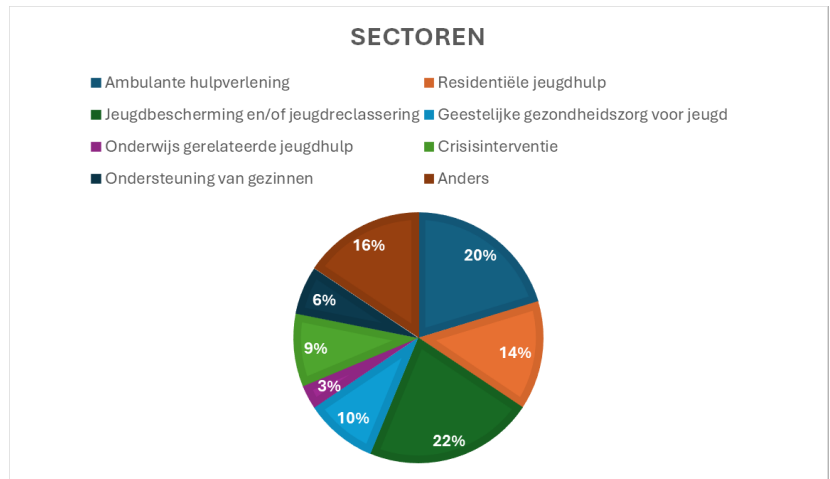

3.2.2.2 Samenstelling

respondenten professionals

Van de 46 respondenten waren de grootste groepen werkzaam binnen de jeugdbescherming en/of reclassering (22%) en de ambulante hulpverlening (20%). Dit werd gevolgd door de residentiële jeugdhulp (14%) en respondenten die invulden binnen een andere sector werkzaam te zijn (16%).

De personen die het antwoord 'anders' gaven waren werkzaam bij bijvoorbeeld Veilig Thuis (19%) en Pleegzorg (18%). Daarnaast was 9% werkzaam bij onder andere de Raad voor de Kinderbescherming, 9% bij het voorliggend veld en 9% bij het Regionaal Expertise Team.

3.3 Data-analyse

De verzamelde gegevens zijn geanalyseerd met behulp van SPSS (Statistical Package for the Social Sciences).

- ◇ **Procedure:** de gegevens werden eerst gecontroleerd op volledigheid en eventuele ontbrekende antwoorden. Hieruit is een selectie gemaakt. Dit betreft de aantallen van 46 professionals en 60 ouders/jeugdigen. Vervolgens zijn de data gecodeerd en geanalyseerd met behulp van beschrijvende statistieken en statistische tests om verbanden te onderzoeken tussen de variabelen, zoals de professionalisering van jeugdzorg en de perceptie van het belang van het kind.
- ◇ **Software:** SPSS werd gebruikt voor de data-analyse vanwege de kracht van het programma in het uitvoeren van statistische tests en het verwerken van grote hoeveelheden gegevens.

3.4 Betrouwbaarheid & validiteit

Om de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek te waarborgen zijn de volgende maatregelen genomen:

3.4.1 Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van de enquêtes werd gewaarborgd door het gebruik van gevalideerde vragenlijsten die zijn gecontroleerd door de opdrachtgever, begeleider en een ervaringsdeskundige. Op die manier werd ervoor gezorgd dat eventuele onduidelijkheden in de vragen tijdig konden worden opgemerkt en aangepast. Daarnaast is er binnen de PK- groep een soort pilotstudie gedaan, waarbij de onderzoekers die geen onderdeel uitmaakten van het opstellen van de enquête deze hebben ingevuld en gecontroleerd op onduidelijkheden of fouten. Daarnaast is er gebruik gemaakt van test-hertestbetrouwbaarheid, waarbij dezelfde vraag in verschillende vormen is gesteld om te controleren of respondenten consistent reageren. Een voorbeeld hiervan is geformuleerd door middel van de volgende stellingen uit de enquête voor professionals:

1. Er zijn momenten dat ik me niet altijd voldoende ondersteund voel door mijn organisatie bij het maken van beslissingen in het belang van het kind.
2. Ik voel me voldoende ondersteund door mijn organisatie bij het prioriteren van het belang van het kind in mijn werk.

Als laatste is er bij het samenstellen van meerdere vragen een 'reliability analysis' uitgevoerd. Hierbij is een minimale Cronbach's alpha van $\alpha = .7$ gehanteerd.

3.4.2 Validiteit

De validiteit werd gewaarborgd door ervoor te zorgen dat de vragen daadwerkelijk het onderwerp van het onderzoek aankaartten, namelijk de professionalisering van jeugdzorg en werken in het belang van het kind. Tevens werd de vraagstelling afgetoetst met experts uit het veld, namelijk de opdrachtgever, begeleider en een ervaringsdeskundige, om te zorgen voor de inhoudelijke validiteit.

3.4.3 Mogelijke risico's

- ◇ **Zelfrapportage en sociaal wenselijke antwoorden:** het risico bestaat dat de respondenten sociaal wenselijke antwoorden geven, vooral als het gaat om gevoelige onderwerpen, zoals de professionalisering van de jeugdzorg en de effectiviteit van de zorg. Professionals kunnen geneigd zijn om positieve aspecten van hun werk of professionalisering te benadrukken, terwijl ouders en jeugdigen mogelijk zeer in de negatieve aspecten treden door hun ervaringen. Dit kan geminimaliseerd worden door het gebruik van anonieme enquêtes en het benadrukken van de vertrouwelijkheid van de gegevens.
- ◇ **Beperkingen van de gebruikte vragenlijst:** het risico bestaat dat de enquêtes niet alle relevante aspecten van de professionalisering van de jeugdzorg en het belang van het kind dekken. Wanneer bepaalde belangrijke thema's niet zijn opgenomen, kunnen de resultaten

onvolledig of eenzijdig zijn. Dit kan ondervangen worden door een grondige pilotstudie of feedback van experts om de enquêtes verder te verfijnen.

- ◇ **Beperkingen van de data-analysemethoden:** de keuze voor statistische analyse met SPSS kan leiden tot een verkeerde interpretatie van de gegevens als deze niet goed zijn voorbereid of als er niet goed wordt omgegaan met eventuele ontbrekende waarden of uitschieters. Dit kan worden ondervangen door de data goed schoon te maken en te controleren op eventuele fouten of afwijkingen voordat deze geanalyseerd worden.

3.5 Ethische overwegingen

De anonimiteit en vertrouwelijkheid van de gegevens werden gewaarborgd door geen persoonlijke identificerende informatie op te nemen in de enquête en de data-analyse. Daarnaast was de deelname aan het onderzoek volledig vrijwillig en zijn respondenten geïnformeerd over het doel van het onderzoek. Ook konden respondenten hun deelname op elk gewenst moment zonder gevolgen beëindigen.

3.6 Uitvoering van het onderzoek

1. Literatuuronderzoek:

Om een theoretische basis te leggen voor de verschillende thema's uit het onderzoek, is er eerst een literatuuronderzoek uitgevoerd.

2. Werving van respondenten:

Respondenten zijn geworven via LinkedIn door een oproep te plaatsen en via e-mail door verschillende jeugdzorgorganisaties in heel Nederland te benaderen en te enthousiasmeren voor deelname aan het onderzoek. Daarnaast is er gebruik gemaakt van het eigen netwerk van de onderzoekers, de opdrachtgevers en de begeleider.

3. Dataverzameling:

De respondenten vulden de enquêtes in via het online platform Thesis Tools. De enquêtes zijn volledig geanonimiseerd en respondenten zijn ingelicht over het doel van het onderzoek.

4. Data-analyse:

Na het verzamelen van de gegevens werd de data geanalyseerd met SPSS, waarbij statistische analyses werden uitgevoerd om de onderzoeksvraag te beantwoorden.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten gepresenteerd die betrekking hebben op de impact van de professionalisering van jeugdzorgprofessionals op het welzijn van het kind, zoals gerapporteerd door zowel professionals als ouders/jeugdigen. De respondenten bestonden uit 46 professionals werkzaam in de jeugdzorg en 60 ouders en jeugdigen die ervaring hebben of hadden met jeugdzorg.

4.1 Resultaten enquête professionals

Professionals binnen de jeugdzorg geven aan over het algemeen goed op de hoogte te zijn van wettelijke kaders en richtlijnen. Uit de kwantitatieve analyse blijkt dat zij gemiddeld een score van 4,2 behalen op een schaal van 1 tot 5, waarbij 5 staat voor 'zeer goed op de hoogte'. Deze analyse wordt ondersteund door kwalitatieve antwoorden, waarin de Jeugdwet als basiswetgeving wordt beschouwd. Verder wordt er verwezen naar de AVG, richtlijnen, het IVRK en het EVRM. Specifieke richtlijnen, zoals gezinnen met meervoudige en complexe problematiek, problematische gehechtheid, trauma gerelateerde problemen, pleegzorg, en uithuisplaatsing en terugplaatsing, worden veelvuldig genoemd. Daarnaast benoemen professionals dat zij gebruik maken van instrumenten, zoals ARIJ, HAVIK en de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling om risico's en veiligheid te taxeren. Ook komen er handelingsprotocollen, zoals Veilig Voorop en interventiemethodes, zoals het Vlaggensysteem naar voren.

Hoewel professionals zichzelf goed geïnformeerd vinden, is hun visie op de gemeente minder positief. Ze beoordelen de verantwoordelijkheid die de gemeente neemt bij het organiseren van jeugdhulp met een gemiddelde score van 2,8, wat ligt tussen 'onvoldoende' en 'matig', neigend naar 'matig'. Slechts 20% van de respondenten gaf aan dat zij de gemeentelijke ondersteuning als voldoende ervaren. Dit wordt verklaard door een gebrek aan kennis bij gemeenten over wettelijke verantwoordelijkheden en administratieve lasten die snelle en effectieve hulpverlening belemmeren. Professionals geven aan dat meer maatwerk en een betere samenwerking tussen gemeenten en zorgorganisaties noodzakelijk zijn.

Professionals stellen dat het belang van het kind centraal staat in hun handelen. Zij benadrukken dat veiligheid, welzijn en ontwikkeling altijd prioriteit hebben. Dit wordt weerspiegeld in een gemiddelde score van 4,15 op de vraag of zij vinden dat zij in het belang van het kind werken (schaal 1 tot 5). Kwalitatieve antwoorden benadrukken dit door te wijzen op het belang van samenwerking met ouders, waarbij de stem van het kind een doorslaggevende rol speelt. Ook preventieve maatregelen en vroegtijdige signalering worden genoemd als cruciale aspecten van het werken in het belang van het kind.

Professionals investeren actief in hun kennis en vaardigheden door middel van training en bijscholing. Zij volgen cursussen over juridische kaders, zoals de AVG en Jeugdwet, evenals trainingen in methodieken zoals Signs of Safety en risicotaxatie. Gemiddeld 78% van de respondenten gaf aan recent een training of bijscholing te hebben gevolgd. Er is echter een duidelijke behoefte aan verplichte en regelmatige bijscholing, ondersteund door interne juridische experts. Multidisciplinair overleg (MDO) wordt gezien als een essentieel hulpmiddel om complexe casussen te bespreken en weloverwogen beslissingen te nemen.

Naast deze inspanningen noemen professionals enkele uitdagingen in hun dagelijkse praktijk. Privacy kwesties, zoals het omgaan met de AVG bij complexe gezinssituaties, worden vaak als lastig ervaren. Ook besluitvorming rondom gedwongen hulpverlening, zoals uithuisplaatsing en gezag kwesties, vraagt om uitgebreide juridische kennis en ethische afwegingen. Bovendien worden administratieve lasten als een grote belemmering ervaren, met strikte regels en registratiesystemen die de effectiviteit van hulpverlening beperken.

Om op de hoogte te blijven van relevante wetgeving en richtlijnen maken professionals gebruik van diverse bronnen. Websites zoals Rijksoverheid.nl, het Nederlands Jeugdinstituut, Richtlijnen Jeugdhulp, Movisie, Wetten.nl, Veilig Thuis en Augeo.nl worden vaak genoemd, evenals interne juridische ondersteuning. Sociale media en nieuwsbrieven bieden laagdrempelige manieren om actuele informatie te verkrijgen. Professionals pleiten echter voor een centraal platform dat eenvoudig toegang biedt tot de meest recente wetgeving en richtlijnen. Daarnaast wordt het belang van regelmatige bijscholing en juridische ondersteuning binnen organisaties benadrukt.

4.2 Resultaten enquête ouders en jeugdigen

De ervaringen van jeugdigen en ouders met de jeugdhulp zijn overwegend negatief. Dit komt naar voren in zowel de kwantitatieve scores als de kwalitatieve antwoorden. De samenwerking met de professionals wordt gemiddeld beoordeeld met 1,36 op een schaal van 1 tot 5, waarbij een lage score wijst op ontevredenheid over de communicatie en samenwerking. Ouders en jeugdigen geven aan dat er vaak een gebrek is aan waarheidsvinding en dat protocollen rigide worden gevolgd, wat leidt tot gevoelens van onbegrip en wantrouwen. Enkele respondenten vermeldden echter positieve ervaringen met individuele hulpverleners die empathisch en betrokken waren. Deze positieve interacties bleven echter uitzonderingen.

Daarnaast speelt de kennis van professionals over wettelijke kaders en methodieken een belangrijke rol in de ervaren kwaliteit van jeugdhulp. De gemiddelde score van 1,8 laat zien dat professionals vaak als 'weinig op de hoogte' worden beschouwd. Daarbij gaf 78% van de respondenten aan niet te weten welke methoden of ondersteuningsmiddelen door professionals

werden toegepast. Dit gebrek aan transparantie en uitleg vergroot het wantrouwen onder ouders en jeugdigen. Respondenten benadrukten in kwalitatieve antwoorden dat een betere uitleg over werkwijzen en besluitvorming cruciaal is om vertrouwen te herstellen.

De verantwoordelijkheden van gemeenten in het organiseren van jeugdhulp werden nog kritischer beoordeeld. Met een gemiddelde score van 1,48 beschouwen ouders en jeugdigen het gemeentelijk beleid als inadequaat. Maar liefst 90,7% van de respondenten gaf een negatieve beoordeling en gaf aan dat gemeenten weinig maatwerk bieden en onvoldoende communiceren. Veel respondenten benadrukten dat starre protocollen en financiële beperkingen het leveren van passende zorg in de weg staan. Uit de kwalitatieve antwoorden blijkt een sterke behoefte aan meer flexibiliteit in beleid en voldoende middelen om geschoolde professionals in te zetten.

Het werken in het belang van het kind wordt eveneens als onvoldoende beoordeeld. De gemiddelde score van 1,6 toont aan dat het handelen van professionals zelden als kindgericht wordt ervaren. Het handelen van professionals wordt door ouders en jeugdigen vaker beschouwd als handelen in het belang van hun werkgever (gemiddeld 3,69) of in hun eigen belang (gemiddeld 3,62) dan in het belang van het kind. Respondenten benadrukten het belang van maatwerk, empathie en het serieus nemen van gezinnen bij het maken van beslissingen.

Naast bovengenoemde resultaten komt uit kwalitatieve gegevens naar voren dat ouders en jeugdigen behoefte hebben aan meer transparantie en betrokkenheid bij besluitvormingsprocessen. Een gebrek aan heldere communicatie over keuzes en werkwijzen resulteert in gevoelens van wantrouwen en ontevredenheid over de geboden zorg.

5. Discussie

De enquêtes bij professionals én ouders en jeugdigen tonen een duidelijk contrast tussen de percepties van beide groepen. Professionals geven aan goed op de hoogte te zijn van wettelijke kaders en methodieken, met een gemiddelde score van 4,2. Tegelijkertijd beoordelen ouders en jeugdigen deze kennis aanzienlijk lager, met een gemiddelde van 1,8. Dit verschil suggereert dat er mogelijk een discrepantie bestaat tussen de zelfperceptie van professionals en de ervaringen van ouders en jeugdigen. Het verschil kan verder worden verklaard door een gebrek aan effectieve communicatie vanuit professionals, wat het beeld van ouders en jeugdigen op vakbekwaamheid negatief beïnvloedt.

Het belangrijkste punt dat terug te zien is in de kwalitatieve antwoorden van de professionals is dat er veelvuldig naar voren komt dat de Jeugdwet de basiswetgeving vormt. Daarnaast wordt benoemd dat het IVRK en EVRM richting geven. Liefwaard & Doek (2015) beschrijven dat op basis van de Grondwet (artikelen 93 en 94) internationale verdragen, zoals het IVRK, na goedkeuring onderdeel worden van het Nederlands recht. Nederland een gematigd monistisch systeem, waarbij rechters verdragsbepalingen direct kunnen toepassen wanneer deze duidelijk en bindend zijn (p. 82). Artikel 94 van de Grondwet benadrukt dat de internationale wetgeving leidend is ten aanzien van de Nederlandse wetgeving (De Nederlandse Grondwet, 2023).

Een ander belangrijk punt is de beoordeling van de gemeentelijke verantwoordelijkheid. Beide groepen wijzen op verbeterpunten in het organiseren van jeugdhulp. Professionals scoren dit aspect gemiddeld 2,8, terwijl ouders en jeugdigen met 1,48 een nog negatiever beeld schetsen. Dit verschil kan deels worden toegeschreven aan de directe impact van gemeentelijke besluiten op gezinnen, zoals administratieve lasten, beperkte toegang tot hulp en het gebrek aan maatwerk. Professionals ervaren deze problemen indirect en hebben daardoor mogelijk een genuanceerder beeld van de gemeentelijke ondersteuning. Door de beperkingen die worden ervaren in het bieden van maatwerk, wordt het lastiger om het belang van het kind te waarborgen. Maatwerk is noodzakelijk om de hulpverlening en/of de besluitvorming af te stemmen op het individuele kind. Volgens het Comité voor de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties (2013) dient iedere beslissing op het niveau van het individuele kind beoordeeld te worden om in lijn met het belang van het kind te werken. Zonder maatwerk wordt deze mogelijkheid aanzienlijk verkleind.

Het belang van het kind wordt door professionals en ouders/jeugdigen als een prioriteit benoemd, maar er is een duidelijk verschil in perceptie over de mate waarin dit belang wordt gerealiseerd. Professionals beoordelen hun eigen handelen hoog op dit punt (4,15), terwijl ouders en jeugdigen aangeven dat zij dit aspect vaak als onvoldoende ervaren (1,6). Dit verschil kan wijzen op een gebrek aan gedeelde prioriteiten of verwachtingen tussen professionals en gezinnen. Het is van belang om na te denken op welke manier professionals gedeelde verwachtingen of prioriteiten

kunnen formuleren in samenwerking met ouders en jeugdigen. Respondenten benadrukken in dit verband het belang van transparantie en het betrekken van gezinnen bij besluitvorming, zodat er meer overeenstemming ontstaat over wat in het belang van het kind is. De richtlijn 'samen met ouders en jeugdigen beslissen over passende hulp' benadrukt het belang van het betrekken van ouders en jeugdigen in alle aspecten van jeugdzorg en biedt de professional handvatten om dit op een verantwoorde en passende manier te doen (Bartelink et al., 2022).

Volgens de kwalitatieve antwoorden van de jeugdzorgprofessionals handelen zij in het belang van het kind door de essentie van het samenwerken met ouders te benadrukken, waarbij de stem van het kind een doorslaggevende rol speelt. Echter blijkt uit de antwoorden van de ouders en jeugdigen dat zij van mening zijn dat de professional vaak in eigen belang of in het belang van de organisatie handelt, waarbij zij weinig tot nooit worden betrokken. Het vergt vaardigheden om dit tot uiting te laten komen, echter heerst de vraag of professionals deze vaardigheden daadwerkelijk onder de knie hebben. De signalen staan niet in lijn met het IVRK. Artikel 12 lid 2 van het IVRK benadrukt het belang van het horen van kinderen, zowel in gerechtelijke als bestuurlijke procedures, waarbij ook informatie van de jeugdigen wordt verzameld en wordt gevraagd naar diens mening (Comité voor de rechten van het kind, 2013). Volgens het Comité zijn artikel 12 en artikel 3 nauw met elkaar verbonden. Artikel 3 staat voor het belang van het kind en artikel 12 beschrijft dat er naar de mening van een kind moet worden geluisterd en die moet worden meegenomen bij alles wat met het kind te maken heeft (Comité voor de rechten van het kind, 2013).

Beide enquêtes wijzen ook op de uitdagingen rondom communicatie en betrokkenheid. Professionals benadrukken de noodzaak van bijscholing en betere ondersteuning om effectieve hulp te kunnen bieden, terwijl ouders en jeugdigen aangeven dat zij onvoldoende worden geïnformeerd over keuzes en werkwijzen. Dit wederzijdse verlangen naar verbetering biedt een waardevol aanknopingspunt voor beleidsmaatregelen die beide groepen ondersteunen.

Daarnaast wijzen de resultaten op organisatorische knelpunten, zoals administratieve lasten en starre protocollen, die zowel door professionals als door gezinnen als belemmerend worden ervaren. Deze knelpunten vormen een gedeelde frustratie en zouden met prioriteit moeten worden aangepakt om de efficiëntie en effectiviteit van de jeugdhulp te verbeteren.

6. Conclusie

De resultaten van dit onderzoek laten zien dat er een aanzienlijke kloof bestaat tussen de percepties van jeugdzorgprofessionals en die van ouders en jeugdigen over de kwaliteit en effectiviteit van de jeugdhulp en het werken in het belang van het kind. Terwijl professionals aangeven goed op de hoogte te zijn van wettelijke kaders en richtlijnen en stellen te handelen in het belang van het kind, ervaren ouders en jeugdigen dit vaak anders. Deze discrepantie wijst op een verschil tussen de intenties en het handelen van professionals enerzijds en de verwachtingen en ervaringen van gezinnen anderzijds. De vraag heerst in hoeverre professionals echt op de hoogte zijn van wettelijke kaders en richtlijnen. Professionals beschouwen de Jeugdwet als basiswetgeving beschouwen. Echter, in artikel 94 van de Grondwet staat duidelijk beschreven dat de internationale verdragen en wetgevingen boven de nationale staan. Dit wijst erop dat de professionals de verkeerde wetgeving als leidend zien binnen hun werk. Het is van belang dat hierop wordt ingezet om daadwerkelijk te gaan werken in het belang van het kind.

Een belangrijke belemmering in het realiseren van het belang van het kind is het gebrek aan effectieve communicatie en betrokkenheid van ouders en jeugdigen bij besluitvorming. Hoewel professionals aangeven dat de stem van het kind en samenwerking met ouders centraal staan, ervaren gezinnen dat zij onvoldoende worden gehoord en dat beslissingen vaak lijken te worden genomen in het belang van de organisatie of de professional zelf. Dit staat haaks op de principes van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK), waarin het horen van kinderen (artikel 12) en het belang van het kind (artikel 3) centraal staan.

Zowel professionals als ouders en jeugdigen benoemen administratieve lasten en rigide werkwijzen als knelpunten. Deze structurele uitdagingen maken het voor professionals moeilijk om flexibel en in het belang van het kind te handelen. Daarnaast ervaren ouders en jeugdigen dat het belang van het kind onvoldoende wordt gewaarborgd doordat zij niet actief worden betrokken bij de besluitvorming. Dit leidt tot gevoelens van onbegrip en wantrouwen.

Maatwerk is essentieel om beslissingen af te stemmen op de unieke situatie van ieder kind en gezin, zoals benadrukt door het Comité voor de Rechten van het Kind. Echter, organisatorische knelpunten, zoals administratieve lasten en starre protocollen, beperken de mogelijkheden voor professionals om maatwerk te leveren. Hoewel professionalisering van jeugdzorgprofessionals, zoals training en bijscholing, bijdraagt aan het beter waarborgen van het belang van het kind, blijven deze inspanningen beperkt zolang communicatie, transparantie en gemeentelijk beleid niet verbeteren en organisatorische belemmeringen blijven bestaan.

Een integrale aanpak is essentieel. Hierbij dienen ouders en jeugdigen actiever te worden betrokken bij de hulpverlening en besluitvorming. Tegelijkertijd moeten professionals beter worden

ondersteund door hun organisaties en gemeenten. Alleen door gezamenlijke inspanningen kunnen we ervoor zorgen dat het belang van het kind daadwerkelijk centraal komt te staan.

7. Aanbevelingen

Op basis van de resultaten, discussie en conclusie in dit onderzoek kunnen de volgende aanbevelingen worden gedaan om het belang van het kind beter tot zijn recht te laten komen binnen de jeugdzorg.

7.1 Versterk communicatie en transparantie richting gezinnen

Om het vertrouwen van ouders en jeugdigen te herstellen, is het cruciaal dat professionals helder communiceren over hun werkwijze, keuzes en de onderliggende juridische kaders. Dit kan bijvoorbeeld door:

- ◇ De visie van ouders en jeugdigen centraal te stellen, ook staat dit haaks op de visie van de professionals.
- ◇ Uitleg te geven over gebruikte methodieken, wettelijke kaders en richtlijnen in begrijpelijke taal.
- ◇ Regelmatige contactmomenten te organiseren waarin ouders en jeugdigen vragen kunnen stellen en actief worden betrokken bij besluitvorming.
- ◇ Het implementeren van een feedbackmechanisme waarin ouders en jeugdigen hun ervaringen kunnen delen en professionals kunnen reflecteren op hun aanpak.

7.2 Verbeter gemeentelijke ondersteuning

De rol van gemeenten in de organisatie van jeugdhulp moet worden versterkt om maatwerk en passende zorg mogelijk te maken. Mogelijke aanbevelingen hiervoor zijn:

- ◇ Gemeenten voorzien van meer kennis over wettelijke kaders en verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld via trainingen en kennisplatforms.
- ◇ Meer inspectie bij gemeenten om zichtbaar te maken in hoeverre de verantwoordelijkheden en plichten volgens de Jeugdwet worden nageleefd.
- ◇ De samenwerking tussen gemeenten en jeugdzorgorganisaties te verbeteren door gezamenlijke doelen en heldere communicatie over prioriteiten.

7.3 Bijscholing voor professionals

Hoewel professionals aangeven actief te investeren in bijscholing, is er behoefte aan een meer gestructureerde aanpak. Dit kan bijvoorbeeld door:

- ◇ Betere bijscholing over het inzetten op het IVRK en deze centraal laten staan in het handelen van de professional. Dit is een vaardigheid die professionals dienen te ontwikkelen om uiteindelijk écht in het belang van het kind te werken.
- ◇ Kritischer te kijken bij een SKJ-herregistratie. Hiervoor kunnen de eisen worden aangepakt, waarbij de focus ook meer ligt op wettelijke kaders en professionele richtlijnen.
- ◇ In het MBO, HBO en WO al te beginnen met een betere aansluiting op de verwachtingen en kennis die nodig is binnen de praktijk.
- ◇ Vaker interne juridische experts in te zetten voor ondersteuning bij complexe casussen en besluitvorming.
- ◇ Het MDO ook te benutten om kennisdeling en samenwerking in complexe casussen te bevorderen.

7.4 Ouders en jeugdigen meer betrekken in besluitvorming

Hoewel de richtlijnen, Jeugdwet en IVRK benoemen dat ouders en jeugdigen betrokken dienen te worden in de hulpverlening en het besluitproces én expliciet benoemen dat de stem van het kind gehoord dient te worden, gebeurt dit volgens ouders en jeugdigen zelden. Het actief betrekken van gezinnen bij besluitvorming kan helpen om het belang van het kind beter te waarborgen. Dit kan mogelijk worden bereikt door:

- ◇ Gezinnen structureel onderdeel te maken van het opstellen en evalueren van hulpverleningsplannen.
- ◇ Het introduceren van gezinsgerichte werkwijzen, waarbij professionals met zowel ouders als jeugdigen gedeelde doelen bepalen.
- ◇ Het vergroten van de inspraak van gezinnen in beleid en protocollen, zodat deze beter aansluiten op hun behoeften.

7.5 Vermindering organisatorische belemmeringen

Professionals, ouders en jeugdigen ervaren administratieve lasten en starre protocollen als grote obstakels. Om deze te verminderen, kunnen de volgende aanbevelingen in acht genomen worden:

- ◇ Het herzien van protocollen en werkwijzen, met een focus op flexibiliteit en maatwerk.
- ◇ Het ontwikkelen van een centraal platform dat professionals eenvoudig toegang geeft tot actuele wetgeving, richtlijnen en ondersteuningsmiddelen.
- ◇ Het vereenvoudigen van systemen om de tijd die professionals aan administratie besteden te verkorten.

7.6 Focus op het belang van het kind als gezamenlijke prioriteit

Hoewel professionals aangeven te werken in het belang van het kind, wordt dit door ouders en jeugdigen vaak niet zo ervaren. Het is noodzakelijk dat het belang van het kind een gedeelde prioriteit wordt. Een aantal mogelijkheden hiervoor zijn:

- ◇ Het organiseren van bijvoorbeeld workshops en trainingen waarin professionals, ouders en jeugdigen samenkomen om verwachtingen en behoeften af te stemmen.
- ◇ Het ontwikkelen van evaluatiecriteria waarmee kan worden vastgelegd of het belang van het kind daadwerkelijk centraal staat in hulpverlening.
- ◇ Tussentijdse feedbackmomenten waarbij ouders en jeugdigen de kans krijgen om hun ervaringen en feedback te delen. Hierbij wordt er opnieuw gewerkt aan het afstemmen van behoeften en verwachtingen.

Literatuurlijst

- Bartelink, C., Meuwissen, I., Eijgenraam, K., Versteef, C. & Kooymans, E. (2022). *Richtlijn samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp*. (4^e druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW). (2016). *Beroepscode voor de jeugdzorgwerker* (5e druk). Utrecht: BPSW.
- Boer, F., van de Glind, G., Hogeman-Wijers, W., Van den Hoofakker, B., Oud, M., Prins, P. & Sinnema, H. (april 2017). *Richtlijn ADHD*. (2^e druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- Buijssen, R. A. J. (2008). *Tuchtrecht voor de jeugdzorg: Een goede zaak? Invoering tuchtrecht gezien vanuit cliëntenperspectief*. [Masterscriptie, Universiteit van Tilburg, Faculteit der Rechtsgeleerdheid]. Geraadpleegd op 4 januari 2025, van <https://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=80933>
- Comité voor de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties. (2013). Algemeen commentaar nr. 14 (2013) over het recht van het kind om zijn of haar belangen de eerste overweging te laten zijn (art. 3, lid 1). Geraadpleegd van <https://www.kinderrechten.nl/assets/2020/04/General-Comment-14-site-KOM.pdf>
- Dekker, J. H., Amsing, M., Van der Bij, I., Dekker, M., W.E. Grietens, H., Harder, A., Koedijk, P. C. M., Parlevliet, S., Schreuder, P., Talhout, M., & Timmerman, M. C. (2012). *Jeugdzorg in Nederland, 1945-2010*. Geraadpleegd op 3 oktober 2024, van Rijksuniversiteit Groningen.
- De Nederlandse Grondwet. (2023). *Artikel 94: voorrang internationale verdragen*. Geraadpleegd op 27 januari 2025, van https://www.denederlandsegrondwet.nl/id/vlxups1a6ej6/artikel_94_voorrang_internationale#:~:text=Artikel%2094%3A%20Voorrang%20internationale%20rechtsorde%20boven%20nationale%20wet%20%2D%20Nederlandse%20Grondwet
- Höfte, S. (2024). *Het juridisch kader als pedagogische ruimte* [Proefschrift, Universiteit van Amsterdam]. Ridderprint.
- IVRK. (2002). Geraadpleegd op 7 december 2024, van https://wetten.overheid.nl/BWBV0002508/2002-11-18-Verdrag_2
- Jeugdhulp Voldoende Beschermd. (2025). *Missie/visie*. Geraadpleegd op 19 januari 2025, van <https://jvb2021.nl/#missie>
- Jeugdzorg werkt. (z.d.). *Welke functies zijn er in de jeugdzorg?* Geraadpleegd op 18 januari 2025, van <https://www.jeugdzorg-werkt.nl/werkzoekenden/welke-functies-zijn-er-jeugdzorg#:~:text=In%20het%20competentieprofiel%20staat%20uitgebreid,hel%20voeren%20van%20de%20regie.>

- Kinderrechten. (2020). *General comment nr. 14: toelichting belang van het kind*. Geraadpleegd op 26 september 2024, van <https://www.kinderrechten.nl/general-comment-nr-14-over-het-belang-van-het-kind/>
- Kinderrechten. (z.d.). *Kinderrechtenverdrag*. Geraadpleegd op 14 januari 2025, van <https://www.kinderrechten.nl/professionals/verdragstekst/>
- Liefaard, T., & Doek, J. E. (2015). Kinderrechten in de rechtspraak: Een internationaal perspectief. *FJR: Familie- en Jeugdrecht*, 82(4), 82-87.
- Lozowski, W. (2018). *Kompas in de jeugdhulp en jeugdbescherming: Een toelichting op de wetgeving en beroepsethiek voor de jeugdhulpverlener en de jeugdbeschermer*. BPSW, NIP, & NVO.
- Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-a). *Jeugdwet*. Geraadpleegd op 26 september 2024, van <https://www.nji.nl/impact-maken-met-jeugdbeleid/jeugdwet>
- Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming. (z.d.-a). *Over de richtlijnen*. Geraadpleegd op 14 januari 2025, van <https://richtlijnenjeugdhulp.nl/achtergrond/>
- Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming. (z.d.-b). *Richtlijnen Jeugd*. Geraadpleegd op 26 september 2024, van <https://richtlijnenjeugdhulp.nl/>
- Schackmann, L.R. (2020). *Evaluatie 5 jaar tuchtrecht in de jeugdzorg*. Geraadpleegd op 4 januari, van <https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003862.pdf>
- SKJ. (z.d.). Over SKJ. Geraadpleegd op 4 januari 2025, van <https://skjeugd.nl/over-ski/>
- Steenmeijer, J. (oktober 2011). *Beroepscode voor professionals in sociaal werk*. Beroepsvereniging van professionals in sociaal werk.
- Steenmeijer, J. (2014). Professionalisering jeugdzorg. *Maatwerk: vakblad voor maatschappelijk werk*, (5), 37–39. <https://doi.org/10.1007/s12459-014-0083-y>
- UNICEF. (z.d.). *Child rights and why they matter*. Geraadpleegd op 5 oktober 2024, van <https://www.unicef.org/child-rights-convention/child-rights-why-they-matter>
- Van Leeuwen, H. & Geeraerts, M. (2022). Een morele plicht. *Kind & Adolescent in de Praktijk*, 2, 30–31. <https://doi.org/10.1007/s12454-022-1218-2>
- Verenigde Naties. (1989). *Verdrag inzake de rechten van het kind*. Geraadpleegd op 17 december 2024, van <https://wetten.overheid.nl/BWBV0002508/2002-11-18>

Bijlagen

Bijlage A – Volledige uitwerking Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming

Uitgewerkt door Guusje Jespers

De richtlijnen binnen de jeugdhulp zijn opgesteld, zodat professionals ondersteund worden in het beslissen over passende hulp voor kinderen, jongeren en hun ouders. De richtlijnen zijn gebaseerd op kundige onderzoeken, kennis uit de praktijk van professionals en ervaringen van ouders en jeugdigen (*Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming, z.d.*).

Juridische betekenis richtlijnen

In tegenstelling tot een wet, is een richtlijn geen juridisch instrument. Dit houdt in dat er geen juridische rol heeft (Boer et al., 2017). Wel kan een richtlijn een juridische betekenis hebben. Om een richtlijn een juridische betekenis te geven, moet de richtlijn door een beroepsgroep omschreven worden. Daarnaast hangt die juridische betekenis ook af van de bruikbaarheid in de praktijk (p. 15). Zo mag de richtlijn niet vaag of algemeen geschreven worden: er moet voldoende informatie in staan, maar het dient ook beroep te doen op de zelfstandigheid van de professional. Wanneer professionals in de praktijk goed met de richtlijn kunnen werken, laat dat blijken dat de richtlijn kwalitatief goed is.

De richtlijnen dienen gebruikt te worden binnen het werk als jeugd- en gezinsprofessional. Wanneer de richtlijn gevolgd wordt kan er gesproken worden van 'goed professioneel handelen' (p. 15). Richtlijnen zijn niet vrijblijvend, maar ook niet bindend. Dit houdt in dat een professional ervan af kan wijken wanneer dit nodig is. Goede zorg vanuit de hulpverlener kan namelijk niet alleen op de richtlijn gefocust worden. De zorgverlener moet echter wel te allen tijde kunnen onderbouwen waarom er van de richtlijn is afgeweken (p. 15). Deze onderbouwing dient ook meegenomen te worden in de rapportages en in het dossier.

Deze juridische betekenis geldt voor alle richtlijnen, tenzij anders vermeld onder het hoofdstuk van de richtlijn.

Richtlijn ADHD

Deze richtlijn is vooral bedoeld voor jeugdprofessionals. In deze richtlijn staan aanbevelingen beschreven die voor elke professional van belang kan zijn binnen het werken met jeugdigen. Gedurende het opzetten van deze richtlijn zijn er continu cliënten bij betrokken geweest (Boer et al., 2017). Zo hebben ze hun preferenties aan kunnen geven en hebben ze hun ervaringen kunnen delen met betrekking tot het werken vanuit deze richtlijn. Wanneer er vragen waren werden de cliënten benaderd. De praktische bruikbaarheid is dus voor een groot deel bepaald door de cliënten. Dit geldt

vooral voor zaken zoals ongelijkheid tussen professional en cliënt, de ouder- en opvoedrelatie en zorgen rondom de jongere. Naast de richtlijn voor professionals is er ook een richtlijn voor cliënten opgesteld, zodat de cliënt in gesprekken met de professional de richtlijn ook kan raadplegen (p. 14). De richtlijn is geschreven met kennis die er tijdens het schrijven van de richtlijn beschikbaar was. Het doel is eens in de vijf jaar deze richtlijn te herschrijven, maar dit kan ook eerder gebeuren als hier aanleiding toe is (p. 14).

Binnen de richtlijn worden er aspecten beschreven die vallen onder professioneel handelen. Het uitgangspunt hierbij is dan ook de kennis die beschikbaar was tijdens het schrijven van deze richtlijn (p. 14).

Zoals al eerder benoemd, beschrijft deze richtlijn wat onder goed handelen van de professional valt (p. 14). Jeugdprofessionals kunnen de richtlijn raadplegen als ze houvast nodig hebben in hun werk. Daarnaast wordt de kwaliteit van het handelen van de professional gewaarborgd, mits de richtlijn gevolgd wordt. Cliënten hebben ook baat bij deze richtlijn, omdat ze door middel van de richtlijn goede keuzes kunnen maken (p. 14).

Gemeenten kiezen zelf of ze bepaalde interventies wel of niet inzetten. Hierin mag elk jaar per gemeente ook nog een verschil inzitten (p. 18). Daarnaast kan het zijn dat er een aantal interventies niet altijd beschikbaar zijn voor aanbod (p. 18).

Richtlijn Crisisplaatsing

Deze richtlijn legt de focus op uithuisplaatsingen van jongeren in crisissituaties (Bartelink et al., 2017). Een crisissituatie in een residentiële voorziening valt hier niet onder.

Een crisisplaatsing betekent dat een jongere ergens anders moet verblijven dan in zijn of haar eigen gezin, bijvoorbeeld in een instelling (p. 13). Zo'n plaatsing kan zowel gedwongen als vrijwillig ingezet worden. Ook heeft de plaatsing niet altijd goedkeuring nodig van de jongere of ouders. Voor een crisisplaat (sing in het gedwongen kader is ten alle tijden een machtiging uithuisplaatsing vanuit de rechter nodig (p. 13).

In principe is een crisisplaatsing voor jongens en meisjes, en jongeren met verschillende etnische achtergronden hetzelfde. Ook jongeren met een LVB worden hierin als gelijken behandeld (p. 13). Wel hoort de professional maatwerk aan te bieden, omdat elke jongere andere vragen en behoeften heeft.

De richtlijn is ontwikkeld door een werkgroep, genaamd 'Werkgroep Uithuisplaatsing en Crisisplaatsing'. Deze werkgroep stelt drie uitgangsvragen centraal (Bartelink et al., 2017):

- *"1. Wat is een crisis? In welke situaties is direct ingrijpen noodzakelijk? Wie beoordeelt de crisis en welke bevoegdheden zijn gewenst? Met wie moet er wanneer samengewerkt worden? Hoe*

handelt de jeugdzorgwerker in de eerste uren na het ontstaan van een crisis?” (Bartelink et al., 2017, p. 13).

- *“2. Waar moeten jeugdzorgwerkers minimaal op letten bij een crisisplaatsing? Wat moeten ze weten over de aard en ernst van de problematiek om te kunnen beslissen over een crisisplaatsing? Hoe kunnen ze, ondanks de crisissituatie, zorgvuldig beslissen over een crisisplaatsing?” (Bartelink et al., 2017, p. 13).*
- *“3. Welke programma’s en interventies zijn aan te raden direct na de crisis? Welke interventies dragen mogelijk bij aan het voorkomen van een crisisplaatsing?” (Bartelink et al., 2017, p. 13).*

Ook bij het ontwerpen van deze richtlijn zijn cliënten betrokken geweest. Zij hebben hun voorkeuren aan kunnen geven bij het opstellen van de uitgangsvragen. Daarnaast hebben ze ervaringen en meningen met betrekking tot de richtlijn kunnen delen (p. 14). Niet alleen hebben de cliënten een inbreng gehad in de inhoud van de richtlijn, maar ook in de formulering hiervan.

Deze richtlijn is geschreven met informatie die op het moment van schrijven tot de beschikking was. Tijdens het gebruik van de richtlijn wordt er wederom informatie verzameld, zodat de richtlijn bijgesteld kan worden (p. 15).

Uithuisplaatsing binnen een crisissituatie valt onder verschillende juridische kaders, namelijk het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en de VN-richtlijnen (p. 15). Binnen de Nederlandse wet- en regelgeving is uithuisplaatsing vastgelegd in de Jeugdwet en in het Burgerlijk Wetboek.

Bartelink et al. (2017) beschrijft dat ouders in principe het recht en de plicht hebben om hun kind(eren) op te voeden, waarbij de jeugdige recht heeft op opvoeding door zijn of haar ouders. Toch gaat het thuis soms niet goed, waarbij de staat in moet grijpen en de jongere uit huis moet plaatsen. Hierbij is ten alle tijden een professional betrokken (p. 15). Bij een crisisplaatsing moet bij de meeste gevallen een machtiging uithuisplaatsing afgegeven worden door de rechter. Deze wordt afgegeven als de ontwikkeling, verzorging en opvoeding van de jeugdige in het gedrang komt, of wanneer er een onderzoek naar de geestelijke en fysieke gesteldheid van de jongere gedaan moet worden (p. 15).

Richtlijn Dyslexie

Het doel van deze richtlijn is het bieden van handvaten aan jeugdprofessionals die werken met jeugdigen met ernstige lees- en/of spellingproblemen en dyslexie (Scheltinga et al., 2021). Het gaat binnen deze handvaten over de aanpak in het onderwijs, maar ook over de aanpak in de zorg en de onderlinge samenwerking hiertussen (p. 14). De richtlijn wordt ‘breed vakinhoudelijk’ genoemd, omdat deze richtlijn dus zowel door het onderwijs als door zorginstellingen geraadpleegd kan worden (p. 14). De richtlijn draagt hiermee bij aan: passende hulp bij lees- en/of spellingproblemen, dyslexie,

diagnosticeren, het tegengaan van onterechte doorverwijzingen en transparantie tussen ouders, jeugdigen en professionals (p. 14).

Deze richtlijn richt zich op bijna de gehele keten van de dyslexiezorg (p. 14). De leeftijd van de jeugdigen waar deze richtlijn betrekking op heeft loopt van 6 jaar tot en met 23 jaar. Vaak komen problematieken rondom dyslexie tot uiting in het onderwijs. Daarom hebben scholen een belangrijke (signalerings)rol.

Rondom dyslexie zijn een aantal knelpunten, aldus professionals en ouders. Rondom deze knelpunten zijn uitgangsvragen opgesteld (p. 17). De knelpunten en uitgangsvragen zijn onderverdeeld onder een aantal onderwerpen. Allereerst de definitie. Hierbij worden er vaak vragen gesteld als: *“Wat is de algemene definitie van dyslexie?”* of *“Wat is, als specificatie binnen de definitie van dyslexie, de definitie van EED?”* (p. 17). Vervolgens worden er een knelpunt omschreven met betrekking tot signaleren. Het knelpunt heeft betrekking op de onvoldoende kennis en/of middelen die professionals tot hun beschikking hebben om dyslexie bij de jeugdige te kunnen signaleren. Een uitgangsvraag die hierbij gesteld kan worden: *“Welke informatie moet een leerling dossier bevatten ten behoeve van diagnose en vervolgonderzoek door professionals?”* (p. 17). Vervolgens zijn er ook nog knelpunten en uitgangsvragen opgesteld voor zaken die te maken hebben met diagnostiek, behandeling, ondersteuning en meer- en anderstaligen (p. 17-18).

Richtlijn Ernstige Gedragsproblemen

Deze richtlijn bevat handvaten voor het diagnosticeren en behandelen van jeugdigen met ernstige gedragsproblematieken, binnen de context van gezin en school. Hierbij gaat de aandacht naar jeugdigen tussen de 3 en 18 jaar oud (De Lange et al., 2021). Gedragsproblemen bevatten onder andere woedend gedrag, agressie en antisociaal gedrag.

Jeugd- en gezinsprofessionals kunnen deze richtlijn dus raadplegen als ze effectief invulling willen geven aan het diagnosticeren en behandelen van jeugdigen (p. 9). Er moet echter wel onthouden worden, dat de gedragsproblematieken niet verdwijnen wanneer deze richtlijn gevolgd wordt. Problemen kunnen wel verminderen en hanteerbaar worden, zowel voor jeugdigen zelf als voor omstanders (p. 9).

Deze richtlijn heeft dus betrekking op jeugdigen met ernstige gedragsproblematieken. Deze richtlijn beschrijft ook wanneer een jongere een ernstig gedragsprobleem heeft. Het maakt dus ook onderscheid tussen ‘normaal’ gedrag voor jeugdigen en zorgelijk gedrag. Zo beschrijft de richtlijn ‘storend gedrag’, wat met de leeftijd minder dient te worden (p. 14). Storend gedrag is zorgelijk, wanneer de jeugdige eronder gaat lijden en dit terug te zien is in zijn/haar cognitieve, emotionele en sociale ontwikkeling. Binnen de term ‘storend gedrag’ zijn er een aantal typen: dwars en opstandig

gedrag, prikkelbaar, driftig gedrag, anderen ergeren, antisociaal gedrag en agressief gedrag (p. 14-15).

Er wordt pas gesproken van ernstige gedragsproblemen als één of meerdere typen storend gedrag enkele maanden duren, waarbij natuurlijk ook de negatieve gevolgen voor de ontwikkeling komen kijken (p. 15).

Richtlijn Gezinnen met Meervoudige en Complexe Problemen

In deze richtlijn wordt er een definitie gegeven aan de term ‘gezinnen met meervoudige en complexe problemen’ (Van der Steege et al., 2021). Hierbij wordt ook een beschrijving van de kenmerken van deze gezinnen geschreven en worden ook aanwijzingen beschreven hoe de jeugdige te werk kan gaan binnen deze problematieken. Zo wordt de professional geholpen met het in kaart brengen en beoordelen van de verzorging, opvoeding en veiligheid binnen een gezin (p. 10). De richtlijn is een handvat om de juiste zorg voor een gezin te coördineren en daarbij passende interventies in te zetten (p. 10).

Binnen de richtlijn geeft antwoord op een aantal uitgangsvragen die de werkgroep heeft opgesteld. Hieronder staan deze vragen uitgewerkt:

- *“1. Welk type gezinnen met meervoudige en complexe problemen en hulpvragen/problematiek kunnen worden onderscheiden?”* (Van der Steege et al., 2021).
- *“2. Wat is ‘goed genoeg’ ouderschap? Wat moeten ouders hun kind minimaal (kunnen) bieden? Hoe brengen we dit in kaart?”* (Van der Steege et al., 2021).
- *“3. Wat zijn, voor welk type gezinnen, effectieve interventies om ‘goed genoeg’ ouderschap te realiseren?”* (Van der Steege et al., 2021).
- *“4. Hoe ziet effectief casemanagement (regie, coördinatie van zorg) voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen eruit?”* (Van der Steege et al., 2021).
- *“5. Hoe kunnen hulpverleners de voortgang monitoren en nagaan of de ingezette hulp wel of niet aanslaat?”* (Van der Steege et al., 2021).

Kijkend naar een definitie van de term ‘gezinnen met meervoudige en complexe problemen’, kan er geconstateerd worden dat er geen definitie is (p. 15). Vaak wordt er beschreven dat er binnen het gezin minimaal één ouder en minimaal één kind al voor een langere tijd kampt met een combinatie van sociale – en psychosociale problemen (p. 15). Daarbij komt kijken dat vaak meerdere gezinsleden zijn overbelast. Dekovic en Bodden hebben onderzoek gedaan en beschrijven dat gezinnen met meervoudige en complexe problemen, ten minste op 6 van de 7 domeinen, langdurig problemen moeten ervaren. De domeinen, geciteerd uit de richtlijn:

1. Kindfactoren: psychische problemen, ontwikkelingsproblemen, gedragsproblemen, psychosomatische problemen, verslavingen en cognitieve problemen bij het kind (Van der Steege et al., 2021, p. 15-16).
2. Ouderfactoren: psychische problemen, psychosomatische problemen, gedragsproblemen, verslavingen, cognitieve problemen en verstandelijke handicaps bij de ouder(s) (Van der Steege et al., 2021, p. 16).
3. Opvoedingsfactoren: onvoldoende opvoeding strategieën, pedagogische onmacht, weinig tot geen responsiviteit, te harde discipline, onveilige hechting en veel psychologische controle (Van der Steege et al., 2021, p. 16).
4. Gezinsfunctioneren: relatieproblemen, conflicten, communicatieproblemen, weinig cohesie en geen organisatie (Van der Steege et al., 2021, p. 16).
5. Contextuele factoren: meerdere negatieve levensgebeurtenissen, financiële problemen, lage sociaaleconomische status (Van der Steege et al., 2021, p. 16).
6. Sociaal netwerk: verstoord of gebrek aan sociaal netwerk, conflicten met buurtbewoners en vrienden (Van der Steege et al., 2021, p. 16).
7. Hulpverlening: lange geschiedenis van hulpverlening en uithuisplaatsing (Van der Steege et al., 2021, p. 16).

Richtlijn Kindermishandeling

Deze richtlijn heeft als doel het bijdragen aan preventie en behandelen van kindermishandeling (Vink et al., 2021). Deze richtlijn is dan ook bedoeld voor professionals in de jeugdhulp en jeugdbescherming. Ze krijgen vanuit deze richtlijn ondersteuning binnen het maken van beslissingen in situaties die te maken hebben met kindermishandeling (p. 12).

Vink et al. (2021) beschrijven de definitie van kindermishandeling als volgt:

“Kindermishandeling is elke vorm van, voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor een ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.” (Vink et al., 2021, p 16).

Kindermishandeling betreft ongeboren jeugdigen tot de leeftijd van 18 jaar, tenzij de jeugdige al eerder hulpverlening heeft ontvangen voor kindermishandeling. In dat geval loopt de leeftijd waarbij er nog wordt gesproken over kindermishandeling op tot 23 jaar (p. 16). Kindermishandeling kan voorkomen in privéomstandigheden, waarbij bijvoorbeeld ouders de plegers zijn. Echter kan kindermishandeling ook in andere situaties voorkomen, waarbij bijvoorbeeld docenten of trainers als

plegers gezien kunnen worden (p. 16). Daarnaast wordt een jeugdige ook als slachtoffer gezien als het getuige is geweest van huiselijk geweld tussen ouders onderling of waarbij het getuige is van broertjes/zusjes die worden mishandeld (p. 16).

Voordat de richtlijn geschreven werd, zijn er een aantal knelpunten in kaart gebracht en geanalyseerd. Aan de hand van deze knelpunten zijn er uitgangsvragen opgesteld en deze zijn weer onderverdeeld in een aantal onderdelen.

De eerste hiervan is het signaleren. De vragen die hierbij gesteld worden, hebben vooral betrekking op risico- en beschermende factoren voor kindermishandeling (p. 12). Wat zijn bijvoorbeeld de risico- en beschermende factoren? En wat voor invloed hebben die op de mishandeling? Ook wordt er een vraag gericht op wat de signalen van kindermishandeling zijn (p. 12).

De volgende categorie waar uitgangsvragen over geschreven zijn is het handelen, communiceren en samenwerking binnen situaties waarin kindermishandeling voorkomt. Zo hebben de vragen betrekking op hoe situaties in kaart gebracht kunnen worden en wat de jeugdprofessional dient te doen binnen zulke situaties (p. 12). Daarnaast worden er ook vragen gesteld over welke instrumenten er bestaan om veiligheid en risico's te kunnen meten. De laatste vraag heeft betrekking op welke houdingen en vaardigheden een professional moet hebben om kindermishandeling goed te kunnen signaleren, en daar vervolgens op de juiste manier op de anticiperen (p. 12).

De laatste categorie vragen gaat over de interventies die rondom kindermishandeling bestaan. Zo worden er vragen beantwoord in deze richtlijn die betrekking hebben op wélke interventies er bestaan voor het stoppen en beperken van kindermishandeling (p. 12). Ook wordt er gekeken naar welke interventies er door de jeugdprofessional ingezet kunnen worden om de veiligheid van de jeugdige te waarborgen (p. 12).

Richtlijn Kinderen van Ouders met Psychische Problemen/ Verslavingsproblemen (KOPP/KOV)

De afkorting 'KOPP' staat voor 'Kinderen van Ouders met Psychische Problemen' en de afkorting 'KOV' houdt 'Kinderen van Ouders met Verslavingsproblemen' in (Meeuwissen et al., 2020). Deze richtlijn richt zich op de jeugdigen van 0 tot 23 jaar, van wie één of beide ouders psychische en/of verslavingsproblemen hebben. Dit kan binnen de definitie KOPP en KOV zowel kort- als langdurig zijn en kan veel, maar ook weinig op de voorgrond zijn in het leven van de jeugdigen. Het risico voor een KOPP/KOV-kind om zelf ook psychische of verslavingsproblemen te ontwikkelen, is aanzienlijk groter dan voor andere kinderen. Deze richtlijn focust zich dan ook op de gevolgen en interventies voor de kinderen (p. 9).

De richtlijn is voor de eerste keer in 2013 geschreven, maar is gedurende de jaren dat het in de praktijk werd ingezet een aantal keer aangepast. Zo zijn er nieuwe inzichten en feedbackpunten in verwerkt (p. 9). Ook feedback van cliënten is hierin meegenomen (p. 9).

Richtlijn Middelengebruik

De focus in deze richtlijn licht op het leren omgaan met het gebruik van alcohol, tabak en drugs bij jongeren (van Warmel & Bilderbeek, 2023). Middelengebruik onder jongeren wordt vaak niet direct als iets zorgwekkends gezien, omdat het bij de experimenteerperiode van het leven hoort. Daarom vinden professionals het vaak lastig om middelengebruik te signaleren en vooral ook om te herkennen wanneer het gebruik wel zorgelijk wordt (p. 8). Deze richtlijn geeft de professionals aanbevelingen voor het screenen en diagnosticeren van middelengebruik. Daarnaast worden er ook aanbevelingen beschreven die de professional kunnen helpen bij het ondersteunen van de jeugdige (p. 8).

De uitgangsvragen richten zich vooral op hoe de professionals middelengebruik kunnen diagnosticeren en hoe de professionals bij kunnen dragen aan het behandelen van middelengebruik bij de jongeren (p. 9). De richtlijn richt zich over het algemeen enkel op alcohol-, tabak- en drugsgebruik en niet op andere verslavingen (p. 12).

In de uitgangspunten van deze richtlijn staan een aantal belangrijke punten voor de professionals uitgewerkt. Zo beschrijven deze uitgangspunten dat de professional vooral de jongeren en ouders dient te volgen bij het nemen van besluiten (p. 15-). Daarnaast benadrukt deze richtlijn hoe belangrijk het voor elke betrokken partij is om voldoende informatie te hebben (p. 16). Vervolgens wordt er beschreven in de uitgangspunten dat het betrekken van de jongeren en het systeem ontzettend belangrijk is (p. 16).

Richtlijn Pleegzorg

De formele pleegzorg in Nederland is niet vrij toegankelijk. Pleegzorg kan worden ingezet in een vrijwillig, of gedwongen kader (De Baat et al., 2021). Bij een pleegzorgplaatsing in een vrijwillig kader, wordt het kind geplaatst in overeenstemming met de ouders en de gemeente. Binnen het gedwongen kader is er vaak sprake van een OTS of voogdijmaatregel, waardoor ouders en het kind zelf vaak minder in te brengen hebben (p. 10). Hierbij vraagt dan ook een gecertificeerde instelling de plaatsing aan. In dit geval is er een rechterlijke machtiging voor uithuisplaatsing nodig.

Pleegzorg gaat echter wel tegen een aantal kinderrechten in, volgens het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind, ofwel het IVRK (p. 11). Zo ligt volgens het IVRK de verantwoordelijkheid voor de primaire opvoeding van het kind bij de ouders. De rol van de ouders dient dan ook door de staat gerespecteerd te worden. Daarnaast heeft elk kind het recht bij zijn of haar ouders op te groeien en hier niet van gescheiden te worden, tenzij het in het belang van het

betreffende kind is (p. 11). Een mogelijkheid voor een uithuisplaatsing komt pas in het uiterste geval in beeld, als de ouders in de thuissituatie al hulp hebben gehad en hier geen baad bij hebben gehad. Ook wanneer ouders en/of de jeugdige niet instemmen met een plaatsing van de jongere, kan een organisatie toch tot plaatsing overgaan als dit in het belang van het kind is (p. 11). Het IVRK schrijft echter wel dat een pleegzorgplaatsing, en dus een scheiding tussen ouders en kind, een uiterste maatregel is (p. 11). Echter kan een jeugdige in overeenstemming met zijn of haar ouders ook vrijwillig in een pleeggezin geplaatst worden.

Bij het plaatsen van een jeugdige in een pleeggezin is het belangrijk om het leven van het kind zo genormaliseerd mogelijk te maken (p. 11). Eigen kracht en regie is hierin voor het kind erg belangrijk.

Er is pas sprake van pleegzorg als de ouders een contract hebben met een pleegzorgaanbieder. Wanneer het kind enkel bij familie of vrienden verblijft zonder contract, mag er niet gesproken worden over pleegzorg (p. 12). De richtlijn richt zich niet op deeltijdpleegzorg. Deze richtlijn dient de professional binnen de pleegzorg te stimuleren om effectieve begeleiding te bieden aan ouders en kinderen, zodat de ontwikkeling van het kind zo min mogelijk in het geding komt (p. 12). Daarnaast wil de richtlijn de professionals zich bewust maken van het opvoedingsperspectief van het pleegkind, wanneer dit kind in een pleeggezin geplaatst gaat worden (p. 12).

Richtlijn Problematische Gehechtheid

Deze richtlijn helpt de professionals bij het signaleren, diagnosticeren en behandelen van jeugdigen met een problematische gehechtheidsrelatie (De Wolff & Wildeman, 2020). Daarnaast biedt het handvaten voor de beroepsbeoefenaar om ouders te ondersteunen en jeugdigen te begeleiden. Wanneer de richtlijn gevolgd wordt zal de gehechtheid niet direct goed zijn, maar het zal ervoor zorgen dat problemen meer hanteerbaar en verminderd worden (p. 8).

In de richtlijn wordt 'problematische gehechtheid' gebruikt als overkoepelende term voor verschillende uitingen van jeugdigen, waaruit blijkt dat de jeugdige geen emotionele veiligheid voelt/krijgt vanuit de relatie met zijn of haar ouder(s)/opvoeder(s) (p. 16). Er wordt in verschillende situaties gesproken van problematische gehechtheid. Zo wordt deze term gebruikt als de jeugdige onveilig gehecht is aan zijn of haar ouders, met probleemgedrag van de jeugdige als gevolg (p. 16). Daarnaast is de hechting van een jeugdige problematisch als het gedesorganiseerd of verstoord is. Vervolgens beschrijven De Wolff & Wildeman (2020) gevolgen van een eerder verbroken gehechtheidsrelatie ook als een problematische gehechtheid. Als laatst vallen de stoornissen, de geremde stoornis en de ontremde stoornis, ook onder problematische gehechtheid (p. 16).

Een problematische gehechtheid kenmerkt zich aan dat de jeugdige niet genoeg in zichzelf en anderen om zich heen vertrouwt. De ernst van de problematiek hangt af van de jongere en de situatie. Vertrouwen kan hersteld worden door aan de gehechtheidsrelatie te werken (p. 16).

De Wolff & Wildeman (2020) geven de volgende definitie aan de term 'problematische gehechtheid: *“Zowel de psychiatrische stoornis als een onveilige gehechtheidsrelatie met gedragsproblemen vallen eronder.”* (De Wolff & Wildeman, 2020, p. 16).

Om vast te stellen of een jeugdige een problematische gehechtheidsrelatie heeft dienen professionals een 4-stappenplan te volgen. Als dit is vastgesteld is het belangrijk dat de professional zowel de ouders als het kind hierin ondersteunt (p. 18).

Richtlijn Radicalisering

In deze richtlijn gaat de focus naar zorgwekkende radicalisering van jongeren en niet op radicale ideeën. Radicale ideeën zijn volgens Van Wonderen et al. (2024) namelijk passend voor de leeftijd van de jongeren wie dit betreft. Pas wanneer de gedragingen zorgelijk worden heeft deze richtlijn hier betrekking op. Zorgwekkende radicalisering kan de ontwikkeling van jongeren doen stagneren of negatief beïnvloeden. Zo kan de jongere een gevaar vormen voor zichzelf, maar ook voor de ander. Om deze reden is het belangrijk dat er tijdig wordt ingegrepen door een professional. Deze professional kan dan pedagogische begeleiding bieden die de jongere nodig heeft (p. 4). Radicalisering is een dynamische term; het verandert met de dag. Voor professionals is het dus belangrijk om om te leren gaan met deze veranderingen en hier vervolgens op te anticiperen (p. 4).

Deze richtlijn geeft de professional aanbevelingen voor het bieden van maatwerk en het doen van zelfreflecties. Daast is deze richtlijn een houvast voor de professional om toe te passen bij het handelen binnen situaties met radicalisering (p. 4). Ook biedt de richtlijn belangrijke kennis over dit onderwerp en verspreid het deze kennis onder de professionals.

De belangrijkste vraag waar in deze richtlijn antwoord op wordt gegeven heeft betrekking op de betekenis van 'zorgwekkende radicalisering, welke stadia er toegekend worden tot radicalisering en welke vormen er bestaan binnen radicalisering (p. 6).

Richtlijn Residentiële Jeugdhulp

Residentiële jeugdhulp is een vorm van hulpverlening, waarbij kinderen en jongeren (tijdelijk) dag en nacht opgenomen zijn. Ze worden hierdoor uit hun eigen omgeving gehaald, wat zowel op vrijwillige basis als in het gedwongen kader kan gebeuren (De Lange et al., 2021). Binnen de residentiële jeugdhulp bestaan er een hele hoop vormen van jeugdzorg, waaronder bijvoorbeeld Jeugdzorg Plus en

leefgroepen gericht op opvoeden en opgroeien. Binnen deze vormen van jeugdzorg worden de kinderen en jongeren 24 uur per dag behandeld en begeleid (p. 10).

De richtlijn is niet specifiek geschreven voor 24-uurshulp, want het kan ook bij andere problematieken worden doorgenomen. Daarnaast zijn er andere richtlijnen, bijvoorbeeld de richtlijn Pleegzorg, aanvullend voor deze richtlijn (p. 13). Deze richtlijn is allereerst geschreven voor jeugdprofessionals die binnen deze sector werken. Daarnaast is er ook nog een versie geschreven die cliënten kunnen raadplegen (p. 14).

Gedurende het gebruik van deze richtlijn is er door de jaren heen veel veranderd met betrekking tot zorg voor de jeugd. Eén van de belangrijkste thema's binnen deze veranderingen is het normaliseren van de (leef)situatie van de jongere (p. 19). Daarnaast is het steeds belangrijker om de krachten en eigen regie van de jongere zelf, maar ook zijn of haar systeem, te benutten. De snelle ontwikkelingen in deze sector zorgen er echter ook voor dat de onderzoeken ernaar en de rapportages erover niet altijd actueel meer zijn (p. 19). Daarnaast zorgen deze ontwikkelingen ervoor dat gemeenten niet altijd meer gelijk lopen het aanbod van interventies. Om deze reden kan het ook voorkomen dat een bepaalde interventie tijdelijk helemaal niet beschikbaar is (p. 19).

Richtlijn Samen met Ouders en Jeugdigen beslissen over Passende Hulp

Deze richtlijn helpt professionals in de jeugdhulp en -bescherming samen te werken met ouders en jeugdigen, zodat er een passende oplossing geboden kan worden die in samenspraak met betrokkenen tot stand is gekomen (Bartelink et al., 2022). In deze richtlijn worden handvaten geboden aan de professionals, zodat zij zo goed mogelijk een samenwerkingsrelatie aan kunnen gaan met zowel ouders als jeugdigen, waarnaast deze richtlijn ze ook ondersteund in het zicht krijgen op de problematieken waarmee ze te maken krijgen (p. 13). De richtlijn beschrijft verschillende manieren om ouders en jeugdigen de kunnen adviseren op verschillende gebieden binnen de hulpverlening (p. 13-14). Ook wordt het beslisproces in deze richtlijn beschreven, waaruit blijkt dat dit proces vaak veel tijd en aandacht vraagt van zowel medewerkers als ouder en jeugdige (p. 14). De beschrijving van deze richtlijn is erg uiteenlopend; zo kan de richtlijn worden toegepast bij grote beslissingen, maar ook bij kleine tussentijdse beslissingen.

De richtlijn 'samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp' geeft antwoord op één grote uitgangsvraag. Bartelink et al. (2022) beschrijven deze vraag als volgt: *“Wat is een goede werkwijze om het besluitvormingsproces in de zorg voor jeugd, systematisch, transparant en doelgericht vorm te geven in nauwe samenwerking met ouders en jeugdige en met het oog voor de krachten en mogelijkheden van het cliëntsysteem?”* (Bartelink et al., 2022, p. 14).

Volgens de richtlijn zijn er een aantal vaardigheden en houdingen die de jeugdprofessional moet beheersen en/of bezitten. Zo dient de professional een onvoorwaardelijke positieve waardering te uiten richting de cliënt en ouders (p. 29). Het houdt in dat de jeugdwerker de jongere in zijn of haar waarde laat met datgene dat hij of zij wel of niet kan, wil of is. Daarnaast is echtheid vanuit de professional essentieel. De professional moet hierbij binnen de samenwerkingsrelatie met ouder en jeugdige authentiek, transparant en geïntegreerd zijn (p. 30). Het laatste houdingsaspect is empathie. Het is voor zowel jeugdhulpverlener als ouder en jeugdige ontzettend belangrijk dat de jeugdwerker zich kan verplaatsen in de jongere en de ouders. Dit is van belang voor goede communicatie, het oplossen van problematieken en samenwerking (p. 30).

Daarnaast zijn er dus ook nog een aantal vaardigheden die van belang zijn binnen het samenwerken met ouders en jeugdigen. Deze vaardigheden hebben betrekking op gespreksvaardigheden (p. 30). De eerste belangrijke vaardigheden zijn luistervaardigheden. Dit helpt om de cliënt zijn verhaal te kunnen laten doen zonder onderbroken te worden. Onder luistervaardigheden vallen een aantal aspecten, zoals bijvoorbeeld oogcontact maken, het verbaal volgen van het verhaal en vriendelijk kijken (p. 30). Naast luistervaardigheden zijn regulerende vaardigheden ook essentieel, waarmee de jeugdprofessional het gesprek kan leiden en bijvoorbeeld het gesprek kan openen (p. 30).

Richtlijn Scheiding en Problemen van Jeugdigen

Deze richtlijn geeft professionals advies hoe te handelen binnen situaties met betrekking tot scheiding en de bijkomende problemen bij jongeren (Van der Valk et al., 2020). Niet alleen voor jeugd- en gezinsprofessionals is deze richtlijn handig, maar ook voor andere partijen die te maken krijgen met deze problematieken, kunnen de richtlijn raadplegen. Denk hierbij aan bijvoorbeeld huisartsen en medewerkers uit de kinderopvang (p. 13).

De problematieken van gezinnen in een scheidings situatie zijn erg dynamisch, waarvan we onder andere ook weten dat verschillende factoren hierin een rol hebben (p. 13). Daarnaast is het thema scheiding, scheidende ouders en jeugdigen na een scheiding ook erg dynamisch. Er zijn door de jaren heen een hele hoop interventies ontwikkeld voor deze doelgroep. Om bovenstaande redenen is het ontzettend belangrijk om de eigen kennis, deskundigheid en ervaring in te blijven zetten in deze sector. Daarnaast is multidisciplinair werken ook van belang (p. 13).

Aan het begin van de richtlijn, op pagina 16, worden begrippen die in deze richtlijn worden gebruikt, toegelicht. Hierdoor wordt het lezen van deze richtlijn gemakkelijker en kunnen er geen misvattingen plaatsvinden (p. 16). Een aantal voorbeelden van deze begrippen zijn 'inwonende ouder' of 'complexe scheiding'.

Voor een jeugdprofessional is het ontzettend belangrijk om zijn of haar eigen positie binnen de casussen te kennen. Zo komt het namelijk regelmatig voor dat emoties hoog oplopen in bijvoorbeeld situaties zoals strijdende ouders (p. 16). Zo zijn er een aantal afspraken vastgelegd in de richtlijn met betrekking tot de veiligheid van de jeugdprofessional. De eerste hiervan is dat een jeugdprofessional nooit alleen aanwezig mag zijn in een pand. De volgende heeft betrekking op gesprekken met een hoog risico. Als het risico van te voren ingeschat kan worden en de inschatting is een hoog-risico gesprek, dient de professional altijd de alarmknop of een andere collega mee te nemen (p. 16). De laatst vastgelegde afspraak geeft aan dat de professional na moet denken waar hij of zij gaat zitten in een gesprek en dat de professional stoelen veilig opgesteld moet hebben. Indien er een huisbezoek gepland staat wordt er op voorhand het risico op agressie gemeten en afhankelijk van die uitkomst wordt er besloten of er voorzorgsmaatregelen getroffen moeten worden (p. 17).

Richtlijn Seksuele Ontwikkeling

Deze richtlijn staat in het teken van seksuele ontwikkeling en is in deze tijd enorm relevant. Alle jeugdigen hebben namelijk recht op een gezonde en veilige seksuele ontwikkeling, als onderdeel van hun algemene ontwikkeling (Maris et al., 2020). Onder professional is er op dit gebied veel handelingsverlegenheid, mede omdat seksuele ontwikkeling een lastig onderwerp is om over te praten. Daarnaast hebben jeugdprofessionals vaak te weinig kennis over het onderwerp en kunnen het daarom lastig ter sprake brengen (p. 10). Hierdoor weten professionals ook minder goed wanneer seksueel gedrag normaal of zorgwekkend is. Jeugdigen in de jeugdhulp en jeugdbescherming hebben relatief vaak enige vorm van seksueel misbruik meegemaakt, waardoor de vraag naar begeleiding in de seksuele ontwikkeling groeit (p. 10).

De richtlijn is gefocust op jeugdigen van 0 tot 23 jaar die te maken hebben met de jeugdhulp of jeugdbescherming (p. 10). Deze jeugdigen hebben dynamische problematieken, zowel wat betreft de diversiteit als overige problematieken. De jeugdigen waar in deze richtlijn ook op wordt gefocust hebben onder andere een vorm van ASS, LVB, problematische gehechtheid of een seksueel trauma (p. 11).

Maris et al. (2020) beschrijft dat seksualiteit een enorm breed begrip is, maar dat er in eerste instantie verschillende zaken onder vallen. Zo is seksualiteit verbonden met gender, oriëntatie, identiteit, intimiteit, plezier, erotiek en voortplanting, zo schrijven Maris et al. (2020, p. 11).

Richtlijn Stemningsproblemen

Deze richtlijn, die is geschreven voor jeugdprofessionals, heeft betrekking op stemmingsproblemen en depressieve stoornissen (Meeuwissen et al., 2021). In deze richtlijn zijn stemmingswisselingen en depressieve stoornissen hetzelfde gedefinieerd. Onder deze termen vallen klachten zoals verdriet, somberheid, affectlabiliteit en verliesverwerking. Bipolaire stoornissen worden in deze richtlijn niet behandeld. Stemningsproblemen en depressieve stoornissen lijken erg veel op elkaar en hebben soms dezelfde klachten (p. 8). Zo kunnen stemmingswisselingen overgaan in een depressieve stoornis. Vaak komt het bij stemmingswisselingen en depressies voor dat er na het herstel een terugval plaatsvindt. Om deze reden is het belangrijk dat professionals goed weten hoe te handelen, waarbij ze deze richtlijn kunnen raadplegen.

Deze richtlijn is bijgesteld en herzien aan de hand van opnieuw opgehaalde informatie en nieuwe inzichten. Deze inzichten, maar ook feedback, zijn onder andere afkomstig van de cliënten (p. 9).

Richtlijn Traumagerelateerde Problemen

Deze richtlijn focust zich op ingrijpende gebeurtenissen en op gedragingen na een ingrijpende gebeurtenis (Hein et al., 2023). In deze richtlijn worden aanbevelingen beschreven voor de ondersteuning van jeugdigen. Ook wordt er geschreven over signaleren, risicofactoren en beschermende factoren. Als laatste wordt er een link gelegd naar traumazorg op maat (p. 3).

Binnen deze richtlijn worden er een aantal knelpunten behandeld, die volgens Heun et al. (2023) belangrijk zijn aandacht aan te besteden. Het eerste knelpunt gaat over het feit dat veel professionals vaak een normale reactie op een ingrijpende situatie niet kunnen onderscheiden van een zorgwekkende reactie (p. 9). Vervolgens worden meetinstrumenten om trauma te signaleren te weinig ingezet door de professionals, waardoor er een hoop jongeren zijn waarvan het trauma niet wordt gezien en dus niet wordt behandeld. Daarnaast bereiken de signalen uit de omgeving van de jeugdige vaak de professional ook niet (p. 9). Het laatste knelpunt heeft betrekking op de kennis van de professionals. Veel medewerkers weten namelijk niet welke interventies er ingezet kunnen worden om trauma te behandelen (p. 9). In de richtlijn wordt er voor elk knelpunt een antwoord gegeven aan de hand van uitgangsvragen. Denk bijvoorbeeld aan vragen over welke interventies er beschikbaar zijn om trauma te behandelen, maar ook hoe bijvoorbeeld een normale reactie op trauma eruit hoort te zien (p. 9).

Richtlijn Uithuisplaatsing en Terugplaatsing

Zowel voor de jeugdige als voor de ouders is het uithuisplaatsen van een kind een lastige beslissing (Bartelink et al., 2023). Uithuisplaatsing wordt dan ook wel gezien als laatste redmiddel. De ontwikkeling en het welzijn van het kind komt in het gedrang en andere vormen van hulp hebben geen effect gehad (p. 8). Door de professionals wordt er alles aan gedaan om een uithuisplaatsing te voorkomen, maar soms kan het niet anders. Het kind kan uithuisgeplaatst worden, zodat het veilig kan ontwikkelen en het eventueel een behandeling aan kan gaan (p. 8). Uithuisplaatsingen kunnen zowel op vrijwillige basis als in het gedwongen kader plaatsvinden. De jeugdige die uithuisgeplaatst wordt komt vaak terecht in een pleeggezin, gezinshuis of een residentiële instelling. Als een kind uithuisgeplaatst is, dient de jeugdprofessional een samenwerking met ouders en andere professionals aan te gaan om er alles aan te doen het kind weer terug te plaatsen (p. 8). Deze richtlijn is ontworpen om jeugdprofessionals te ondersteunen in de besluitvorming rondom het al dan niet uithuisplaatsen of terugplaatsen van een jeugdige.

De richtlijn wordt onderverdeeld in een aantal onderwerpen, die op chronologische volgorde staan. Zo begint de richtlijn met een hoofdstuk over hoe uithuisplaatsing voorkomen kan worden. Vervolgens gaat de aandacht in de volgende hoofdstukken naar het proces tot besluit of een jeugdige uit huis- of teruggeplaatst kan en moet worden (p. 10). Onder het laatste onderdeel vallen een aantal hoofdstukken die behoren tot de begeleiding die de professional dient te bieden aan zowel ouder als kind.

Binnen de richtlijn wordt er van een uithuisplaatsing in gedwongen kader gesproken als er een ondertoezichtstelling is en een rechterlijke machtiging voor het uithuisplaatsen. Over een vrijwillige uithuisplaatsing beslist de gemeente met de zogeheten verleningsbeschikking (p. 11). Deze richtlijn is geschreven op basis van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IRVK), het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), het Handvest van de EU en Richtlijnen voor Alternatieve Zorg van Kinderen (p. 12).

- Juridisch kader
- Theoretisch kader

Bijlage B – Volledige uitwerking Beroepscode

Geschreven door Guusje Jespers

In de beroepscode voor sociaal werk staat de beroepsethiek, van de professionals die sociaal werk uitoefenen, beschreven (Steenmeijer, 2021). Hierin staan waarden en normen beschreven die het handelen van professionals dienen te sturen. De beroepscode helpt professionals dus bij hun dagelijkse taken en stimuleert de professionals zelfstandig, maar goed doordachte en onderbouwde keuzes te maken (p. 6).

De beroepscode heeft een aantal diensten. Zo biedt de beroepscode transparantie (p. 6). Mensen kunnen er door middel van deze beroepscode op vertrouwen dat de betrokken professional werkt volgens de normen en waarden die in de beroepscode vermeld staan. Daarnaast is de beroepscode een houvast voor het werk in de praktijk (p. 6). Zo staan er afspraken in de beroepscode beschreven, waar elke professional zich aan dient te houden. De beroepscode is dus een richtlijn voor het handelen van de professionals en zal ze in de praktijk helpen om de juiste ethische keuzes te maken (p. 6). Vervolgens is de beroepscode ook een manier van toetsen. Zo kan in een gesprek een link gelegd worden tussen de informatie dat in de beroepscode staat en het handelen van de professional. Aan de hand van de beroepscode kan een professional zichzelf dus toetsen of kan de professional getoetst worden (p. 6). Verder biedt de beroepscode een steuntje in de rug voor de professionals (p. 6-7).

Kort gezegd kan er dus gezegd worden dat de beroepscode een ethisch hulpmiddel waar elke professional binnen het sociale werk mee dient te werken (p. 7). Het kan professionals helpen een handelingsrichting te kiezen in de praktijk als ze ergens tegenaan lopen. De beroepscode kan als leidend worden gezien, maar is niet het enige hulpmiddel dat ingezet dient te worden in de praktijk. Overleggen met collega's is net zo belangrijk als het volgen van de beroepscode (p. 7).

Kernwaarden van professionals

Onder de missie van het sociaal werk vallen een aantal kernwaarden. Bij elke kernwaarden horen ook algemene normen. Deze kernwaarden en normen zullen hieronder beschreven worden.

- **Respect voor de menselijke waardigheid en autonomie**

Professionals in het sociale werk dienen de mensen waarmee ze werken als waardig en waardevol te behandelen (p. 8). De professionals richten zich op kwaliteiten, maar ook beperkingen van het individu, waardoor ze maatwerk kunnen bieden. Professionals maken cliënten bewust van hun meerwaarde in een relatie die ze opbouwen met anderen in de maatschappij. Medewerkers hebben zicht op hetgeen dat mensen uniek maakt en erkennen de historische en cultuurspecifieke kenmerken van de persoon (p. 8).

Normen en toelichting:

- ◇ *Artikel 1: Mensen tot hun recht laten komen – het handelen van de professional is erop gericht mensen in interactie met het systeem tot hun recht te laten komen (p. 11).*
- ◇ *Artikel 5: Respect – de professional respecteert en bevordert ten alle tijden de menselijke waardigheid van elk persoon als uniek mens (p. 13).*
- ◇ *Artikel 8: Toestemming voor de professionele relatie – de professionele werkrelatie wordt pas aangegaan als er toestemming is van de cliënt (p. 15).*
- ◇ *Artikel 11: Uitwisselen van informatie – de cliënt moet eerst toestemming geven aan de professional, voordat de professional informatie over de betreffende cliënt mag delen met anderen (p. 17).*

- **Betrokkenheid en de bereidheid om mensen bij te staan**

Professionals dienen mensen bij te staan, door middel van het volgen van internationale verdragen en de Grondwet (p. 9). De beroepskracht dient zich bewust te zijn van de invloed van een goede werkrelatie met zijn cliënten, waarbij ze belangen van de cliënten boven de eigen belangen plaatsen. Hierbij letten de professionals wel op hun eigen welzijn, gezondheid en veiligheid (p. 9).

Norm en toelichting:

- ◇ *Artikel 3: Bereid ieder mens te helpen – ieder mens krijgt gelijke bereidheid van de professional tot het opbouwen en onderhouden van een werkrelatie (p. 12).*

- **Sociale rechtvaardigheid en mensenrechten**

Professionals volgen, wanneer er volgens de beroepscode wordt gewerkt, de fundamentele mensen- en kinderrechten, zoals beschreven in de Grondwet en internationale verdragen (p. 9). Professionals stimuleren sociale rechtvaardigheid in de huidige maatschappij, maar in het bijzonder voor de cliënten waarmee ze werken. Hierbij houden ze ontwikkelingen in de maatschappij, die kunnen leiden tot onrecht en ongelijkheid, nauwlettend in de gaten en anticiperen hierop (p. 9). Ze zorgen ervoor dat elke cliënt gestimuleerd wordt om deel te nemen aan de samenleving. Er dient opgestaan te worden tegen discriminatie en diversiteit wordt gerespecteerd (p. 9). Ze zorgen ervoor dat iedereen in de maatschappij evenveel recht heeft op juiste informatie, hulpverlening, ondersteuning en hulp. Op deze manier dragen alle beroepskrachten bij aan rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid (p. 9).

Norm en toelichting:

- ◇ *Artikel 7: Informatievoorziening – de cliënt ontvangt voldoende, duidelijke en juiste informatie over de doelen en kenmerken met betrekking tot de werkrelatie (p. 14).*

- ◇ *Artikel 28: Signaleren, agenderen en belangenbehartiging – de professional houdt maatschappelijke ontwikkelingen nauwlettend in de gaten (p. 25).*
- ◇ *Artikel 29: Toegankelijkheid van sociaal werk – de professional zet zich in om het sociale werk en de hulpverlening toegankelijk te maken (p. 26).*

- **Deskundigheid en zorgvuldigheid**

Er moet erkend worden dat een beroepshouding, vaardigheden en kennis de basis vormen voor het handelen van de professionals. Hierin worden wetten en regels geaccepteerd en nageleefd (p. 9). Beroepskrachten moeten te allen tijde beschikbaar en in staat zijn om handelingen te kunnen verantwoorden aan collega's, cliënten en de samenleving. Reflecteren op het eigen handelen is hierin ook essentieel en ze willen kennis en ervaringen graag delen met anderen in het vakgebied, zodat deskundigheid verspreid kan worden (p. 9).

Norm en toelichting:

- ◇ *Artikel 2: Deskundige beroepsuitoefening – de professional heeft kennis en inzichten opgedaan en kan daardoor vakbekwaam te werk gaan. De kennis, competenties en houding worden onderhouden op aantoonbare wijze (p. 11).*
- ◇ *Artikel 9: Beëindiging van de professionele relatie – de afsluiting van een werkrelatie dient zorgvuldig te gebeuren, waarbij de professional verantwoordelijk is hiervoor. De relatie kan worden beëindigd als de ondersteuning vanuit de professional niet meer gewenst of nodig is, of wanneer de professional niets meer kan bijdragen aan het behandelen van de hulpvraag (p. 16).*
- ◇ *Artikel 12: Professionele afweging bij toestemming - de professional dient af te wegen of hij volgens de toestemming van de cliënt kan en moet werken, waarbij alle belangen, normen en waarden worden afgewogen (p. 17).*
- ◇ *Artikel 13: Het verstrekken van informatie buiten toestemming – de professional mag in een aantal situaties informatie over cliënten delen met derden, namelijk als er direct gevaar voor de cliënt heerst, als toestemming wegens bepalingen in de wet niet nodig is of als de cliënt wilsonbekwaam is (p. 18).*
- ◇ *Artikel 15: Verslaglegging en dossiervorming – de informatie die de professional verzameld worden door hem of haar zorgvuldig en verantwoord in verslagen en dossiers gezet (p. 19).*
- ◇ *Artikel 19: Samenwerking in de hulp- en dienstverlening – de professional is bereid samen te werken met andere disciplines als dit nodig is om in het belang van de cliënt te kunnen werken. Hierbij worden waarden en aarden van alle partijen erkend (p. 21).*

- ◇ *Artikel 22: Organisatie als beleidskader – de organisatie waar de professional voor werkt wordt door hem of haar erkend als richt gevend kader voor zijn of haar handelen. Er wordt actief meegewerkt aan beleidsbesluiten (p. 23).*
- ◇ *Artikel 23: Professionele autonomie – binnen de handelingsruimte die de professional heeft, is hij of zij zich bewust van de verantwoordelijkheden die hij of zij heeft (p. 23).*
- ◇ *Artikel 24: Verantwoording afleggen over de uitvoering – de professional dient te allen tijde zijn of haar handelen te kunnen verantwoorden (p. 24).*
- ◇ *Artikel 25: Leren en reflecteren – de professional is proactief in het onderhouden van zijn of haar kennis en toetst zijn eigen handelen in zelfstandigheid en collegiaal verband (p. 24).*
- ◇ *Artikel 27: Medewerking aan professionalisering van het beroep – de professional onderneemt en neemt deel aan activiteiten ten behoeve van de professionalisering van het beroep (p. 25).*

- **Betrouwbaarheid en integriteit**

Professionals handelen in lijn met de beroepscode. Ze dienen zich bewust te zijn van hun rol en verantwoordelijkheden en zijn te allen tijde transparant, betrouwbaar en respectvol (p. 9). Grenzen binnen de professionele relatie worden bewaakt en verwachtingen mogen vanuit elke partij uitgesproken worden. De blik van de professional is altijd gericht op de cliënt, maar ook op de samenleving en maatschappij (p. 9).

Norm en toelichting:

- ◇ *Artikel 4: Bevorderen van het vertrouwen in het beroep – de missie van het beroep blijft belangrijk in het handelen van de professional. De beroepsnormen worden nageleefd, waardoor het vertrouwen in de beroepsgroep wordt bevorderd (p. 12).*
- ◇ *Artikel 6: Macht en afhankelijkheid – er wordt een professionele en verantwoorde relatie opgebouwd tussen de cliënt en professional. Het gezag blijft bij de professional, maar dit mag geen negatieve uitgingen hebben binnen de professionele relatie (p. 14).*
- ◇ *Artikel 10: Betrouwbaarheid – de informatie die de professional ontvangt over zijn of haar cliënten en systemen blijven vertrouwelijk (p. 16).*
- ◇ *Artikel 14: Beroep op de geheimhoudingsplicht bij de rechter – de professional mag bij de rechter beroep doen op zijn of haar zwijgrecht als antwoord geven op bepaalde vragen in strijd is met de plicht (p. 19).*
- ◇ *Artikel 16: Bewaking van het dossier – het dossier, de verslagen en rapportages die geschreven worden over een cliënt worden goed bewaakt door de professional (p. 20).*

- ◇ *Artikel 17: Inzage in het dossier – cliënten mogen in hun eigen dossiers en verslagen kijken die de professional over hem of haar schrijft (p. 20).*
- ◇ *Artikel 18: Dossier aanvullen en corrigeren – de cliënt dient de kans vanuit de professional te krijgen om gegevens aan een dossier toe te voegen of aan te passen (p. 21).*
- ◇ *Artikel 20: Privacy in de samenwerking – de professional dient vertrouwelijk om te gaan met informatie die hij of zij vanuit samenwerkingspartners ontvangt (p. 22).*
- ◇ *Artikel 21: Transparantie en eenduidige regie – de professional zorgt voor een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden en zorgt daarnaast voor een efficiënte samenwerking (p. 22).*
- ◇ *Artikel 26: Schending vertrouwen in het beroep – wanneer beroepsgenoten het vertrouwen in het beroep schaden of dreigen te schaden, onderneemt de professional gepaste acties (p. 24).*

Bijlage C – Volledige uitwerking IVRK

Geschreven door Hajar Bouyafa

Het toepassen van kinderrechten is essentieel om ervoor te zorgen dat kinderen worden beschermd, ondersteund en hun rechten gewaarborgd blijven. Het verdrag inzake de rechten van het kind omschrijft de rechten die moeten worden behaald om kinderen in staat te stellen hun volledige potentieel te bereiken (UNICEF, z.d.) Het verdrag biedt een visie op het kind als individu, als familielid en gemeenschap, met rechten en verantwoordelijkheden die passen bij zijn of haar leeftijd en ontwikkelingsstadium. Doordat de rechten van de kinderen worden erkent, ligt de nadruk stevig op het belang van het kind (UNICEF, z.d.)

Dit verdrag is binnen de Verenigde Naties opgesteld (Verenigde Naties, 1989). Iedereen heeft recht op deze rechten, ongeacht wie ze zijn of waar ze vandaan komen. Volgens het Verdrag is het gezin een essentiële plek om zich te ontwikkelen, en dient een kind op te groeien in gezingsomgeving vol sfeer van geluk, liefde en begrip. Wel erkennende dat er ook kinderen zijn die in uitzonderlijk moeilijke omstandigheden leven, en die kinderen bijzondere aandacht nodig hebben (Wetten.nl, 2002).

Voor dit onderzoek wordt er dieper ingegaan op de artikelen: 3.1, 3.2, 9.1, 12.1, 12.2, 13.1, 18.1,18.2 die in het belang van het kind spelen en helpen bij het nader onderzoeken van dit onderwerp:

◇ Artikel 3 lid 1

“Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging” (Wetten.nl, 2002).

Het Comité beschrijft artikel 3.1 als één van de algemene basisprincipes van het Verdrag voor het interpreteren en toepassen van alle rechten van een kind. Het kind heeft er recht op dat zijn wil en woord worden beoordeeld en de eerste overweging zijn voor alle maatregelen of besluiten. Zo beschrijft het Comité ook dat het oordeel van een volwassene betreft het kind niet zwaarder mag wegen dan de plicht alle rechten van het kind ertoe te laten doen (Comité voor de rechten van het kind, 2013).

◇ Artikel 3 lid 2

“De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen” (Wetten.nl, 2002).

◇ Artikel 9 lid 1

“De Staten die partij zijn, waarborgen dat een kind niet wordt gescheiden van zijn of haar ouders tegen hun wil, tenzij de bevoegde autoriteiten, onder voorbehoud van de mogelijkheid van rechterlijke toetsing, in overeenstemming met het toepasselijke recht en de toepasselijke procedures, beslissen dat deze scheiding noodzakelijk is in het belang van het kind. Een dergelijke beslissing kan noodzakelijk zijn in een bepaald geval, zoals wanneer er sprake is van misbruik of verwaarlozing van het kind door de ouders, of wanneer de ouders gescheiden leven en er een beslissing moet worden genomen ten aanzien van de verblijfplaats van het kind” (Wetten.nl, 2002).

Het voorkomen van het scheiden van gezinnen zijn belangrijke elementen van het systeem voor kindbescherming. Betreft dit onderwerp komt artikel 9.1 in het spel, waarin staat *“dat een kind niet wordt gescheiden van zijn of haar ouders tegen hun wil, tenzij (...) deze scheiding noodzakelijk is in het belang van het kind”*.

Desondanks dat, behoud het kind het recht om op regelmatige basis persoonlijke betrekkingen en contact met ouders te hebben, mits dit tegenstrijdig is met het belang van het kind. Het kind scheiden van zijn of haar ouders mag alleen als laatste middel worden ingezet, vanwege direct gevaar of noodzakelijke redenen. Als een kind met een ander minder drastische maatregel kan worden beschermd, dient daar eerst voor gekozen te moeten worden (Comité voor de rechten van het kind, 2013).

◇ **Artikel 12 lid 1**

“De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.”

Volgens het Comité zijn artikel 3 en 12 van het Verdrag nauw verbonden met elkaar. Zo zegt het eerste artikel dat de belangen van het kind belangrijk zijn, en legt het tweede artikel uit hoe je naar de mening van het kind moet luisteren en die moet meenemen bij alles wat met het kind te maken heeft, inclusief het bekijken van wat het beste is voor het kind (Comité voor de rechten van het kind, 2013).

◇ **Artikel 12 lid 2**

“Hiertoe wordt het kind met name in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht” (Wetten.nl, 2002).

Ook wijst het Comité op artikel 12 lid 2, dat ieder kind het recht heeft gehoord te worden, in zowel gerechtelijke als bestuurlijke procedure die te maken hebben met het kind. Dit kan volgens het Comité gedaan worden door te communiceren met kinderen. De communicatie moet ervoor zorgen dat

kinderen worden geïnformeerd over het proces en de mogelijke oplossingen en hulp die ze kunnen krijgen, maar ook dat er informatie van de kinderen wordt verzameld en naar hun mening wordt gevraagd. Als het kind zijn mening wil geven en dit doet via een vertegenwoordiger, moet die vertegenwoordiger de mening van het kind goed en nauwkeurig overbrengen. Als de mening verschilt tussen het kind en de vertegenwoordiger, moet er een mogelijkheid zijn voor het kind om hulp te vragen aan een ander persoon zoals bijvoorbeeld een vertegenwoordiger voor de rechtbank (Comité voor de rechten van het kind, 2013).

◇ **Artikel 13 lid 1**

“Het kind heeft het recht op vrijheid van meningsuiting; dit recht omvat mede de vrijheid inlichtingen en denkbeelden van welke aard ook te vergaren, te ontvangen en door te geven, ongeacht landsgrenzen, hetzij mondeling, hetzij in geschreven of gedrukte vorm, in de vorm van kunst, of met behulp van andere media naar zijn of haar keuze” (Wetten.nl, 2002).

◇ **Artikel 18 lid 1**

“De Staten die partij zijn, doen alles wat in hun vermogen ligt om de erkenning te verzekeren van het beginsel dat beide ouders de gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Ouders of, al naar gelang het geval, wettige voogden, hebben de eerste verantwoordelijkheid voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Het belang van het kind is hun allereerste zorg” (Wetten.nl, 2002).

◇ **Artikel 18 lid 2**

“Om de toepassing van de in dit Verdrag genoemde rechten te waarborgen en te bevorderen, verlenen de Staten die partij zijn passende bijstand aan ouders en wettige voogden bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden die de opvoeding van het kind betreffen, en waarborgen zij de ontwikkeling van instellingen, voorzieningen en diensten voor kinderopvang” (Wetten.nl, 2002).

Ouders hebben de belangrijkste verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen. De overheid dient die verantwoordelijkheid te respecteren en de ouders te ondersteunen indien mogelijk. Ook heeft de overheid een beschermende plicht als ouders de zorg voor een kind niet goed aankunnen (Kinderrechten.nl, 2017).

Bijlage D – Volledige uitwerking Jeugdwet

Geschreven door Robin Verheijen en Anouk Vrijsen

In de jeugdwet staat hoe de hulp die Nederland aan gezinnen en kinderen biedt geregeld is (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.). Alle vormen van zorg voor deze doelgroep staat in dezelfde wet. De wet heeft vijf uitgangspunten. Namelijk het probleemoplossend vermogen van jeugdigen en het systeem hieromheen vergroten, de opvoedcapaciteit van ouders en het systeem versterken, preventie en vroeg signalering, het op tijd bieden van maatwerk als hulp en efficiënte en effectieve samenwerking met en rondom gezinnen (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.a). De jeugdwet is erop gericht dat er gebruik wordt gemaakt van de eigen krachten van jeugdigen, gezinnen en hun sociale netwerken (Rijksoverheid, z.d.a). Ook willen ze tijdig hulp bieden aan kwetsbare kinderen op een manier die voor hun het meest helpend is (Rijksoverheid, z.d.). De jeugdwet geldt voor kinderen tot achttien jaar oud (Rijksoverheid, z.d.b). Er zijn uitzonderingen, wanneer jeugdhulp langer ingezet wordt noemen ze dat verlengde jeugdwet (Rijksoverheid, z.d.b).

Binnen de jeugdhulp heeft de gemeente een groot aantal verantwoordelijkheden (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.). Gemeenten hebben namelijk een jeugdhulpplicht, ze zijn verantwoordelijk voor de jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.). Meer van deze verantwoordelijkheden staan hieronder uitgewerkt, binnen de artikelen van de jeugdwet.

De jeugdwet heeft in totaal twaalf hoofdstukken, deze zijn onderverdeeld in artikelen (Wettenbank, 2024). De artikelen die van belang zijn binnen dit onderzoek staan hieronder kort toegelicht.

Hoofdstuk 2: Gemeente

Artikel 2.1:

In dit artikel staat dat de gemeente verantwoordelijk is op tijd signaleren en behandelen van opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen (Wettenbank, 2024). Hierbij moeten ze deze proberen te voorkomen. Het opvoedkundige klimaat in gezinnen, de omgeving, scholen en kinderopvangen is ook een verantwoordelijkheid van de gemeenten. De opvoedvaardigheden van ouders moeten bevorderd worden, indien ze in staat zijn een veilig leefklimaat te creëren waar hun kinderen in op kunnen groeien. Deze bevordering is een verantwoordelijkheid van de gemeenten, net als de veiligheid van het kind binnen de opvoedsituatie. Ook moet de gemeente het probleemoplossend vermogen van jeugdigen, ouders en het systeem verbeteren. De gemeente moet familiegroepsplannen tot stand brengen en op basis hiervan hulp inzetten (Wettenbank, 2024).

Artikel 2.2

In dit artikel staat dat preventie, jeugdhulp, de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering beslissingen zijn die het college en de gemeenteraad maken, hierbij moeten ze zich aan het plan houden wat de gemeenteraad periodiek opstelt om een richting te geven aan deze beslissingen (Wettenbank, 2024). De hoofdzaken van het door de gemeenteraad opgestelde plan aangeeft wat de doelstellingen en visie van de gemeente zijn, hoe het beleid uitgevoerd dient te worden, hoe dit samenhang met de verantwoordelijkheid van het college inzake Veilig Thuis en in welke periode dit moet gebeuren (Wettenbank, 2024). Ook wordt hierin beschreven hoe en welke resultaten er gediend behaald te worden, wanneer deze behaald moeten worden en dat ze behaald moeten worden ten aanzien van gecertificeerde instellingen en jeugdhulpaanbieders (Wettenbank, 2024). Het plan moet in overeenstemming worden opgericht met de samenwerkingsverbanden met het primair- en voortgezet onderwijs (Wettenbank, 2024).

Artikel 2.3

In dit artikel staat dat wanneer een jeugdige of een ouder jeugdhulp dient te ontvangen voor opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en/of stoornissen, dan moet het college deskundig werken op een manier die de jeugdige in staat zet om gezond en veilig op te groeien, zelfstandigheid, zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te ontwikkelen (Wettenbank, 2024). Hierbij moet er rekening gehouden worden met de leeftijd en ontwikkelingsniveau van de jeugdigen of ouder. Wat het college noodzakelijk vindt aan medische hulp, zelfredzaamheid beperking of vervoer van en naar de behandellocatie moet voorzien worden, voorzieningen moet geboden worden aan ouders om hun rol als verzorgers en opvoeders te kunnen volstaan, wanneer de jeugdige minderjarig is. Dit is wanneer er permanent toezicht is en hiernaast jeugdhulp of verpleging ontvangt. Wanneer de keuze voor passende hulp wordt gemaakt, dan moet er rekening gehouden worden met de behoefte en persoonskenmerken van zowel jeugdige als de ouders. Ook moet hierbij de godsdienst, levensovertuiging en cultuur van de jeugdige en ouders meegenomen worden. Voor zover het mogelijk is moeten de jeugdige en ouders keuze hebben met betrekking tot de jeugdhulp en hun activiteiten. Ook staat erin dat een jeugdige bij een pleegouder of in een gezinshuis moet worden geplaatst wanneer er sprake is van een uithuisplaatsing. Hierbij moet dit redelijkerwijs mogelijk zijn. Wanneer het aantoonbaar is dat dit niet in het belang van de jeugdige is, dan hoeft het college hier geen zorg voor te dragen (Wettenbank, 2024).

Artikel 2.4

In dit artikel staat dat het college een verzoek tot onderzoek moet doen bij de RvdK zodra zij een maatregel met betrekking tot het gezag over een minderjarige overwegen vinden te worden (Wettenbank, 2024). Het college is hiernaast ook verantwoordelijk voor de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering en jeugdhulp als deze voortvloeit uit het strafrecht of civielrecht. Hierbij moet voldoende aanbod zijn van gecertificeerde instellingen. Het college moet hierbij de hulp inzetten die de gecertificeerde instellingen nodig dienen te zijn. Hierbinnen moet er rekening worden gehouden met de persoonskenmerken, godsdienst, levensovertuigingen en cultuur van de jeugdigen en ouders (Wettenbank, 2024).

Artikel 2.5

In dit artikel staat dat het college verantwoordelijk is voor het informeren van jeugdigen en (pleeg)ouders over de mogelijkheid tot in gesprek te gaan met een vertrouwenspersoon, zonder derde persoon hierbij te hoeven betrekken (Wettenbank, 2024). Ook moeten ze de vertrouwenspersoon ondersteunen en de gelegenheid bieden om hun taken uit te voeren (Wettenbank, 2024).

Artikel 2.6

In dit artikel staat dat het college verantwoordelijk is om kwalitatief en kwantitatief aanbod te hebben om artikel 2.2, 2.3 en 2.4 uit te kunnen voeren. Deze jeugdhulp moet laagdrempelig en herkenbaar worden aangeboden en moet 24/7 bereikbaar en beschikbaar zijn wanneer directe uitvoering is geboden (Wettenbank, 2024). Hierbij moet er beroepsmatig en deskundig met jeugdigen worden gewerkt met betrekking tot opgroei- en opvoedingsproblematiek, psychische problemen en eventuele stoornissen. Voorzieningen moeten in actie gezet worden om kindermishandeling te bestrijden. Doormiddel van een doorverwijzing via de huisarts of andere medische specialist moet jeugdhulp toegankelijk zijn (Wettenbank, 2024).

Artikel 2.7

In dit artikel staat dat het college zo nodig overlegt met de school van jeugdige (Wettenbank, 2024). Ook is het college er verantwoordelijk voor dat jeugdhulpaanbieders voldoen aan de eisen gesteld. Hiernaast staat hierin dat ze verantwoordelijk zijn voor het maken van afspraken met zowel huisartsen, jeugdartsen en medische specialisten als met zorgverzekeraar. Deze afspraken moeten gaan over hoe de verwijzing verloopt. Deze afspraken mogen niet in de weg komen van het professioneel handelen van professional of de wettelijke verantwoordelijkheden van de zorgverzekeraars. Wanneer een jeugdige van woonplaats wisselt heeft hij recht op het voortzetten

van de hulp, indien deze hulp niet gepaard is met de woonplaats. Dit moet op dezelfde tarieven en door hoogstens een jaar vanaf de verhuisdatum. Wanneer hier geen verzoek naar is gedaan dan dient het college verantwoordelijk voor het bieden van gelijkwaardige hulpverlening (Wettenbank, 2024).

Artikel 2.8

In dit artikel staat dat colleges onderlinge samenwerking moeten hebben wanneer dit nodig is om de wet goed te kunnen volgen (Wettenbank, 2024). Dit geldt ook wanneer ze met een samenwerking hun taken beter uit kunnen voeren. Dit mag alleen wanneer deze samenwerking er nog niet is en er overlegd is met de ministers en de colleges. In de maatregels kunnen regels worden gegeven over hoe de samenwerking moet lopen. De ministers stellen deze maatregels voor, in overleg met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Wettenbank, 2024).

Artikel 2.9

In dit artikel staat dat de gemeenteraad regels opstelt over de voorzieningen die het college verstrekt in betrekking tot de voorwaarden, beoordeling en afweging per voorziening (Wettenbank, 2024). Ook gaat het hierbij over de toegang en toekenning per voorziening en hoe deze wordt afgestemd met andere zorg- en ondersteuningsvoorzieningen. Hoe hoog de PGB (Persoons Gebonden Budget) is en hoe het misbruik hiervan kan worden voorkomen hoort ook onder de regels die de gemeenteraad opstelt (Wettenbank, 2024).

Artikel 2.11

In dit artikel staat *“Het college kan de uitvoering van deze wet door derden laten verrichten.”* (Wettenbank, 2024). Hierbij moet er een goede verhouding tussen prijs, eisen en kwaliteit worden gesteld voor deze derden. Er moet hierbij rekening worden gehouden met de deskundigheid, de arbeidsvoorwaarden en de continuïteit van de ingezette maatregelen. Hiernaast kunnen er nog meer regels worden opgesteld op een later moment. Dit mag echter niet eerder dan vier weken nadat het ontwerp bij de Kamers der Staten-Generaal is neergelegd (Wettenbank, 2024).

Artikel 2.13

In dit artikel staat dat het college verantwoordelijk voor is dat de jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instelling die met hun een overeenkomst hebben overleggen met vorige hulpverlening en instelling die hun taken uitvoerde (Wettenbank, 2024). Hierbij moeten ze overleg hebben over het overnemen van personeel en het voortzetten van bestaande hulpverleningsrelaties. Het college is er

hierbij ook verantwoordelijk voor dat deze punten zoveel mogelijk in werking worden gezet (Wettenbank, 2024).

Artikel 2.14

In dit artikel staat er dat regels vastgesteld zijn binnen de algemene maatregel van bestuur welke deskundigheid binnen de doorverwijzing, advisering en keuze voor de vorm van hulpverlening nodig is (Wettenbank, 2024). Ook kunnen er hierbij regels worden opgesteld over voldoende, verschillende jeugdhulp aanbieden (Wettenbank, 2024).

Artikel 2.15

In dit artikel staat waar de ministers regels voor kunnen opstellen (Wettenbank, 2024). Dit kan voor de financiën en administratie rondom de jeugdhulp, standaarden voor (elektronische) gegevensuitwisseling tussen jeugdhulporganisaties en gemeenten (beheert door Het Zorginstituut Nederland) en hoe jeugdhulporganisaties verantwoording moeten afleggen aan gemeenten. Hierbij mogen de gemeenten geen aanvullende eisen stellen als hier landelijke regels voor zijn. Wanneer er nieuwe regels worden voorgesteld over financieringswijze, dan moet deze eerst aan de Eerste- en Tweede Kamer worden voorgelegd (Wettenbank, 2024).

Hoofdstuk 3: Gecertificeerde instellingen

Artikel 3.1

In dit artikel staat dat de RvdK verantwoordelijk is voor het onderzoek naar de noodzaak van een kindbeschermingsmaatregel (Wettenbank, 2024). Dit onderzoek kan aangevraagd worden door het college, een jeugdhulpaanbieder, gecertificeerde instelling of Veilig Thuis. Wanneer er sprake is van een onveilige situatie voor een minderjarige of wanneer er uit een andere taak van de RvdK blijkt dat er mogelijk een kindbeschermingsmaatregel nodig is kan de RvdK zelf een onderzoek starten. Wanneer er een onderzoek wordt gestart dan wordt dit medegedeeld met het college en de toegewezen jeugdhulpaanbieder. Wanneer een gecertificeerde instelling een aanvraag tot onderzoek heeft gedaan moet het ook gemeld worden aan deze twee partijen. Er wordt een protocol opgesteld waarin de RvdK en het college afspraken maken over hun samenwerking en hoe er overlegd dient te worden over de keuze in gecertificeerde instelling welke wordt voorgesteld aan de rechter (Wettenbank, 2024).

Artikel 3.2

In dit artikel staat dat een gecertificeerde instelling geen jeugdhulp mag bieden, ze moeten wel alle kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering uitvoeren (Wettenbank, 2024).

Artikel 3.3

In dit artikel staat dat de RvdK en gecertificeerde instellingen verplicht zijn om belangrijke feiten volledig en naar waarheid te rapporteren (Wettenbank, 2024).

Artikel 3.4

In dit artikel staat dat de minister van Veiligheid en Justitie certificerende instellingen aanwijst die certificaten afgeven, intrekken of schorsen op basis van een vastgesteld normenkader met eisen aan deskundigheid, methodieken, organisatie, samenwerking en processen (Wettenbank, 2024).

Certificaten zijn drie jaar geldig, voorlopige certificaten twee jaar. Aanvullende regels bepalen de aanvraagprocedure, controle, toezicht en bijbehorende kosten (Wettenbank, 2024).

Artikel 3.5

De gecertificeerde instellingen zijn verantwoordelijk voor de keuze in of en welke jeugdhulp in wordt gezet wanneer het gaat over kinderbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering, tenzij er een strafrechtelijke beslissing aan vooraf is gegaan (Wettenbank, 2024). Deze keuze gaat in overleg met het desbetreffende college, hierin wordt de wijze van vastleggen vastgezet in een protocol (Wettenbank, 2024).

Hoofdstuk 4: Eisen aan jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen

Artikel 4.0.1

In dit artikel staat dat de aangeboden jeugdhulp pas mag beginnen wanneer dit aangemeld is bij de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Wettenbank, 2024). Dit moet via een elektronische weg gaan, de gegevens die hierin meegenomen worden kunnen verschillen per jeugdhulpaanbieder. Er zijn uitzonderingen op dit artikel, deze staan binnen de algemene maatregel van het bestuur (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.1

In dit artikel staat dat de jeugdhulpaanbieders kwaliteit, veiligheid, doeltreffend- en doelmatigheid moeten leveren binnen hun cliëntgerichte hulp (Wettenbank, 2024). Hierbij moet de reële behoefte

van jeugdige en ouder meegenomen worden. Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen zijn verantwoordelijk voor het hebben van voldoende en goed personeel en middelen. Hierbij moet er een duidelijke taakverdeling zijn zodat er op een verantwoorde manier hulp wordt verleend. Resultaten worden overlegd met gemeenten en jeugdhulpaanbieders. Wanneer het verblijf van een jeugdige een etmaal of langer duurt moet erg geestelijke verzorging aangeboden worden. Deze moet passen bij de godsdienst en levensovertuigingen van de jeugdige en ouder. De hulpverlener werkt hierbij zorgvuldig en volgens de professionele standaarden die voor de functie gelden (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.1.1a

In dit artikel staat dat Onze Ministers regels opstellen rondom het toekennen van zak- en kleedgeld en de omstandigheden waarin de jeugdigen dit kunnen gebruiken (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.1.2

In dit artikel staat dat de jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling op het begin de mogelijkheid om een familiegroepsplan op te stellen (Wettenbank, 2024). Dit geldt niet wanneer het gaat om jeugdreclassering of voogdij bij het beëindigen van ouderlijk gezag, ook geldt het niet wanneer ouders hiermee niet instemmen of dit het belang van het kind schaadt (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.1.3

In dit artikel staat dat het hulpverleningsplan of plan van aanpak wordt opgesteld samen met de jeugdige en (pleeg)ouders, hierbij worden hun behoeften meegenomen (Wettenbank, 2024). Wanneer het gaat over kindbescherming, jeugdreclassering of gesloten jeugdzorg kan het plan mondeling afgesproken worden, op aanvraag kan dit binnen 14 dagen opgeschreven worden. In dit plan van aanpak of hulpverleningsplan stemmen pleegouders in met de beschrijving van de rol en begeleiding (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.1.4

In dit artikel staat dat bij het uitvoeren van de jeugdhulp, de kwaliteit systematisch wordt bewaakt, verbeterd en aangepast (Wettenbank, 2024). De jeugdhulpaanbieder of instelling verzameld hierbij gegevens over de kwaliteit, controleert aan de hand van deze gegevens of de hulp verantwoord is en past de hulp hierbij eventueel aan. Hierbinnen valt ook de begeleiding van pleegouders tijdens de plaatsing van een jeugdige (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.1.5

In dit artikel staat dat wanneer het ten goede is van de kwaliteit van de hulp er extra regels opgesteld kunnen worden (Wettenbank, 2024). Voordat deze regels worden ingevoerd worden ze gepubliceerd in de Staatscourant. Hierbij is er vier weken tijd voor opmerkingen terwijl hij naar de Eerste en Tweede kamer wordt gestuurd (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.1.6

In dit artikel staat dat personen die werkzaam zijn binnen de jeugdhulp of gecertificeerde instelling in bezit moeten zijn van een VOG (Verklaring Omtrent Gedrag), deze mag niet ouder zijn dan drie maanden wanneer ze in dienst treden (Wettenbank, 2024). Iedere jeugdhulpaanbieder moet in bezit zijn van een VOG die niet ouder is dan drie jaar. Er kan een register worden opgesteld voor jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en de personen die hier in dienst zijn (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.1.7

In dit artikel staat dat jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen een meldcode moeten opstellen voor signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling, dit om zo snel mogelijk de juiste hulp te kunnen bieden (Wettenbank, 2024). Medewerkers moeten deze meldcode kennen en gebruiken. De algemene maatregel van bestuur bepaald wat er minimaal in de meldcode moet staan (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.1.8

In dit artikel staat dat jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen direct moeten melden bij calamiteiten of geweld tijdens de jeugdhulp, uitvoering van een kindbeschermsmaatregel of jeugdreclassering (Wettenbank, 2024). Hierbij moeten de nodige gegevens, inclusief persoonsgegevens en gezondheidsinformatie verstrekt worden aan de belaste ambtenaren (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.1.9

In dit artikel staat dat de jeugdhulpaanbieder en gecertificeerde instellingen verantwoordelijk zijn voor het inlichten van jeugdigen en (pleeg)ouder(s) van de diensten van een vertrouwenspersoon en dat ze recht hebben om hier gebruik van te maken (Wettenbank, 2024). Ze moeten de vertrouwenspersoon de gelegenheid geven om hun taak uit te voeren. Dit contact tussen de jeugdige of (pleeg)ouder(s)

moet zonder derden kunnen plaatsvinden, dit is de verantwoordelijkheid van de jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.2.1

In dit artikel staat dat jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen een regeling moeten hebben voor het behandelen van klachten over het gedrag van hunzelf en hun medewerkers (Wettenbank, 2024). De klachtencommissie moet hierbij onafhankelijk zijn en uit minimaal drie personen bestaan. De voorzitter van deze klachtencommissie mag zelf niet bij de organisatie werken en degene tegen wie de klacht is ingediend mag niet deelnemen aan de behandeling van de klacht. De klacht wordt binnen een bepaald termijn behandeld en het oordeel uitgegeven. Zowel de klager als de beklagde mogen zichzelf schriftelijk of mondeling verantwoorden. De jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling moet binnen een maand aangeven of ze maatregelen gaan nemen (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.2.2

In dit artikel staat dat wanneer er een klacht over een ernstig (onverantwoorde hulp) herhaaldelijk feit ingediend wordt, de klachtencommissie de jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling informeert (Wettenbank, 2024). Wanneer deze geen maatregelen nemen wordt de toezicht belastende ambtenaar ingelicht (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.2.3

In dit artikel staat dat de vorige twee artikelen niet van toepassing zijn wanneer de jeugdige wettelijk onvrijwillig opgenomen zijn (Wettenbank, 2024). Ze kunnen hierbij onder een speciale wettelijke regeling worden behandeld (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.2.4

In dit artikel staat dat de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 geldt voor jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen (Wettenbank, 2024). De belangen van jeugdigen en ouders worden behartigd. De Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 geldt niet voor gecertificeerde instellingen die door de minister van Veiligheid en Justitie erkend zijn als rechtspersoon (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.2.5

In dit artikel staat dat de pleegzorgaanbieder een pleegouderraad aan moet stellen die de gemeenschappelijke belangen van pleegouders vertegenwoordigd (Wettenbank, 2024). Dit kan ook één raad zijn voor meerdere pleegzorgaanbieders (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.3.1

In dit artikel staat dat jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen jaarlijks een verslag moeten maken over hoe zij de Jeugdwet hebben nageleefd (Wettenbank, 2024). Hierin staat de wijze van kwaliteitsbeoordeling, klachten die afgehandeld zijn en betrokken jeugdigen en ouders. Hiernaast staat er in dit verslag informatie over de krachtenregeling en -commissie en de genomen maatregels. Ministers kunnen aanvullende vragen stellen (Wettenbank, 2024).

Artikel 4.3.2

In dit artikel staat dat het verslag van artikel 4.3.1 voor 1 juni openbaar gemaakt worden en naar de ministers, toezichthouders en relevante belangenorganisaties gestuurd worden (Wettenbank, 2024). Hierbij moeten de beleidspunten en criteria voor jeugdhulp, notulen, besluitlijsten, de klachtenregeling en andere regelingen voor jeugdigen en ouders openbaar gemaakt worden. De manier waarop deze informatie gepubliceerd wordt is aan de gecertificeerde instellingen en jeugdhulpaanbieders. Een kopie is op verzoek verkrijgbaar voor de werkelijke kostprijs (Wettenbank, 2024).

Hoofdstuk 5: Pleegzorg

Artikel 5.1

In dit artikel staat dat een pleegouder minimaal 21 jaar oud moet zijn, een voorbereidings- en selectietraject succesvol moet hebben afgerond en niet tegelijkertijd begeleider namens de pleegzorgaanbieder mag zijn (Wettenbank, 2024). Hiernaast moeten alle inwonende boven de twaalf jaar oud van een pleeggezin een geldige verklaring van geen bezwaar van de RvdK moet bezitten. Deze verklaring is verplicht wanneer een jeugdige voor het eerst wordt geplaatst, wisselt van pleegzorgaanbieder, wanneer er een nieuwe inwonende komt en wanneer een pleegouder twee jaar lang geen pleegkinderen heeft gehad. Bij de plaatsing van de jeugdige moet er rekening gehouden worden met de leeftijd en problematiek van de jeugdige, de samenstelling van het gezin en de verwachte duur van de plaatsing. Wanneer er al iemand voor een kind zorgt voordat er een pleegcontract is getekend, hoeft een voorbereidingsprogramma en een verklaring van geen bezwaar

niet meteen. Deze moeten wel binnen 13 weken na het pleegcontract geregeld zijn. Blijkt dat dit niet lukt, kan het contract direct worden beëindigd (Wettenbank, 2024).

Artikel 5.2

In dit artikel staat dat het pleegcontract afspraken over de manier van verzorging en opvoeding wordt uitgevoerd en over de begeleiding die de pleegzorgouders hierbij krijgen (Wettenbank, 2024). Deze begeleiding van de pleegzorgaanbieder is beperkt tot één jaarlijks gesprek tenzij een pleegzorgouder meer begeleiding aanvraagt (Wettenbank, 2024).

Artikel 5.3

In dit artikel staat dat de pleegzorgouder een vergoeding ontvangt voor de diensten die worden uitgevoerd (Wettenbank, 2024). Dit bestaat uit een basisbedrag, maar kan toeslag of korting op komen. Het basisbedrag, de toeslagen en de kortingen worden bepaald door regeling van Onze Ministers. Verder krijgen pleegouders een vergoeding voor bijzondere kosten (Wettenbank, 2024).

Artikel 5.4

In dit artikel staat dat de pleegzorgaanbieder de pleegouder, indien nodig, informatie geeft over het kind (Wettenbank, 2024). Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan over gezondheidsgegevens. Dit gebeurt bij voorkeur voor de plaatsing en indien nodig voor de zorg en opvoeding zonder toestemming (Wettenbank, 2024).

Artikel 5.5

In dit artikel staat dat wanneer een jeugdige boven de leeftijd van achttien jaar komt en wenst dat de pleegzorg beëindigd wordt, dat de jeugdige zijn pleegouders en pleegzorgaanbieder hierover informeert (Wettenbank, 2024). Hierna moet de pleegzorgaanbieder het pleegcontract schriftelijk opzeggen (Wettenbank, 2024).

Hoofdstuk 6: Gesloten jeugdhulp bij ernstige opgroei- en opvoedingsproblemen

Artikel 6.1.1

In dit artikel staat dat dit hoofdstuk geldt voor minderjarige en jongeren van boven de achttien jaar oud die minderjarig waren toen er een machtiging uit dit hoofdstuk op hun werd geplaatst (Wettenbank, 2024). Ook staat er dat jeugdigen vanaf twaalf jaar oud zelf mogen handelen binnen juridische zaken.

Wanneer een jeugdige jonger is dan twaalf en alsnog zijn eigen belangen kan verduidelijken is er een mogelijkheid om zelf te mogen handelen binnen juridische zaken (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.1.2

In dit artikel staat dat de kinderrechter een machtiging kan verlenen om een jeugdigen te laten opnemen in een gesloten accommodatie (Wettenbank, 2024). Dit kan alleen wanneer jeugdhulp noodzakelijk is in verband met opgroei- en opvoedproblemen, om te voorkomen dat de jeugdige aan de jeugdhulp onttrekt en er geen minder ingrijpende mogelijkheden zijn voor de jeugdige. Een minderjarige jeugdige moet voor een dergelijke machtiging eerst onder toezicht gesteld zijn, de voogdij moet bij een gecertificeerde instelling liggen of er moet toestemming zijn voor de opnamen van de wettelijke vertegenwoordiger van de jeugdige. Een meerderjarige jeugdige kan alleen een machtiging tot opname in een gesloten accommodatie krijgen wanneer de behandeling gestart is voordat hij achttien werd, er voor de achttiende verjaardag een hulpverleningsplan is opgesteld, dit plan laat zien dat er gewerkt wordt aan andere vormen van jeugdhulp en wanneer het verblijf niet langer duurt dan zes maanden na de achttiende verjaardag. Een verzoek moet worden goedgekeurd door een gedragswetenschapper die de casus van de jeugdige kent. Wanneer de wettelijke vertegenwoordiger zijn goedkeuring intrekt vervalt de machtiging na veertien dagen. Oudere zorg- en opnamenmachtigingen vervallen wanneer er een nieuwe machtiging is uitgesproken (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.1.3

In dit artikel staat dat wanneer er geen tijd is om op een machtiging te wachten de kinderrechter een spoedmachtiging kan verlenen om een jeugdige in een gesloten accommodatie te laten opnemen (Wettenbank, 2024). Dit kan enkel en alleen wanneer het direct nodig is om jeugdhulp te verlenen omdat de ontwikkeling naar volwassenheid (vermoedelijk) stagneert, het verblijf in een gesloten accommodatie noodzakelijk is en er geen minder ingrijpende oplossingen zijn. In het verzoek moet toestemming zijn vanuit een gedragswetenschapper die de jeugdige op kort termijn nog onderzocht geeft, tenzij dit niet mogelijk is. Wanneer de wettelijke vertegenwoordiger niet meer akkoord gaat kan de jeugdige niet langer dan de geldigheidsduur van de spoedmachtiging in de gesloten accommodatie blijven (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.1.4

In dit artikel staat dat de kinderrechter een voorwaardelijke machtiging tot verblijf in een gesloten accommodatie verlenen wanneer de jeugdhulp noodzakelijk is, de opname en het verblijf geschikt zijn

om te voorkomen dat de jeugdige onder de hulp uitkomt en er geen minder ingrijpende alternatieven zijn (Wettenbank, 2024). Ook hierbij moet het verzoek worden ondersteund door een gedragswetenschapper die de jeugdige kort geleden nog onderzocht heeft. Hierbij moet er een hulpverleningsplan worden opgesteld waarin de voorwaarden en toezicht, de vrijheidsbeperkende maatregelen van de hulp wordt verwerkt. Hierbij moet de jeugdige instemmen met de voorwaarden en aannemelijk maken dat deze gevolgd worden. Wanneer dit niet gebeurt is de jeugdige genoodzaakt om opgenomen te worden. Wie dit bepaald staat ook in het hulpverleningsplan. Het doel is om de ernstige problemen van de jeugdige aan te pakken met minimale inbreuk op de vrijheid (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.1.5

In dit artikel staat dat het hulpverleningsplan alleen kan worden gewijzigd met toestemming van de jeugdige (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.1.6

In dit artikel staat dat de jeugdhulpaanbieder die de jeugdige opneemt zich moet houden aan de opgestelde voorwaarden die in het hulpverleningsplan staan (Wettenbank, 2024). Opname is noodzakelijk wanneer er ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen zijn en de jeugdige zich onttrekt aan de jeugdhulp. Wanneer een jeugdige zich niet aan de voorwaarden of zijn ontwikkeling wordt belemmerd kan deze ook opgenomen worden. Deze opnamen duurt maximaal zes maanden bovenop de resterende geldigheidsduur van de voorwaardelijke machtiging. De reden hiervoor moet binnen vier dagen na de opname schriftelijk bekend worden gemaakt aan de jeugdige waarom deze opname plaats heeft gevonden. Hierbij worden er afschriften gestuurd naar de verzoeker van de machtiging, de advocaat van de jeugdige en de rechtbank (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.1.7

In dit artikel staat dat de kinderrechter de wijziging van het hulpverleningsplan en de opname geheel of gedeeltelijk kan laten vervallen op verzoek van de wettelijke vertegenwoordiger of de jeugdige zelf (Wettenbank, 2024). Wanneer het gaat over het verblijf in een gesloten accommodatie beslist de kinderrechter binnen drie weken na het indienen van het verzoekschrift (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.1.8

In dit artikel staat dat een machtiging, spoedmachtiging of voorwaardelijke machtiging normaalgezien wordt ingediend door het college (Wettenbank, 2024). Het verzoek wordt gedaan door de RvdK, de

officier van justitie of een gecertificeerde instelling wanneer er een kindbeschermingsmaatregel geldt. Wanneer een gecertificeerde instelling jeugdreclassering uitvoert dan kunnen zij ook een verzoek indienen. Bij elk verzoek moet een verklaring van een gedragswetenschapper zitten. Voor jeugdigen die al in een gesloten instelling zitten moet de kinderrechter binnen drie weken beslissen (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.1.10

In dit artikel staat dat de jeugdrechter moet luisteren naar de jeugdige, gezaghebbende en verzorger binnen het gezin, de verzoeker en in bepaalde gevallen de jeugdhulpaanbieder, voordat een (spoed/voorwaardelijke) machtiging wordt verleend (Wettenbank, 2024). Hiernaast moet hij de mogelijkheid bieden om een familiegroepsplan op te stellen. Dit is niet verplicht wanneer ouders dit niet willen, de ontwikkeling van het kind bedreigd wordt of het niet in het belang van het kind is. De rechter wijst een advocaat toe aan de jeugdige (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.1.11

In dit artikel staat dat de griffier een kopie van de beschikking over de (spoed/voorwaardelijke) machtiging naar de jeugdige (vanaf 12 jaar oud), de gezaghebbende, de verzorger binnen het gezin, de verzoeker en de advocaat van de jeugdige (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.1.12

In dit artikel staat dat de beschikking van de kinderrechter direct uitvoerbaar is (Wettenbank, 2024). Een machtiging geldt maximaal één jaar, de eerste voorwaardelijke machtiging maximaal zes maanden en een verlening daarvan maximaal één jaar. Een spoedmachtiging duurt maximaal vier weken. Wanneer een machtiging niet wordt uitgevoerd vervalt deze na drie maanden, hetzelfde termijn geldt voor wanneer een gecertificeerde instelling bepaald dat verblijf niet langer nodig is. Ook een jeugdhulpaanbieder kan de uitvoering van een machtiging schorsen wanneer deze niet meer nodig heeft, hiervoor is toestemming van een gedragswetenschapper nodig. Deze schorsing kan worden ingenomen wanneer de hulp weer nodig is. Het college en de jeugdhulpaanbieder informeren de RvdK over het vervallen van een machtiging, niet aanvragen van een nieuwe machtiging en het besluit tot (het intrekken van) een schorsing. Er kan hoger beroep worden ingesteld tegen de beschikking van de kinderrechter (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.1.13

In dit artikel staat dat de jeugdhulpaanbieder een kopie van de beslissingen en eventuele wijzigingen van het hulpverleningsplan moet toevoegen aan het dossier (Wettenbank, 2024). Bij de opname in een gesloten instelling worden de gezaghebbende, het college en (indien het college niet de verzoeker was ook) de verzoeker zo snel mogelijk ingelicht door de jeugdhulpaanbieder (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.2.1

In dit artikel staat dat de ministers de naam van de instelling en de jeugdhulpaanbieder, het adres van de instelling en de rechtsvorm van de jeugdhulpaanbieder moet krijgen van de jeugdhulpaanbieder (Wettenbank, 2024). Er kunnen extra regels worden gesteld aan de veiligheid en bouw van de instelling. De registraties worden gepubliceerd in de Staatcourant (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.2.2

In dit artikel staat dat er uitzonderingen zijn op het vorige artikel (artikel 6.2.1) (Wettenbank, 2024). De rechter kan voor jongeren die twaalf jaar of ouder zijn bepalen dat de machtiging wordt uitgevoerd in een justitiële jeugdinrichting in plaats van een instelling. Dit mag alleen als de jongere al in een JJI zit vanwege veroordeling of met toestemming van de jongere en wanneer deze onder de zestien jaar oud is de gezag houder. De termijn mag hierbij maximaal tot de behandeling of opleiding is afgerond (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.2.3

In dit artikel staat dat de jeugdhulpaanbieder verplicht is voor de verzorging zoals bedoeld in artikel 2, lid 1 van de Leerplichtwet 1969, wanneer de jeugdige leerplichtig is (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.2.4

In dit artikel staat dat jeugdhulpaanbieders verschillende verplichtingen hebben tegenover jongeren in gesloten instellingen (Wettenbank, 2024). Ze moeten de jeugdige een vertrouwenspersoon aanwijzen en de namen hiervan moeten gedeeld worden met zowel de jeugdige als de gezag houder. Er moeten huisregels opgesteld worden om de orde, veiligheid en het goede pedagogisch klimaat te behouden. In deze regels gaan in ieder geval over bezoekers en verboden voorwerpen. Ook moet de jeugdhulpaanbieder de jeugdige snel, duidelijk, mondeling en schriftelijk informeren over de huisregels, de klachtenregeling, de medezeggenschapregeling en hoe ze contact op moeten nemen met de vertrouwenspersoon (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.2.5

In dit artikel staat dat de jeugdhulp aanbieder zorgdraagt over onderwijs dat aansluit op de leerbehoefte van de jeugdige, andere activiteiten om de pedagogische vorming te bevorderen en gemeenschappelijke activiteiten, dagelijks minstens zes uur (Wettenbank, 2024). Dit kan, wanneer nodig, aangepast zijn per jeugdige. Er moet een gekwalificeerde gedragswetenschapper verbonden zijn aan de gesloten instelling en de jeugdige moet de mogelijkheid hebben om een arts te raadplegen (Wettenbank, 2024).

Artikel 6.2.9

In dit artikel staat dat de jeugdhulpverantwoordelijke een hulpverleningsplan opstelt samen met de jeugdigen. Hierbij draagt de jeugdhulpaanbieder de verantwoordelijkheid voor het opstellen van het hulpverleningsplan binnen de eerste zes weken van opname in een gesloten omgeving. Dit wordt gedaan in samenspraak met ouders van de jeugdige, de gezaghebbende over de jeugdige, relevante familie en naasten die betrokken zijn bij het verlenen van (jeugd)hulp, een gekwalificeerde gedragswetenschapper en eventueel een arts. Bij het opstellen van het hulpverleningsplan moet zoveel mogelijk gekeken worden naar de behoefte van de jeugdige. Ook worden de jeugdige en diens ouders gewezen op de mogelijkheden als het gaat om het opstellen, evalueren en wijzigen van het hulpverleningsplan. Hiermee kunnen zij geholpen worden door een vertrouwenspersoon of een familielid of naaste. De jeugdhulpverantwoordelijke evalueert gedurende het traject elke twee maanden samen met de jeugdigen. Deze evaluatie vindt plaats door middel van een verslag.

Artikel 6.2.10

In dit artikel wordt de inhoud van een hulpverleningsplan vermeld. Deze inhoud bestaat uit;

- Een beschrijving van problematiek(en) van de jongeren en het daaropvolgend gedrag.
- Opgestelde doelen waarin de jongeren zich focust op diens ontwikkeling.
- Een beschrijving van de hulp die geboden gaat worden, waaronder welke vrijheidsbeperkende maatregelen toegepast kunnen worden.
- Hoe er gehoor gegeven gaat worden aan de behoeften van de jeugdigen t.o.v. de geboden hulp, en de regelmaat waarmee en waaronder het hulpverleningsplan wordt bekeken en gewijzigd.

De vrijheidsbeperkende maatregel mag allen opgelegd worden door een gekwalificeerde gedragswetenschapper. En een wijziging in geneeskundige behandeling kan alleen voldaan worden door een arts.

Artikel 6.2.11

In dit artikel wordt beschreven dat de jeugdhulpaanbieder bepaald of de jeugdigen van en naar een gesloten accommodatie vervoerd moet worden, dit gebeurt door onze ministers. Hierbij kan een regeling getroffen worden over onder andere het soort vervoer.

Artikel 6.3.1.1

In het artikel wordt beschreven dat een vrijheidsbeperkende maatregel kan worden uitgeoefend tegen de wil van een jeugdigen, of het hen gezaghebbende in. Dit is het geval, mits de vrijheidsbeperkende maatregel gericht is op het volgende;

- Het staande houden van de algemene veiligheid
- Het voorkomen van gezondheidsgevaar
- Het behalen van de doelen, opgesteld in het hulpverleningsplan

In een gesloten woonomgeving kunnen de vrijheidsbeperkende maatregelen toegepast worden, die in artikel 6.3.2.1 tot 6.3.2.5 worden toegelicht.

Artikel 6.3.1.2

In dit artikel wordt de situaties waarin vrijheidsbeperkende maatregelen acceptabel zijn geschetst.

Zo'n maatregel is toegestaan wanneer;

- Er geen minder zware alternatieven zijn.
- De maatregel het vooraf opgestelde doel ondersteund.
- Er verwacht wordt dat de maatregel effectief gaat zijn.

Eveneens is een vrijheidsbeperkende maatregel toegestaan wanneer deze is vermeld in het hulpverleningsplan. Wanneer een noodsituatie voorkomen kan worden door het gebruik van een beperkende maatregel is dit ook toegestaan. Een betreffende noodsituatie wordt beschreven in artikel 6.3.1.4. Wanneer de desbetreffende maatregel langer dan 12 uur duurt, is de instemming van een gedragswetenschapper vereist. Ook mag een vrijheidsbeperkende maatregel maximaal 3 op een volgende dagen plaats vinden. Wanneer een jeugdhulpverantwoordelijke van mening is dat de maatregel een vierde dag ingezet moet worden, wordt deze maatregel opgenomen in het hulpverleningsplan.

Artikel 6.3.1.3

In het artikel wordt vermeld dat de jeugdhulpaanbieder een beleidsplan opstelt waarin de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen wordt toegelicht. Hij is verantwoordelijk voor het naleven van het opgestelde beleid.

Artikel 6.3.1.4

Het artikel beschrijft de keuze die de jeugdhulpverantwoordelijke moet maken, als het gaat om het wel of niet toepassen van een vrijheidsbeperkende maatregel. Voor het maken van een beslissing moet de jeugdhulpverantwoordelijke op de hoogte zijn van, de actuele toestand van de betrokken jongeren én moet de gemaakte beslissing, voor zo ver mogelijk, besproken worden met de betrokken jeugdigen. De beslissing moet genoteerd worden ook moet er een afbouw van de vrijheidsbeperkende maatregel worden besproken.

Artikel 6.3.1.5

In dit artikel wordt beschreven dat wanneer het afbouwen van de vrijheidsbeperkende maatregel niet tijdig plaats vindt, het jeugdhulpverantwoordelijke advies dient te verkrijgen van een onafhankelijke deskundige. Op basis van het verkregen advies kan het hulpverleningsplan worden aangepast.

Artikel 6.3.2.1

De jeugdverantwoordelijke kan zelfstandig of door middel van een derde partij toezicht houden op de jeugdigen gedurende diens verblijven binnen het gesloten verblijf.

Artikel 6.3.2.2

Dit artikel ligt nader toe welke beperkingen rondom bewegingsvrijheid er mogelijk zijn binnen een gesloten afdeling;

- Vastpakken/ vastpakken en vasthouden
- Verbod om bepaalde plaatsen te bezoeken
- Het beperken van deelname aan gemeenschappelijke activiteiten
- Tijdelijke overplaatsing binnen- of naar een andere gesloten afdeling
- Verplichting om tijdelijk in een ruimte te blijven
- Insluiting in een afzonderlijke en veilige ruimte

Insluiting mag alleen ingezet worden bij jeugdigen ouder dan 12 jaar, en ter voorkomen van een noodsituatie. Tijdsduur van insluiting is ten hoogste één dag, deze kan door een gedragswetenschapper verlengt worden met wederom één dag. Een gedragswetenschapper oordeelt of een insluiting noodzakelijk is gezien de situatie. Wanneer dit niet het geval blijkt te zijn wordt de insluiting beëindigt. De jeugdige dient bij voorhand van de insluiting op de hoogte gesteld te worden van de duur van de beperking.

Artikel 6.3.2.3

In dit artikel wordt benoemt dat een jeugdhulpverantwoordelijke een jeugdige kan verplichten deel te nemen aan een jeugdhulpverleningsprogramma of een geneeskundige behandeling, zoals bijvoorbeeld medicatie.

Artikel 6.3.2.4

Het artikel vermeldt dat de jeugdhulpverantwoordelijke de contacten die de jeugdige heeft kan beperken zolang diegene binnen de gesloten accommodatie verblijft. Dit gebeurt door, beperking van brieven, telefoongesprekken of andere communicatiemiddelen. Ook kan bezoek worden beperkt en wordt er toezicht gehouden op telefoongesprekken.

Wanneer er sprake is van toezichthouding bij een gesprek wordt zowel de jeugdigen, als het bezoek hiervan op de hoogte gesteld. Brieven van de volgende mogen niet geweigerd worden

- Het koninklijk huis
- De eerste of tweede kamer
- Onze Ministers
- De gemeenteraad
- Justitiële autoriteiten
- De (kinder)ombudsman
- Inspectie gezondheidszorg en jeugd
- De Raad voor strafrechtstoepassing en jeugdbescherming
- De klachtencommissie
- Rechtsbijstandverlener
- Reclasseringsmedewerker
- Ouders
- Vertrouwenspersoon

Artikel 6.3.2.5

Dit artikel staat stil bij de gevolgen, mocht een jeugdigen verdacht worden van het bezitten van middelen of voorwerpen die niet zijn toegestaan. Hiervoor kunnen de volgende controles uitgevoerd worden;

- Lichamelijk onderzoek
- Onderzoek aan kleding
- Urine onderzoek
- Onderzoek van de kamer, mits de jeugdige hierbij aanwezig is

- Onderzoek aan ontvangen post, wederom mits de jeugdige aanwezig is.

Lichamelijk onderzoek wordt in een privé-setting uitgevoerd door personeel met de voorkeur geslacht van de jeugdigen.

Wanneer er middelen of voorwerpen worden aangetroffen, worden deze in beslag genomen en in samenspraak vernietigd of overhandigd aan de opsporingsambtenaar.

Artikel 6.3.2.6

De vervoerder vermeld in artikel 6.2.11, mag de volgende vrijheidsbeperkende maatregelen toepassen;

- Vastpakken/ vastpakken en vasthouden
- Onderzoek aan kleding, wanneer er vermoedens zijn van de aanwezigheid van voorwerpen die een gevaar zijn voor de jeugdige of omstanders. Deze voorwerpen worden in beslag genomen, en aan de jeugdhulpaanbieder overhandigt.
- Tijdelijke plaatsing in een afzonderlijke ruimte, mits een jeugdige 12 jaar of ouder is.

De vervoerder dient mogelijk uitgevoerde vrijheidsbeperkingen te melden aan de jeugdhulpaanbieder en de gecertificeerde instelling/ ouders.

Artikel 6.3.2.7

Dit artikel benoemt de vrijheidsbeperkende maatregel die toegestaan zijn toe te passen bij een jeugdige in een gerechtsgebouw;

- Vastpakken en vasthouden
- Onderzoek aan kleding
- Tijdelijke plaatsing in een afzonderlijke ruimte, mits een jeugdige 12 jaar of ouder is.

Artikel 6.4.1

Dit artikel gaat nader in op het ontvangen van verlof, dit houdt in dat de jeugdige toestemming krijgt om de gesloten verblijfplaats tijdelijk te verlaten.

Aan het verlof kunnen voorwaarden verbonden zijn die gaan over het gedrag van de jeugdigen. Verlof wordt alleen vergeven wanneer er vertrouwen is dat de jeugdigen zich aan de afspraken kan houden. Het verlof wordt ingetrokken wanneer het niet meer verantwoord is om deze door te zetten. Ook kunnen de voorwaarden worden aangepast.

Artikel 6.5.1

Hierin worden de rechten en vergoedingen beschreven rondom vrijheidsbeperkende maatregelen.

Er kan een klacht in gediend worden bij de klachtencommissie tegen;

- Een toegepaste vrijheidsbeperkende maatregel
- Weigering een kind in een gesloten omgeving op te voeden
- Een beslissing rondom het krijgen van verlof

Een beslissing rondom de aangegeven klacht wordt tenminste 4 weken na het ontvangen gemaakt.

Deze kan bestaan uit;

- De klacht is niet geschikt om door de klachtencommissie te beoordelen
- De klacht kan niet worden beoordeeld
- De klacht is niet geldig
- De klacht is geldig

Artikel 6.5.2

Beschrijft dat wanneer een klacht geldig gevonden wordt, de foutdoener geschorst kan worden.

Artikel 6.5.3

Beschrijft dat de klager tijdens het proces steun kan hebben aan bijvoorbeeld een vertrouwenspersoon. Ook kan waar nodig een tolk ingezet worden.

Artikel 6.5.4

Beschrijft dat na de uitspraak of het niet tijdig uitspreken van een beslissing, kan de klager een beroepschrift indienen. Een beroepschrift bevat;

- Naam
- Datum
- Beslissing waartegen in beroep gegaan wordt
- Waarom er in beroep gegaan wordt

Het beroepschrift wordt binnen 6 weken behandeld. De beroepscommissie geeft de klager de mogelijkheid gehoord te worden.

Artikel 6.5.5

Beschrijft dat het indienen van een beroepschrift niet direct invloed heeft over de uitspraak van de klachtencommissie.

Artikel 6.5.6

Beschrijft dat de beroepscommissie schriftelijk en beslissing bekend maakt.

- Ze zijn niet bevoegd een uitspraak te doen
- Ze zijn het eens met de klachtencommissie
- Ze zijn het eens met de klager, en de uitspraak van de klachtencommissie wordt vernietigd.

Artikel 6.5.7

Beschrijft dat iedereen die in het klachten proces beschikking krijgt over (privé)informatie dat diegene verbonden is aan de geheimhouding daarvan.

Artikel 6.5.8

Beschrijft dat bij het verzoek tot een klachtenonderzoek er om een schadevergoeding gevraagd kan worden.

Artikel 6.6.1

Beschrijft dat een jeugdige een verzoek kan doen op een vertrouwenspersoon. Deze persoon is op vaste tijden aanwezig binnen de gesloten woonomgeving voor persoonlijk contact. De vertrouwenspersoon is bevoegd tekortkomingen binnen de gesloten jeugdhulp te signaleren en te melden bij een ambtenaar.

Artikel 6.7.1

Beschrijft dat de jeugdhulpverantwoordelijke zorg draagt voor de beslissingen van het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregels. En is genoodzaakt deze uitgevoerde maatregels vast te leggen in diens dossier. Een keer in de 6 maanden wordt er een rapportage van alle toegepaste vrijheidsbeperkende maatregels voorgelegd aan gecertificeerde instelling.

Artikel 6.7.2

Beschrijft dat wanneer er een kindbeschermsmaatregel wordt uitgevoerd, de jeugdhulpaanbieder de gecertificeerde instelling dient te informeren.

Wanneer een jongeren 16 jaar of ouder is, heb je diens toestemming nodig voordat je informatie deelt met zowel ouders als de gecertificeerde instelling.

Artikel 6.7.3

Beschrijft dat de jeugdhulpaanbieder over de volgende informatie moet beschikken als het gaat om vrijheidsbeperkende maatregel;

- De naam en Burgerservicenummer van de jeugdige
- De beslissing om een vrijheidsbeperkende maatregel toe te passen
- Begin- en einddatum van de maatregel
- Beslissing tot het vergeven van verlof

Artikel 6.7.4

Beschrijft dat de jeugdhulpaanbieder eens per jaar een analyse van de toegepaste vrijheidsbeperkende maatregelen moet delen met ambtenaren

Hoofdstuk 7: gegevensverwerking privacy en toestemming

Artikel 7.1.1.1

In dit artikel wordt de regelgeving rondom privacy en het verwerken van gegevens van jongeren onder de 23 behandeld.

Artikel 7.1.1.2

Je bent meldingsbevoegd als functionaris wanneer je;

- Werkzaam bent binnen een van de volgende domeinen: jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg, gezondheidszorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen, of politie en justitie.
- Afspraken hebt gemaakt met het college (Artikel 7.1.3.1)

Artikel 7.1.2.1

Er bestaat een landelijk elektronisch systeem waarin de gegevens van jongeren verwerkt worden. De zogenaamde verwijzindex, het doel hiervan is preventie en het bevorderen van onderlinge communicatie tussen instellingen.

Artikel 7.1.2.2

De Minister van Volksgezondheid is zowel verantwoordelijk voor de inrichting en het beheer van de verwijzindex als voor de verwerking van gegevens.

Binnen de algemene maatregel van bestuur wordt zicht gehouden op de inrichting van de verwijzindex.

Artikel 7.1.2.3

De verwijfsindex bestaat uit;

- Voorzeningen voor het opvragen van Burgerservicenummers van jeugdigen.
- Voorzeningen om een jeugdigen aan- of af te melden voor de verwijfsindex.
- Voorzeningen waarmee er een signaal wordt verzonden aan meldingsbevoegden, wanneer een jongeren twee of meer meldingen ontvangen heeft.
- Voorzeningen waarmee er een signaal wordt verzonden aan meldingsbevoegden, wanneer er twee of meer meldingen voor jeugdigen op het zelfde adres ontvangen zijn.
- Voorzeningen wanneer er een signaal wordt verzonden aan meldingsbevoegden, wanneer er twee of meer meldingen worden ontvangen van jeugdigen met dezelfde ouder(s).
- Een logboek waarin de meldingsbevoegde een jeugdigen verwijdert of toevoegt aan het systeem.
- Voorzeningen waarmee het veranderen van woonplaats vermeld wordt binnen het systeem.
- Voorzeningen waarmee de naleving inzage kan worden gegeven, en beleidsinformatie kunnen worden samengevoegd en opgevraagd.

Verwijfderde meldingen worden binnen de verwijfsindex in een meldingenarchief geplaatst. Met als doel de jeugdige te ondersteunen.

Artikel 7.1.3.1

Binnen het college worden afspraken gemaakt met gemeentes en functionarissen wat betreft de verwijfsindex. De afspraken gaat over de onderlinge samenwerking bij het verlenen van hulp aan jongeren. De afspraken die gemaakt worden, dienen schriftelijk vastgelegd te worden.

Artikel 7.1.3.2

Het college is verantwoordelijk voor de naleving van de afspraken rondom de verwijfsindex.

Artikel 7.1.3.3

De instanties vermeld in Artikel 7.1.1.2 kunnen, om de verwijfsindex zo effectief mogelijk te gebruiken, een coördinator aanwijzen. De coördinator heeft als verantwoordelijkheid contactgegevens te beheren, en zo nodig aan te passen.

Artikel 7.1.4.1

Een meldingsbevoegde kan zonder toestemming een jeugdigen aanmelden binnen de

verwijsindex, wanneer er een sterk vermoeden is dat de jeugdigen door een van de volgende risico's bedreigd wordt in diens gezondheid of ontwikkeling;

- Er is sprake van geweld/ vernederende behandeling of verwaarlozing
- Er is sprake van psychische problematiek
- Er is sprake van abnormale opgroei- of opvoedproblematiek
- Er is sprake van een zwangerschap, waarbij de moeder minderjarig is
- Er is sprake van uit de hand gelopen schoolverzuim en/ of vroegtijdig schoolverlaat
- Er is sprake van onwil om op een legale manier te leven
- Er is sprake van abnormale financiële problematiek
- De jeugdigen heeft geen vaste woonplek
- De jeugdigen is een gevaar voor anderen, door lichamelijk- of geestelijk geweld
- Er is sprake van gedrag wat niet in lijn staat met de wetgeving
- De ouders/ verzorgers van de jeugdigen komen te kort in de verzorging of opvoeding
- De jeugdigen loopt risico door toe doen van diens etniciteit

Artikel 7.1.4.2

Om duidelijkheid te creëren binnen de verwijsindex wordt een melding gekoppeld aan het Burgerservicenummer van de desbetreffende jeugdigen. Wanneer de melding wordt gedaan door een meldingsbevoegde, wordt het Burgerservicenummer toegevoegd bij de melding.

Artikel 7.1.4.3

Bij een melding gemaakt in de verwijsindex worden de volgende gegevens opgeslagen;

- De identificatiegegevens en contactgegevens van de meldingsbevoegde
- De datum en het tijdstip van de melding
- De datum waarop de melding uit de verwijsindex zal worden verwijderd.
-

Artikel 7.1.4.4

Gegevens over gezondheid, waaronder persoonsgegevens over gepleegde strafbare feiten worden verwerkt in de verwijsindex.

Artikel 7.1.4.5

Een melding wordt door een meldingsbevoegde verwijderd wanneer;

- De melding niet terecht is gedaan
- Er geen sprake meer is van het gesignaleerde risico

- De melding 2 jaar in de verwijsindex heeft gestaan
- Wanneer de jeugdigen 23 wordt
- Wanneer de jeugdigen komt te overlijden

Hoofdstuk 8: financiën en verantwoording

Artikel 8.2.1

Het college draagt zorg voor de financiering van de jeugdhulp.

Bijlage E: Vragenlijst Ouders en jeugdigen

Geschreven door Guusje Jaspers en Robin Verheijen

Bedankt dat u de vragenlijst in wil vullen! We willen vragen of u de vragenlijst zo open en eerlijk mogelijk in kunt vullen. Het invullen van de enquête zal 10 tot 15 minuten duren.

In deze enquête staat uw ervaring met de jeugdzorg centraal. Uw eerlijke antwoorden zijn van groot belang. Met onder andere de uitkomst van deze enquête kunnen wij ons onderzoek voltooien. Ons onderzoek heeft betrekking op de kennis en het handelen van de professionals binnen de jeugdhulp en wat daarin verbeterd kan worden.

De enquête is volledig anoniem, uw antwoorden zullen enkel gebruikt worden voor ons onderzoek. Er zullen geen persoonlijke gegevens worden verzameld, de resultaten worden op een manier geanalyseerd waarbij individuele deelnemers niet herkenbaar zijn.

De eerste vragen hebben betrekking op uw betrokkenheid met de jeugdhulp.

Vraag 1: hoe bent u betrokken binnen de jeugdzorg?

Ik ben een...

Ouder van een jeugdige die te maken heeft met jeugdhulp	
Jeugdige die te maken heeft met jeugdhulp	
Ouder van een jeugdige die te maken heeft gehad met jeugdhulp	
Jeugdige die te maken heeft gehad met jeugdhulp	

Vraag 2: in welke periode heeft u of uw kind te maken (gehad) met jeugdhulp?

Vraag 3: met welke sector van de jeugdzorg heeft u of uw kind te maken (gehad).

Ambulante hulpverlening (hulpverlening aan huis)	
Residentiële jeugdzorg (wonen op een locatie van de jeugdhulp)	
Jeugdbescherming (nadat de rechter een kindbeschermingsmaatregel oplegt)	

Geestelijke gezondheidszorg voor jeugd (voorkomen van en behandelen van psychische aandoeningen)	
Onderwijs-gerelateerde jeugdhulp (samenwerking tussen kind, onderwijs, jeugdhulp en/of -zorg)	
Gemeentelijke of wijkgerichte jeugdhulp (hulp gericht op heel de gemeente of wijk)	
Crisisinterventie (jeugdhulp voor gezinnen waar een of meerdere uithuisplaatsingen onvermijdelijk zijn)	
Ondersteuning van het gezin	
(Jeugd)beschermingstafel (overleg om gedwongen maatregelen voorkomen en vrijwillige hulp te realiseren)	
Anders, namelijk	

De volgende vragen gaan over de wet- en regelgeving binnen de jeugdhulp.

Vraag 4a: heeft/had u het gevoel dat de professional goed op de hoogte is/was van de/het ... die van toepassing zijn binnen de jeugdhulp.

	Helemaal niet op de hoogte	Weinig op de hoogte	Matig op de hoogte	Redelijk op de hoogte	Zeer goed op de hoogte	Weet ik niet/kan ik niet beantwoorden
...Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind						
... beroepscode						
... jeugdwet						
... richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming						

... rechten van jeugdige en ouders binnen de jeugdzorg						
--	--	--	--	--	--	--

Vraag 4b: de professional heeft mij goed uitgelegd wat de/het ... inhoudt.

	Helemaal niet	Niet	Matig	Goed	Zeer goed	Weet ik niet/kan ik niet beantwoorden
...Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind						
... beroepscode						
... jeugdwet						
... richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming						
... rechten van jeugdige en ouders binnen de jeugdzorg						

Vraag 5: Bent u op de hoogte van welke methode/ondersteuningsmiddel de professional inzet/ in heeft gezet?

- Ja
- Nee

Vraag 6: indien ja, welke methode/ondersteuningsmiddel is er ingezet? (niet verplicht)

Vraag 7: In de jeugdwet is vastgesteld dat de gemeente verantwoordelijk is voor alle jeugdhulp. In hoeverre vindt u dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt in het organiseren van leveren van jeugdhulp?

Zeer onvoldoende	
Onvoldoende	
Matig	
Goed	
Zeer goed	
Weet ik niet/kan ik niet beantwoorden	

Vraag 8: Welke verbeteringen zou de gemeente volgens u kunnen aanbrengen om beter haar verantwoordelijkheid te nemen?

De volgende vragen hebben betrekking op het werken in het belang van het kind.

Vraag 9: Volgens het kinderrechtenverdrag moeten jeugdzorgprofessionals werken “in het belang van het kind”. In hoeverre denkt u dat de jeugdzorgprofessionals werken:

	Helemaal onvoldoende	Onvoldoende	Matig	Goed	Zeer goed	Weet ik niet/kan ik niet beantwoorden
In het belang van uw kind: door het in kaart brengen van de echte problemen, en het aanbieden/voorschrijven van passende ondersteuning						
In het belang van hun werkgever/instelling: de werkwijze wordt bepaald door het verdienmodel van hun werkgever						
In hun eigen / ZZP belang: veel jeugdzorgprofessionals werken als ZZP-er en zijn dus zelf ondernemer en proberen hun eigen inkomsten zo hoog mogelijk te laten zijn						
Iets anders: volgens mij handelen jeugdzorgprofessionals in het belang van	Open vraag, niet verplicht					

Vraag 10: Gegeven uw antwoord op vraag 9: in hoeverre vindt u dat de jeugdzorgprofessional in het belang van het kind werkt/heeft gewerkt?"

Zeer onvoldoende	
Onvoldoende	
Matig	
Goed	
Zeer goed	
Weet ik niet/kan ik niet beantwoorden	

Vraag 11: hoe vaak heeft de professional de wensen en behoeften van het kind meegenomen in zijn of haar besluitvorming?

Nooit	
Zelden	
Soms	
Vaak	
Altijd	
Weet ik niet/kan ik niet beantwoorden	

Vraag 12: indien u een ouder bent: hoe vaak heeft de professional uw wensen en behoeften meegenomen in zijn of haar besluitvorming?

Nooit	
Zelden	
Soms	
Vaak	
Altijd	
Weet ik niet/kan ik niet beantwoorden	

Vraag 13: hoe vaak heeft de professional zich aangepast aan individuele behoeften van het kind?

Nooit	
Zelden	
Soms	
Vaak	
Altijd	

Weet ik niet/kan ik niet beantwoorden	
---------------------------------------	--

Vraag 14: Is er in het opstellen van het hulpverleningsplan gehoor gegeven aan de mening van het kind?

Nooit	
Weinig	
Neutraal	
Veel	
Altijd	
Weet ik niet/kan ik niet beantwoorden	

Vraag 15: Heeft u het gevoel dat u betrokken bent geweest in de besluitvoering van de professional?

Nooit	
Weinig	
Neutraal	
Veel	
Altijd	
Weet ik niet/kan ik niet beantwoorden	

De volgende vragen hebben betrekking op uw ervaring met de jeugdhulp.

Vraag 16: hoe heeft u de samenwerking met de professional ervaren?

	1	2	3	4	5
Prettig					
Helpend					
Veilig					
Vertrouwd					
Stabiel					
Rechtvaardig					

Vraag 17: wat vindt/vond u positief aan uw ervaring met de jeugdhulp?

Vraag 18: wat vindt/vond u negatief aan uw ervaring met de jeugdhulp?

Vraag 19: wat moet er volgens u verbeteren in de jeugdhulp?

Vraag 20: zijn er nog ervaringen die u graag wil delen?

Bijlage F: SPSS syntax & output ouders en jeugdige

DATASET ACTIVATE DataSet1.

FREQUENCIES VARIABLES=Q1

/PIECHART PERCENT

/ORDER=ANALYSIS.

Hoe_bent_u_betrokken_binnen_de_jeugdzorg?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ouder van een jeugdige die te maken heeft met jeugdhulp	20	33,3	34,5	34,5
	Jeugdige die te maken heeft met jeugdhulp	3	5,0	5,2	39,7
	Ouder van een jeugdige die te maken heeft gehad met jeugdhulp	29	48,3	50,0	89,7
	Jeugdige die te maken heeft gehad met jeugdhulp	6	10,0	10,3	100,0
	Total	58	96,7	100,0	
Missing	System	2	3,3		
Total		60	100,0		

FREQUENCIES VARIABLES=Q3_1 Q3_2 Q3_3 Q3_4 Q3_5 Q3_6 Q3_7 Q3_8 Q3_9 Q3_10

/PIECHART PERCENT

/ORDER=ANALYSIS.

Ambulante_hulpverlening_(hulpverlening_aan_huis)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	uit	31	51,7	52,5	52,5
	aan	28	46,7	47,5	100,0
	Total	59	98,3	100,0	

Missing	System	1	1,7		
Total		60	100,0		

ResidentiÃ«le_jeugdzorg_(wonen_op_een_locatie_van_de_jeugdhulp)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	uit	46	76,7	78,0	78,0
	aan	13	21,7	22,0	100,0
	Total	59	98,3	100,0	
Missing	System	1	1,7		
Total		60	100,0		

Jeugdbescherming_(nadat_de_rechter_een_kinderbeschermingsmaatregel_oplegt)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	uit	14	23,3	23,7	23,7
	aan	45	75,0	76,3	100,0
	Total	59	98,3	100,0	
Missing	System	1	1,7		
Total		60	100,0		

Geestelijke_gezondheidszorg_voor_jeugd_(voorkomen_van_en_behandelen_van_psychische_aandoeningen)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	uit	39	65,0	66,1	66,1
	aan	20	33,3	33,9	100,0
	Total	59	98,3	100,0	
Missing	System	1	1,7		

Total	60	100,0		
-------	----	-------	--	--

Onderwijs_gerelateerde_jeugdhulp_(samenwerking_tussen_kind,_onderwijs,_jeugd_hulp_en/of_zorg)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	uit	39	65,0	66,1	66,1
	aan	20	33,3	33,9	100,0
	Total	59	98,3	100,0	
Missing	System	1	1,7		
Total		60	100,0		

Gemeentelijke_of_wijkgerichte_jeugdhulp_(hulp_gericht_op_heel_de_gemeente_of_wijk)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	uit	48	80,0	81,4	81,4
	aan	11	18,3	18,6	100,0
	Total	59	98,3	100,0	
Missing	System	1	1,7		
Total		60	100,0		

Crisisinterventie_(jeugdhulp_voor_gezinnen_waar_een_of_meerdere_uithuisplaatsingen_onvermijdelijk_zijn)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	uit	39	65,0	66,1	66,1
	aan	20	33,3	33,9	100,0
	Total	59	98,3	100,0	
Missing	System	1	1,7		

Total	60	100,0		
-------	----	-------	--	--

Ondersteuning_van_het_gezin

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	uit	41	68,3	69,5	69,5
	aan	18	30,0	30,5	100,0
	Total	59	98,3	100,0	
Missing	System	1	1,7		
Total		60	100,0		

(Jeugd)beschermingstafel_(overleg_om_gedwongen_maatregelen_voorkomen_e n_vrijwillige_hulp_te_realiseren)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	uit	34	56,7	57,6	57,6
	aan	25	41,7	42,4	100,0
	Total	59	98,3	100,0	
Missing	System	1	1,7		
Total		60	100,0		

Anders

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	uit	50	83,3	84,7	84,7
	aan	9	15,0	15,3	100,0
	Total	59	98,3	100,0	
Missing	System	1	1,7		
Total		60	100,0		

RELIABILITY

/VARIABLES=Q5_1 Q5_2 Q5_3 Q5_4 Q5_5

/SCALE('Q5.sam') ALL

/MODEL=ALPHA

/STATISTICS=SCALE

/SUMMARY=TOTAL.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,799	5

COMPUTE Q5.sam=MEAN(Q5_1,Q5_2,Q5_3,Q5_4,Q5_5).

EXECUTE.

RELIABILITY

/VARIABLES=Q6_1 Q6_2 Q6_3 Q6_4 Q6_5

/SCALE('Q6.sam') ALL

/MODEL=ALPHA

/STATISTICS=SCALE

/SUMMARY=TOTAL.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,729	5

COMPUTE Q6.sam=MEAN(Q6_1,Q6_2,Q6_3,Q6_4,Q6_5).

EXECUTE.

FREQUENCIES VARIABLES=Q7

/STATISTICS=STDDEV RANGE MINIMUM MAXIMUM MEAN MEDIAN MODE SUM

/PIECHART PERCENT

/ORDER=ANALYSIS.

Bent_u_op_de_hoogte_van_welke_methode/ondersteuningsmiddel_de_professionaal_inzet/_in_heeft_gezet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	13	21,7	22,0	22,0
	Nee	46	76,7	78,0	100,0
	Total	59	98,3	100,0	
Missing	System	1	1,7		
Total		60	100,0		

FREQUENCIES VARIABLES=Q9

/STATISTICS=STDDEV RANGE MINIMUM MAXIMUM MEAN MEDIAN MODE SUM

/PIECHART PERCENT

/ORDER=ANALYSIS.

Statistics

In_de_jeugdwet_is_vastgesteld_dat_de_gemeente_verantwoordelijk_is_voor_alle_jeugdhulp._In_hoeverre_vindt_u_dat_de_gemeente_haar_verantwoordelijkheid_neemt_in_het_organiseren_van_leveren_van_jeugdhulp?

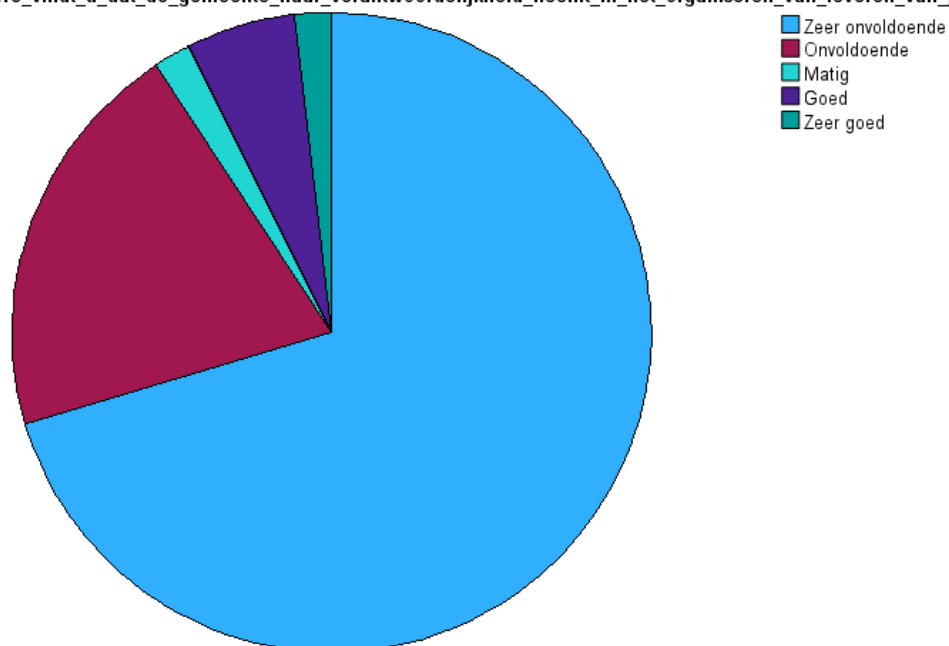
N	Valid	54
	Missing	6
Mean		1,48
Median		1,00
Mode		1
Std. Deviation		,926
Range		4
Minimum		1

Maximum	5
Sum	80

In_de_jeugdwet_is_vastgesteld_dat_de_gemeente_verantwoordelijk_is_voor_alle_jeugdhulp.
 _In_hoeverre_vindt_u_dat_de_gemeente_haar_verantwoordelijkheid_neemt_in_het_organiseren_van_leveren_van_jeugdhulp?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Zeer onvoldoende	38	63,3	70,4	70,4
	Onvoldoende	11	18,3	20,4	90,7
	Matig	1	1,7	1,9	92,6
	Goed	3	5,0	5,6	98,1
	Zeer goed	1	1,7	1,9	100,0
	Total	54	90,0	100,0	
Missing	999	5	8,3		
	System	1	1,7		
	Total	6	10,0		
Total		60	100,0		

In_de_jeugdwet_is_vastgesteld_dat_de_gemeente_verantwoordelijk_is_voor_alle_jeugdhulp.
 _In_hoeverre_vindt_u_dat_de_gemeente_haar_verantwoordelijkheid_neemt_in_het_organiseren_van_leveren_van_jeugdhulp?

DATASET ACTIVATE DataSet1.

FREQUENCIES VARIABLES=Q11_1 Q11_2 Q11_3 Q11_4

/STATISTICS=MEAN

/ORDER=ANALYSIS.

Statistics

		In_het_belang_van_uw_kind: door het in kaart brengen van de echte problemen, en het aanbieden/voorschrijven van passende ondersteuning	In_het_belang_van uw kind: door het in kaart brengen van de echte problemen, en het aanbieden/voorschrijven van passende ondersteuning	In_hun_eigen_/ZP_belang: veel jeugdverzorgprofessionals werken als ZP'er en zijn dus zelf ondernemer en proberen hun eigen inkomst zo hoog mogelijk te laten zijn	In_hun_eigen_/ZP_belang: veel jeugdverzorgprofessionals werken als ZP'er en zijn dus zelf ondernemer en proberen hun eigen inkomst zo hoog mogelijk te laten zijn
N	Valid	58	49	39	32
	Missing	2	11	21	28
Mean		1,48	3,69	3,62	2,22

In_het_belang_van_uw_kind: door het in kaart brengen van de echte problemen, en het aanbieden/voorschrijven van passende ondersteuning

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal onvoldoende	42	70,0	72,4	72,4
	Onvoldoende	9	15,0	15,5	87,9
	Matig	3	5,0	5,2	93,1
	Goed	3	5,0	5,2	98,3
	Zeer goed	1	1,7	1,7	100,0
	Total	58	96,7	100,0	
Missing	999	1	1,7		

	System	1	1,7		
	Total	2	3,3		
Total		60	100,0		

In_het_belang_van_hun_werkgever/instelling:_de_werkwijze_wordt_bepaald_door_het_verdien
model_van_hun_werkgever

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal onvoldoende	9	15,0	18,4	18,4
	Onvoldoende	5	8,3	10,2	28,6
	Matig	4	6,7	8,2	36,7
	Goed	5	8,3	10,2	46,9
	Zeer goed	26	43,3	53,1	100,0
	Total	49	81,7	100,0	
Missing	999	10	16,7		
	System	1	1,7		
	Total	11	18,3		
Total		60	100,0		

In_hun_eigen/_ZZP_belang:_veel_jeugdzorgprofessionals_werken_als_ZZP_er_en_zijn_dus_zelf_on
dernemer_en_proberen_hun_eigen_inkomsten_zo_hoog_mogelijk_te_laten_zijn

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal onvoldoende	10	16,7	25,6	25,6
	Onvoldoende	2	3,3	5,1	30,8
	Matig	3	5,0	7,7	38,5
	Goed	3	5,0	7,7	46,2
	Zeer goed	20	33,3	51,3	97,4
	Weet ik niet/kan ik niet beantwoorden	1	1,7	2,6	100,0
	Total	39	65,0	100,0	

Missing	999	20	33,3		
	System	1	1,7		
	Total	21	35,0		
Total		60	100,0		

lets_anders

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal onvoldoende	18	30,0	56,3	56,3
	Onvoldoende	3	5,0	9,4	65,6
	Matig	3	5,0	9,4	75,0
	Goed	2	3,3	6,3	81,3
	Zeer goed	6	10,0	18,8	100,0
	Total	32	53,3	100,0	
Missing	999	26	43,3		
	System	2	3,3		
	Total	28	46,7		
Total		60	100,0		

RELIABILITY

/VARIABLES=Q19_4 Q19_5 Q19_6 Q19_3 Q19_2 Q19_1

/SCALE('Q19.sam') ALL

/MODEL=ALPHA

/STATISTICS=SCALE

/SUMMARY=TOTAL.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,978	6

```
COMPUTE Q19.sam=MEAN(Q19_1,Q19_2,Q19_3,Q19_4,Q19_5,Q19_6).
EXECUTE.
```

RELIABILITY

```
/VARIABLES=Q13 Q14 Q16 Q17 Q18
/SCALE('Qbelang.sam') ALL
/MODEL=ALPHA
/STATISTICS=SCALE
/SUMMARY=TOTAL.
```

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,896	5

```
COMPUTE Qbelang.sam=MEAN(Q13,Q14,Q16,Q17,Q18).
EXECUTE.
```

```
FREQUENCIES VARIABLES=Q5.sam Q6.sam Q19.sam Qbelang.sam
/STATISTICS=STDDEV RANGE MINIMUM MAXIMUM MEAN MEDIAN MODE SUM
/PIECHART PERCENT
/ORDER=ANALYSIS.
```

Statistics

		Q5.sam	Q6.sam	Q19.sam	Qbelang.sam
N	Valid	56	57	59	59
	Missing	4	3	1	1
Mean		1,7955	1,2693	1,3644	1,6251
Median		1,7000	1,0000	1,0000	1,2000
Mode		1,00	1,00	1,00	1,00
Std. Deviation		,78591	,54982	,83130	,84998
Range		3,00	3,00	4,00	3,00
Minimum		1,00	1,00	1,00	1,00

Maximum	4,00	4,00	5,00	4,00
Sum	100,55	72,35	80,50	95,88

Bijlage G: SPSS-analyse ouders en jeugdige

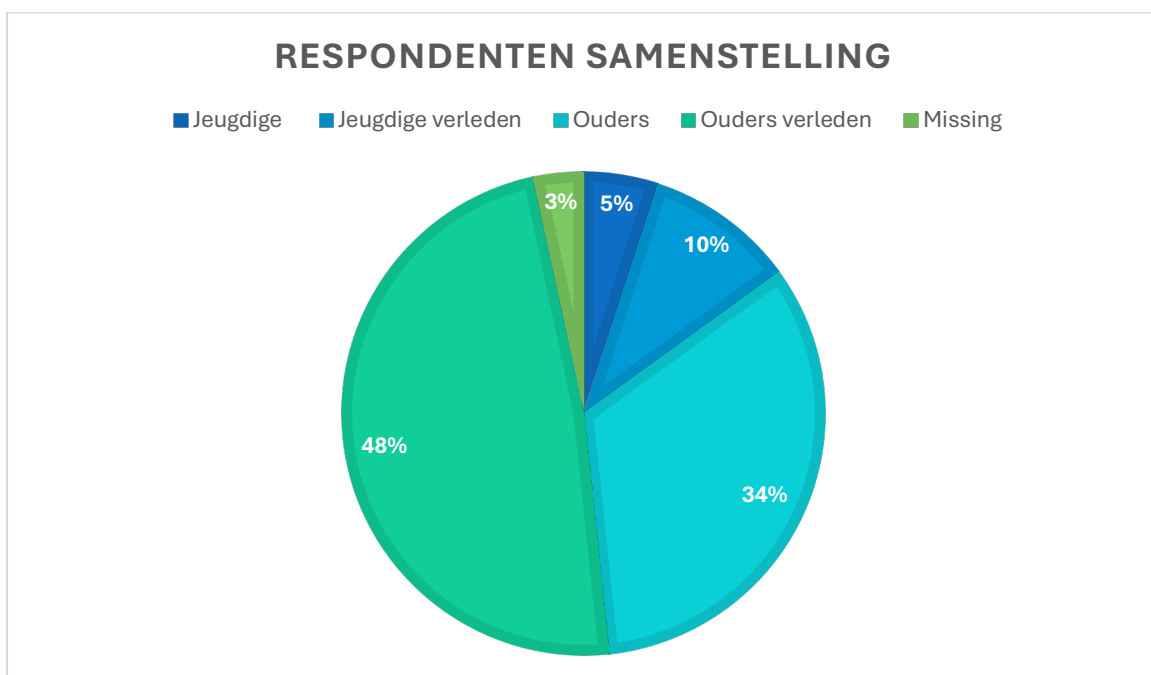
Geschreven door Robin Verheijen

Binnen deze vragenlijst was de steekproef $N = 60$. Vragen die beantwoord zijn met 'Weet ik niet/kan ik niet beantwoorden' zijn handmatig veranderd naar missing values. Binnen dit onderzoek wordt '999' gezien als missing value.

Binnen deze vragenlijst wordt er een standaard van de Cronbach Alpha aangehouden van minimaal $\alpha = 0.7$. Dit om de betrouwbaarheid te behouden en zeker te zijn dat er conclusies getrokken kunnen worden uit de verkregen antwoorden. Wanneer de Cronbach Alpha minder is dan $\alpha = 0.7$ moet er duidelijk omschreven zijn dat er geen harde conclusies getrokken kunnen worden uit de verkregen data.

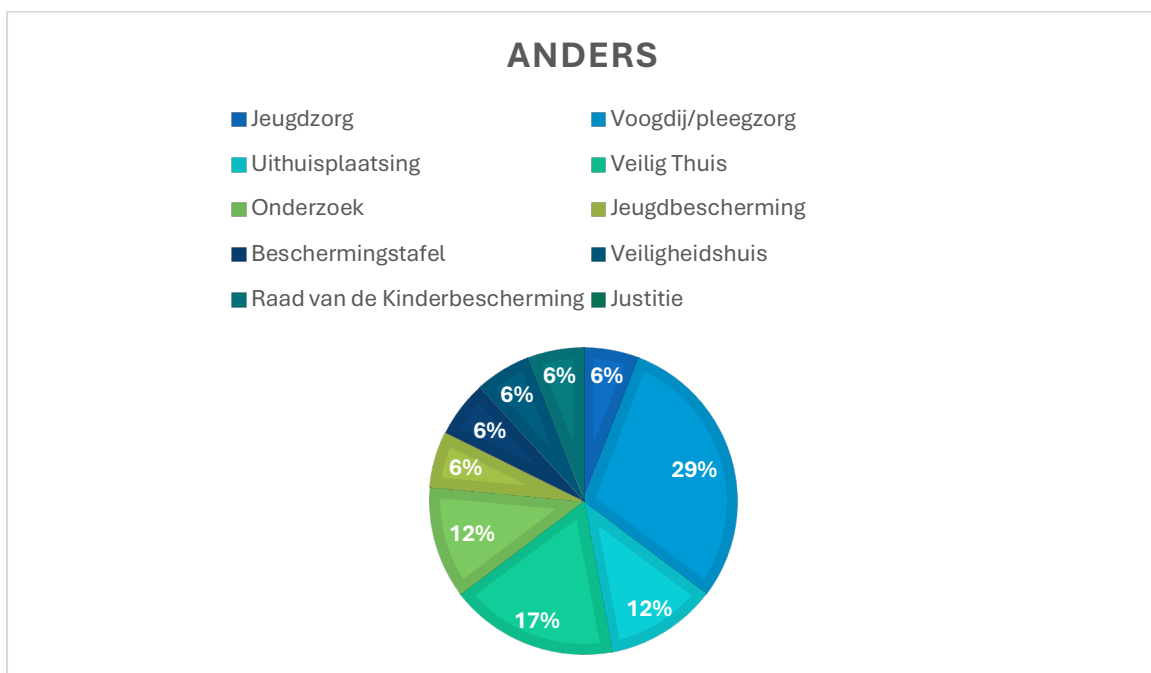
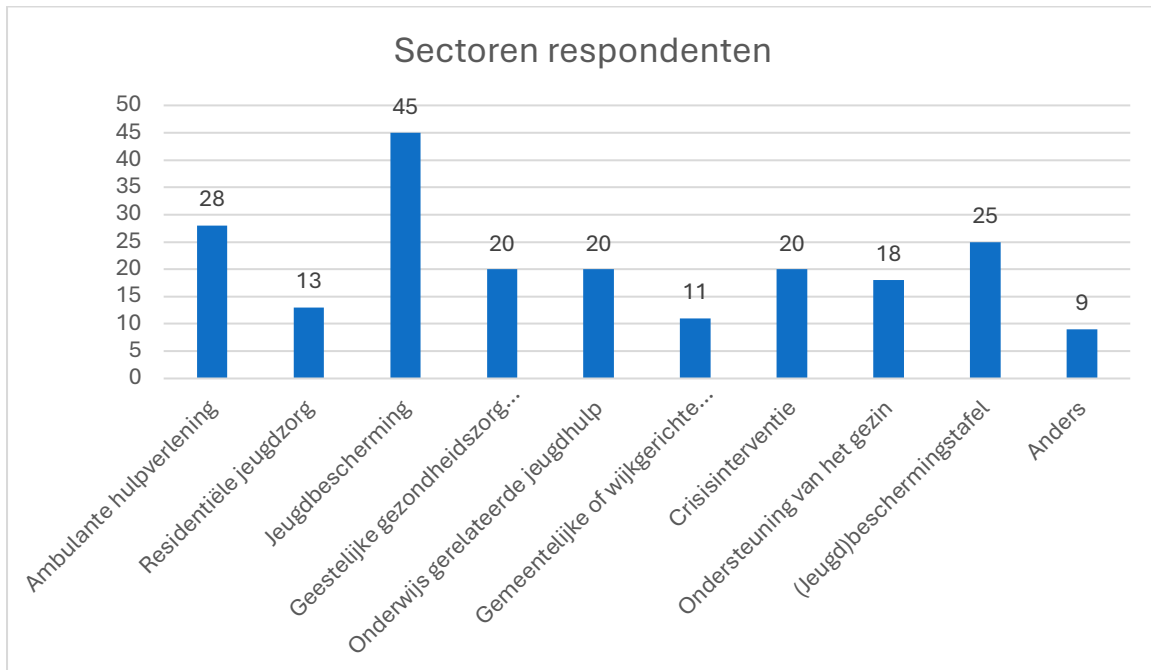
Samenstelling Respondenten

Van de 60 respondenten waren er 9 jeugdige en 49 ouders (2 missing values). Dit wil zeggen dat de conclusies die uit de antwoorden getrokken worden voornamelijk slaan op ouders van jeugdige die te maken hebben (gehad) met jeugdhulp. Van de jeugdige hebben er 3 op dit moment te maken met de jeugdhulp. Van de ouders hebben er 20 op dit moment te maken met de jeugdhulp.

Met welke sectoren de jeugdige en ouders te maken hebben (gehad) is 59 keer ingevuld (1 missing value). In totaal zijn er 209 antwoorden ingevuld, dit betekent dat er ongeveer 3,5 antwoorden per respondent zijn gegeven. Het grootste deel van de respondenten heeft ingevuld dat ze te maken

hebben gehad met de jeugdbescherming. Van de respondenten die 'Anders' in hebben gevuld had 29% te maken met voogdij en/of pleegzorg.

In hoeverre hebben ouders en jeugdige het gevoel dat de professional op de hoogte was van de wettelijke kaders en richtlijnen?

Om deze vraag te beantwoorden is er een samengestelde variabele gemaakt van Q5.1 t/m Q5.5.

Hiervoor is eerst de Cronbach Alpha getest ($\alpha = 0.799$), deze was direct voldoende voor het

standaard. Hierna is de samengestelde variabele gemaakt, genaamd Q5.sam ($N = 5$). In totaal hadden

we op deze vraag 56 valide en 4 missing values. Het gemiddelde van deze valide values is 1,7955. De vraag is gemeten met een schaal van 1 staat gelijk aan 'Helemaal niet op de hoogte' tot 5 staat gelijk aan 'Zeer goed op de hoogte'. Wanneer hier gemiddeld 1,8 op gescoord wordt zit dat tussen 'Helemaal niet op de hoogte' en 'Weinig op de hoogte', neigend naar 'Weinig op de hoogte'. Hieruit valt de conclusie te trekken dat de respondenten van mening zijn dat de professionals weinig op de hoogte zijn van de wettelijke kaders en richtlijnen.

In hoeverre zijn ouders en jeugdige van mening goed op de hoogte gesteld te zijn van de wettelijke kaders en richtlijnen?

Om deze vraag te beantwoorden is er een samengestelde variabele gemaakt van Q6.1 t/m Q6.5. Hiervoor is eerst de Cronbach Alpha getest ($\alpha = 0.729$), deze was direct voldoende voor het standaard. Hierna is de samengestelde variabele gemaakt, genaamd Q6.sam ($N = 5$). In totaal hadden we op deze vraag 57 valide en 3 missing values. Het gemiddelde van deze valide values is 1,2693. De vraag is gemeten met een schaal van 1 staat gelijk aan 'Helemaal niet' tot 5 staat gelijk aan 'Zeer goed'. Wanneer hier gemiddeld 1,3 op gescoord wordt zit dat tussen 'Helemaal niet' en 'Niet', neigend naar 'Helemaal niet'. Hieruit valt de conclusie te trekken dat de respondenten van mening zijn dat de professionals hun (vrijwel) niet hebben uitgelegd wat de wettelijke kaders en richtlijnen inhouden.

Hoe hebben de jeugdige en ouders de samenwerking met de professionals ervaren?

Om deze vraag te beantwoorden is er een samengestelde variabele gemaakt van Q19.1 t/m Q19.6. Hiervoor is eerst de Cronbach Alpha getest ($\alpha = 0.978$), deze was direct voldoende voor het standaard. Hierna is de samengestelde variabele gemaakt, genaamd Q19.sam ($N = 6$). In totaal hadden we op deze vraag 59 valide en 1 missing value. Het gemiddelde van deze valide values is 1,3644. De vraag is gemeten met een schaal van 1 tot en met 5, waarbij 1 staat voor 'Slecht' en 5 staat voor 'Goed'. Wanneer hier gemiddeld 1,4 op gescoord wordt betekent dit dat de samenwerking met professionals over het algemeen redelijk slecht wordt ervaren door de respondenten.

In hoeverre zijn ouders en jeugdige van mening dat professionals hebben gewerkt vanuit het belang van het kind?

Om deze vraag te beantwoorden is er een samengestelde variabele gemaakt van Q13, Q14, Q16, Q17 en Q18. Hiervoor is eerst de Cronbach Alpha getest ($\alpha = 0.896$), deze was direct voldoende voor het

standaard. Hierna is de samengestelde variabele gemaakt, genaamd Qbelang.sam ($N = 5$). In totaal hadden we op deze vraag 59 valide en 1 missing value. Het gemiddelde van deze valide values is 1,6251. De vraag is gemeten van 1 staat voor 'Zeer onvoldoende/Nooit' tot 5 staat voor 'Zeer goed/Altijd'. Een gemiddelde van 1,6 scoort hierbij tussen de minimaal en 'Zelden/Weinig/Onvoldoende', met de neiging naar 'Zelden/Weinig/Onvoldoende'. Hieruit kun je de conclusie trekken dat de respondenten van mening zijn dat de professionals onvoldoende en zelden werken in het belang van het kind.

In hoeverre zijn ouders en jeugdige op de hoogte van welke methode/ondersteuningsmiddel de professional in (heeft ge)zet?

Om deze vraag te beantwoorden zijn de frequenties van Q7 erbij gepakt. Hieruit blijkt dat 46 van de 59 valide values (1 missing value) aangeven dat ze niet op de hoogte waren van de ingezette methode of ondersteuningsmiddel. Dit is 78,0% van de (valide) respondenten. Hieruit kan de conclusie getrokken worden dat dit te weinig gebeurt.

In hoeverre zijn ouders en jeugdige van mening dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt in het organiseren van het leveren van jeugdhulp?

Om deze vraag te beantwoorden is het gemiddelde van de antwoorden erbij gepakt. Deze vraag heeft 54 valide values (6 missing values). Deze vraag kon beantwoord worden waarbij 1 stond voor 'Zeer onvoldoende' en 5 stond voor 'Zeer goed'. Het gemiddelde van de gegeven antwoorden is 1,48. Dit zit tussen de schaal 'Zeer onvoldoende' en 'Onvoldoende', met een neiging naar zeer onvoldoende. 90,7% van de respondenten heeft of 'Zeer onvoldoende' of 'Onvoldoende' ingevuld bij deze vraag. In conclusie zijn de respondenten van mening dat de gemeente zeer onvoldoende haar verantwoordelijkheid neemt als het gaat over het organiseren van het leveren van jeugdhulp.

In wiens belang denken de ouders en jeugdige dat de professionals werken?

Om deze vraag te beantwoorden is het gemiddelde van Q11 gepakt. Deze vraag bestaat uit vier onderdelen: 'In het belang van uw kind', 'In hun eigen/ZZP belang', 'In het belang van hun werkgever/instelling' en 'Iets anders'. Hierbij is 'Iets anders' weggelaten.

'In het belang van het kind' heeft 58 valide values (2 missing values). Deze vraag had als antwoordschaal 1 staat gelijk tot 'Helemaal onvoldoende' en 5 staat gelijk aan 'Zeer goed'. Het gemiddelde voor deze vraag ligt op 1,48. Dit betekent dat het gemiddelde antwoord ligt tussen 'Helemaal onvoldoende' en 'Onvoldoende', met de neiging naar 'Helemaal onvoldoende'.

'In hun eigen/ZZP belang' heeft 39 valide values (21 missing values). Deze vraag had als antwoordschaal 1 staat gelijk tot 'Helemaal onvoldoende' en 5 staat gelijk aan 'Zeer goed'. Het gemiddelde voor deze vraag ligt op 3,62. Dit betekent dat het gemiddelde antwoord ligt tussen 'Matig' en 'Goed', met een neiging naar 'Goed'.

'In het belang van hun werkgever/instelling' heeft 49 valide values (11 missing values). Deze vraag had als antwoordschaal 1 staat gelijk tot 'Helemaal onvoldoende' en 5 staat gelijk aan 'Zeer goed'. Het gemiddelde voor deze vraag ligt op 3,69. Dit betekent dat het gemiddelde antwoord ligt tussen 'Matig' en 'Goed', met een neiging naar 'Goed'.

In conclusie betekent dit dat de respondenten denken dat de jeugdprofessionals meer werken vanuit het belang van hun werkgever en/of instelling en hun eigen en/of ZZP belang, dan in het belang van de jeugdige.

Bijlage H: Analyse open vragen ouders en jeugdige

Geschreven door Robin Verheijen

Welke verbeteringen zou de gemeente volgens u kunnen aanbrengen om beter haar verantwoordelijkheid te nemen?

Maatwerk vereist voldoende financiële middelen, bezuinigingen belemmeren hierbij maatwerk. Dit zorgt namelijk voor onvoldoende geschoold personeel. Wanneer er niet genoeg geschoold personeel is, kan er ook niet genoeg behandeling en zorg geregeld worden. Ook communicatie is een belangrijk onderdeel van maatwerk. Hoe lever je namelijk maatwerk zonder hierover te communiceren met belanghebbende en de jeugdige zelf. Ouders en kinderen voelen zich niet gehoord. Ouders geven aan zich niet serieus genomen voelen. Maar ze vinden ook dat er te weinig communicatie is, zowel richting ouder als kind. Respondenten voelen zich onvoldoende geïnformeerd en betrokken; rapportages zijn vaak eenzijdig, hoor en wederhoor ontbreekt en de gemeentes gaan niet in gesprek met ouders of kinderen. Hierdoor gaan belangrijke inzichten verloren. Respondenten benadrukken dat maatwerk gericht moet zijn op goede resultaten, niet op het blindelings volgen van protocollen. Protocollen moeten flexibel zijn om maatwerk per kind mogelijk te maken.

Voorbeelden antwoorden op deze vraag:

"We hebben de gemeente aangesproken op het feit dat de dames van het CJG ons vooringenomen hebben behandeld en zeer eenzijdig hebben gerapporteerd. Daarnaast waren we niet op de hoogte van hun werkwijze en al helemaal niet van ons recht op inspraak."

"Hoor en wederhoor."

"Informatie, wat kan ik verwachten, wat zijn al die afkortingen voor behandelingen?"

"Maatwerk per kind in plaats van protocollen."

"Jeugdzorg moet voldoende geld krijgen om haar taken uit te voeren."

Wat vond u positief aan uw ervaring met de jeugdhulp?

Over het algemeen hebben de respondenten geen positieve ervaringen met de jeugdhulp. De respondenten die dit enigszins wel hebben, hebben alvorens een lange weg binnen de jeugdhulp gehad of hebben deze positieve ervaringen met individuele hulpverleners.

Voorbeelden antwoorden op deze vraag:

"Ik heb na 12 voogden in 1 jaar tijd nu eindelijk een nieuwe en goede voogd."

“Na het indianenverhalen een klacht heb ik een eigen hulpverlener toegewezen gekregen (...) Zij heeft me geholpen om weer contact te krijgen met mijn dochter en het beeld wat van mij werd geschetst bij jeugdhulp om te draaien.”

“De enkeling (1 op 50?) die wel de situatie op waarde schatte”

“Uiteindelijk heb ik er wel veel aan gehad. Er zaten hulpverleners tussen waarmee ik totaal geen goed gevoel heb gehad, maar de professionele waar ik wèl een goed gevoel bij heb gehad hebben me veel geholpen. Bij de organisatie waar ik tot op heden zit heb ik ook grotendeels zelf de touwtjes in handen.”

Wat vond u negatief aan uw ervaring met de jeugdhulp?

De respondenten vonden de benadering onvriendelijk. Respondenten ervaren wisselende hulpverlening met een gebrek aan deskundigheid. Door (onder andere) een gebrek aan deskundigheid kan het lastiger zijn een juiste inschatting te maken over de veiligheidssituaties van kinderen. Ook de respondenten vinden dat er niet gehandeld wordt vanuit de veiligheid van de kinderen; onveilige situaties worden niet serieus genomen, zorgen over de veiligheid worden genegeerd en er wordt niet meegedacht over de veiligheid van het kind. Er wordt weinig of onjuist onderzoek gedaan en gerapporteerd. Respondenten benadrukken dat kinderen uit huis werden geplaatst zonder rechtvaardige reden. Het gebrek aan grondig onderzoek en waarheidsvinding leidt er niet alleen toe dat de situatie van kinderen verkeerd wordt ingeschat, maar versterkt ook het gevoel van onveiligheid en machteloosheid bij de betrokkenen.

Sommige respondenten hebben het ook over mishandeling, seksueel misbruik, financiële uitbuiting, verdere beschadiging, trauma's en wetovertredingen. De jeugdhulp heeft de respondenten kapot gemaakt, verder beschadigd en meer trauma's bezorgt.

Voorbeelden antwoorden op deze vraag:

"Zie voorgaande antwoorden, en dan in combinatie met communicatie alsof je een kleuter bent"

"Niet luisteren, niet kijken, vooringenomen, niet eerlijk, niet objectief kunnen rapporteren"

"In de bijna 8 jaar heb ik genoeg medewerkers gehad wel 30..er zitten gevaarlijke medewerkers bij die direct kinderen uit huis willen plaatsen."

"Het hele verhaal en handelswijze. Kind en moeder zijn volledig kapot gemaakt."

"Er wordt geen hulp geboden, het lijkt wel of de zorg bedoeld is om de kinderen verder te beschadigen."

Wat moet er volgens u verbeteren in de jeugdhulp?

De respondenten benadrukken dat er verbetering moet komen in de waarheidsvinding. Dit kost tijd maar dan kun je wel het onderliggende probleem aanpakken. Ook moet er hierbinnen worden geluisterd naar ouders en kinderen en maatwerk geleverd worden, dit moet niet afhangen van een onderbuikgevoel van de professional. Ouders en jeugdige zelf hebben namelijk ook belangrijke inzichten. Een professional moet zich leren te verplaatsen in hun situatie. Binnen de zorg moeten de belangen en behoefte van het kind voorop komen te staan.

Professionals moeten kennis van zaken hebben en een professionele beroepshouding behouden. De zorg die deze professionals leveren moet meer gecontroleerd worden op de kwaliteit. De professionals moeten meer transparantie, verantwoording, empathie en ethisch handelen tonen tegenover de jeugdige en ouders.

Voorbeelden antwoorden op deze vraag:

“ Waarheidsvinding, benadering vanuit vertrouwen in plaats van wantrouwen.”

“ Kind en ouders moeten worden gehoord; niet handelen in protocol en allerlei aannames doen!”

“ Kijken of je er wel goed aan doet waar je mee bezig bent bij het nemen van beslissingen over kinderen.”

Bijlage I: Vragenlijst professionals

Geschreven door Hajar Bouyafa, Silvana Eleveld & Anouk Vrijzen

Bedankt dat u tijd wil nemen om deze enquête in te vullen. Uw eerlijke en open antwoorden zijn van onschatbare waarde dus we moedigen u aan om zo eerlijk mogelijk te antwoorden. De enquête duurt circa 5 à 10 minuten.

In deze enquête staan de wettelijke kaders en richtlijnen binnen de jeugdzorg centraal. Binnen ons onderzoek vallen het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, beroepscode, jeugdwet, richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming daar onder.

De enquête is volledig anoniem, uw antwoorden worden uitsluitend gebruikt voor onderzoeksdoeleinde. Er zullen geen persoonlijke gegevens worden verzameld, de resultaten worden op een manier geanalyseerd waarbij individuele deelnemers niet herkenbaar zijn.

In hoeverre zijn de professionals op de hoogte van wettelijke kaders en richtlijnen?

Binnen welke sector van de jeugdzorg bent u werkzaam?	
Ambulante hulpverlening	
Residentiële jeugdzorg	
Jeugdbescherming en/ of jeugdreclassering	
Geestelijke gezondheidszorg voor jeugd	
Onderwijs-gerelateerde jeugdhulp	
Gemeentelijke of wijkgerichte jeugdhulp	
Crisisinterventie	
Ondersteuning van gezinnen	
Anders, namelijk	

Schaal wet- en regelgeving

Vraag	Helemaal niet op de hoogte	Weinig op de hoogte	Matig op de hoogte	Redelijk op de hoogte	Zeer goed op de hoogte
Ik ben goed op de hoogte van de/					

het die van toepassing zijn binnen mijn werk in de jeugdzorg					
...Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind					
... beroepscode					
... jeugdwet					
... richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming					
... rechten van jeugdige en ouders binnen de jeugdzorg					
Welke richtlijnen gebruikt u regelmatig in uw dagelijkse werkzaamheden? (Benoem hierbij specifieke wetten of richtlijnen)					
Welke methode zet u in om inschattingen te maken binnen uw werk?					

Vraag	Nooit	Jaarlijks	Maandelijks	Wekelijks	Dagelijks
Hoe vaak raadpleegt u de officiële wetgeving en richtlijnen binnen uw werk?					
Hoe eenvoudig vindt u het om toegang te krijgen tot actuele wet- en regelgeving binnen uw werkveld	Ze er moeilijk	Moeilijk	Neutraal	Eenvoudi g	Ze er eenvoudig
Welke bronnen gebruikt u om op de hoogte te blijven van relevante wet- en regelgeving?					
Kunt u een situatie beschrijven waarin kennis van wet- en regelgeving essentieel was voor de beslissingen die u nam?					

In hoeverre voelt u zich ondersteund door uw organisatie bij het op de hoogte blijven van wijzigingen in wet- en regelgeving?	Helemaal niet ondersteund	Slecht ondersteund	Matig ondersteund	Goed ondersteund	Zeer goed ondersteund
In hoeverre voelt u zich ondersteund door uw organisatie en/ of uw collega's om u aan de wetten en regelgeving te houden?	Helemaal niet ondersteund	Slecht ondersteund	Matig ondersteund	Goed ondersteund	Zeer goed ondersteund
Heeft u in het afgelopen jaar bijscholing of training gevolgd die gericht waren op wetgeving en richtlijnen in de jeugdzorg?	Nee		Ja		
*Indien u ja heeft geantwoord, welke training of bijscholing heeft u gevolgd?					
Heeft u suggesties hoe u beter ondersteund zou kunnen worden bij het op de hoogte blijven van wet- en regelgeving?					
Heeft u ooit een situatie meegemaakt waarin u volgens de wet- en regelgeving wilde handelen, maar merkte dat u hiervoor niet voldoende kennis had?	Ja, regelmatig; dit heeft invloed op mijn besluitvorming	Ja, soms; ik merk dat ik extra ondersteuning nodig heb	Ja, incidenteel; ik weet meestal waar ik de informatie kan vinden	Nee; dit is nog niet voorgekomen	Nee; ik voel me goed geïnformeerd over relevante wet- en regelgeving

Verantwoordelijkheid gemeente

In de jeugdwet is vast gesteld dat de gemeente verantwoordelijk is voor alle jeugdhulp.

In hoeverre vindt u dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt	Zeer onvoldoende	Onvoldoende	Matig	Goed	Zeer goed
---	------------------	-------------	-------	------	-----------

in het organiseren en leveren van jeugdhulp?					
Welke verbeteringen zou de gemeente volgens u kunnen aanbrengen om beter haar verantwoordelijkheid te nemen?					

Belang van het kind

De volgende vragen/ stellingen gaan over het handelen in het belang van het kind.

Wat is volgens u werken in het belang van het kind?					
In hoeverre wordt werken rondom het belang van het kind toegepast binnen de organisatie waar u werkzaam bent?	Ze er onvoldoende	Onvoldoende	Matig	Goed	Ze er goed
Hoe vaak betreft u de wensen en behoeften van het kind actief bij uw besluitvorming?	Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Altijd
Ik voel me zeker over mijn vermogen om te handelen in het belang van het kind, zelfs als dit mogelijk in conflict is met de wensen van ouders of verzorgers.	Ze er mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Ze er mee eens
Ik pas regelmatig mijn aanpak aan op basis van de individuele behoeften van het kind.	Ze er mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Ze er mee eens
In mijn organisatie worden de belangen van het kind	Ze er mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Ze er mee eens

altijd boven die van andere betrokkenen gesteld.					
In het opstellen van het hulpverleningsplan is gehoor geven aan de stem van het kind mijn hoogste prioriteit.	Zeer mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Zeer mee eens
Ik reflecteer regelmatig op mijn keuzes en beslissingen om te controleren of ze in het belang van het kind zijn.	Zeer mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Zeer mee eens
Er zijn momenten dat ik me niet altijd voldoende ondersteund voel door mijn organisatie bij het maken van beslissingen in het belang van het kind.	Zeer mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Zeer mee eens
Ik vind het soms lastig om het belang van het kind te combineren met andere belangen, zoals die van ouders of instanties.	Zeer mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Zeer mee eens
In mijn werk wordt er altijd ruimte geboden voor het kind om zijn of haar eigen mening te uiten.	Zeer mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Zeer mee eens
Wanneer er onduidelijkheid is over het belang van het kind, raadpleeg ik altijd relevante richtlijnen of collega's om een weloverwogen beslissing te maken.	Zeer mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Zeer mee eens

Ik voel me voldoende ondersteund door mijn organisatie bij het prioriteren van het belang van het kind in mijn werk.	Zeer mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Zeer mee eens
De visie en missie van mijn organisatie ondersteunen het belang van het kind in de zorg en hulpverlening.	Zeer mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Zeer mee eens
Er zijn situaties waarin ik vind dat het belang van het kind niet altijd goed wordt gewaarborgd door de systemen of procedures waar ik mee werk.	Zeer mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Zeer mee eens
Hoeveel vertrouwen heeft u in uzelf binnen uw werk?	1	2	3	4	5 t/m 10

Bijlage J: SPSS syntax & output professionals

RELIABILITY

```
/VARIABLES=Q2_1 Q2_2 Q2_3 Q2_4 Q2_5
```

```
/SCALE('ALL VARIABLES') ALL
```

```
/MODEL=ALPHA
```

```
/STATISTICS=SCALE
```

```
/SUMMARY=TOTAL.
```

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.801	5

```
COMPUTE Q2.sam=MEAN(Q2_1,Q2_2,Q2_3,Q2_4,Q2_5).
```

```
VARIABLE LABELS Q2.sam 'Q2.sam'.
```

```
EXECUTE.
```

```
FREQUENCIES VARIABLES=Q2.sam
```

```
/STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN MEDIAN MODE SUM
```

```
/ORDER=ANALYSIS.
```

Q2.sam

N	Valid	46
	Missing	0
Mean		4.2391
Median		4.2000
Mode		4.00 ^a
Std. Deviation		.53933
Minimum		2.00
Maximum		5.00
Sum		195.00

a. Multiple modes exist. The smallest value is shown

```
FREQUENCIES VARIABLES=Q14
```

```
/STATISTICS=MEAN
```

```
/ORDER=ANALYSIS.
```

Statistics

In_hoeverre_vindt_u_dat_de_geme
ente_haar_verantwoordelijkheid_n
eemt_in_het_organiseren_en_lever
en_van_jeugdhulp?

N	Valid	46
	Missing	0
Mean		2,78

```
RECODE Q24 (1=5) (2=4) (3=3) (4=2) (5=1) INTO Q24.her.
```

```
VARIABLE LABELS Q24.her 'Q24.her'.
```

```
EXECUTE.
```

```
DATASET ACTIVATE DataSet1.
```

```
RELIABILITY
```

```
/VARIABLES=Q17 Q21 Q24.her Q26 Q28 Q29 Q30
```

```
/SCALE('ALL VARIABLES') ALL
```

```
/MODEL=ALPHA
```

```
/STATISTICS=SCALE
```

```
/SUMMARY=TOTAL.
```

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,592	7

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
In_hoeverre_wordt_werken_r ondom_het_belang_van_het_k ind_toegepast_binnen_de_org anisie_waar_u_werkzaam_b ent?	23,3696	7,260	,498	,489
In_mijn_organisatie_worden_d e_belangen_van_het_kind_alti jd_boven_die_van_andere_bet rokkenen_gesteld	24,0217	7,533	,417	,517
Q24.her	24,1739	7,969	,197	,602
In_mijn_werk_wordt_er_altijd _ruimte_geboden_voor_het_ki nd_om_zijn_of_haar_eigen_m ening_te_uiten.	23,5870	7,137	,447	,501
Ik_voel_me_voldoende_onder steund_door_mijn_organisatie _bij_het_prioriteren_van_het_ belang_van_het_kind_in_mijn _werk.	23,4348	7,185	,578	,467
De_visie_en_missie_van_mijn_ organisatie_ondersteunen_het _belang_van_het_kind_in_de_ zorg_en_hulpverlening.	23,1304	7,805	,571	,494
Er_zijn_situaties_waarin_ik_vin d_dat_het_belang_van_het_ki nd_niet_altijd_goed_wordt_ge waarborgd_door_de_systemen _of_procedures_waar_ik_mee _werk.	23,9348	10,151	-,179	,738

```
COMPUTE Qorg.sam2=MEAN(Q17,Q21,Q24.her,Q26,Q28,Q29).
EXECUTE.
```

RELIABILITY

```
/VARIABLES=Q18 Q19 Q20 Q22 Q23 Q25 Q26 Q27 Q30 Q24.her
/SCALE('ALL VARIABLES') ALL
/MODEL=ALPHA
/STATISTICS=SCALE
/SUMMARY=TOTAL.
```

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,533	10

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Hoe vaak betreft u de wensen en behoeften van het kind actief bij uw besluitvorming?	35,1739	10,591	,582	,417
Ik voel me zeker over mijn vermogen om te handelen in het belang van het kind, zelfs als dit mogelijk in conflict is met de wensen van ouders of verzorgers.	35,5000	11,811	,238	,504
Ik pas regelmatig mijn aanpak aan op basis van de individuele behoeften van het kind.	35,3261	11,114	,510	,443

In_het_opstellen_van_het_hul pverleningsplan_is_gehoor_ge ven_aan_de_stem_van_het_ki nd_mijn_hoogste_prioriteit.	35,8043	10,783	,344	,469
Ik_reflecteer_regelmatig_op_ mijn_keuzes_en_beslissingen_ om_te_controleren_of_ze_in_ het_belang_van_het_kind_zijn.	35,1957	12,205	,319	,494
Ik_vind_het_soms_lastig_om_ het_belang_van_het_kind_te_ combineren_met_andere_bela ngen,_zoals_die_van_ouders_ of_instanties.	36,1739	13,436	-,098	,616
In_mijn_werk_wordt_er_altijd_ ruimte_geboden_voor_het_ki nd_om_zijn_of_haar_eigen_m ening_te_uiten.	35,5000	10,522	,431	,443
Wanneer_er_onduidelijkheid_i s_over_het_belang_van_het_k ind,_raadpleeg_ik_altijd_releva nte_richtlijnen_of_collega,Ãs om_een_weloverwogen_besli ssing_te_maken.	35,0870	10,614	,530	,426
Er_zijn_situaties_waar_in_ik_vin d_dat_het_belang_van_het_ki nd_niet_altijd_goed_wordt_ge waarborgd_door_de_systemen _of_procedures_waar_ik_mee _werk.	35,8478	13,021	-,038	,595
Q24.her	36,0870	13,192	-,055	,596

RELIABILITY

/VARIABLES=Q18 Q19 Q20 Q22 Q23 Q26 Q27 Q30 Q24.her

/SCALE('ALL VARIABLES') ALL

/MODEL=ALPHA

/STATISTICS=SCALE

/SUMMARY=TOTAL.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,616	9

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Hoe vaak betreft u de wensen en behoeften van het kind actief bij uw besluitvorming?	31,8261	10,191	,609	,516
Ik voel me zeker over mijn vermogen om te handelen in het belang van het kind, zelfs als dit mogelijk in conflict is met de wensen van ouders of verzorgers.	32,1522	10,576	,424	,555
Ik pas regelmatig mijn aanpak aan op basis van de individuele behoeften van het kind.	31,9783	10,777	,520	,543
In het opstellen van het hulpverleningsplan is gehoor gegeven aan de stem van het kind mijn hoogste prioriteit.	32,4565	10,031	,427	,549
Ik reflecteer regelmatig op mijn keuzes en beslissingen om te controleren of ze in het belang van het kind zijn.	31,8478	11,643	,387	,576

In_mijn_werk_wordt_er_altijd _ruimte_geboden_voor_het_ki nd_om_zijn_of_haar_eigen_m ening_te_uiten.	32,1522	10,354	,406	,557
Wanneer_er_onduidelijkheid_i s_over_het_belang_van_het_k ind,_raadpleeg_ik_altijd_releva nte_richtlijnen_of_collega,Ãs _om_een_weloverwogen_besli ssing_te_maken.	31,7391	10,597	,466	,547
Er_zijn_situaties_waarin_ik_vin d_dat_het_belang_van_het_ki nd_niet_altijd_goed_wordt_ge waarborgd_door_de_systemen _of_procedures_waar_ik_mee _werk.	32,5000	13,456	-,141	,713
Q24.her	32,7391	12,508	-,005	,675

COMPUTE QZelf.sam=MEAN(Q18,Q19,Q20,Q22,Q23,Q24.her,Q26,Q27).

EXECUTE.

FREQUENCIES VARIABLES=Qorg.sam2 Qzelf.sam

/STATISTICS=MEAN

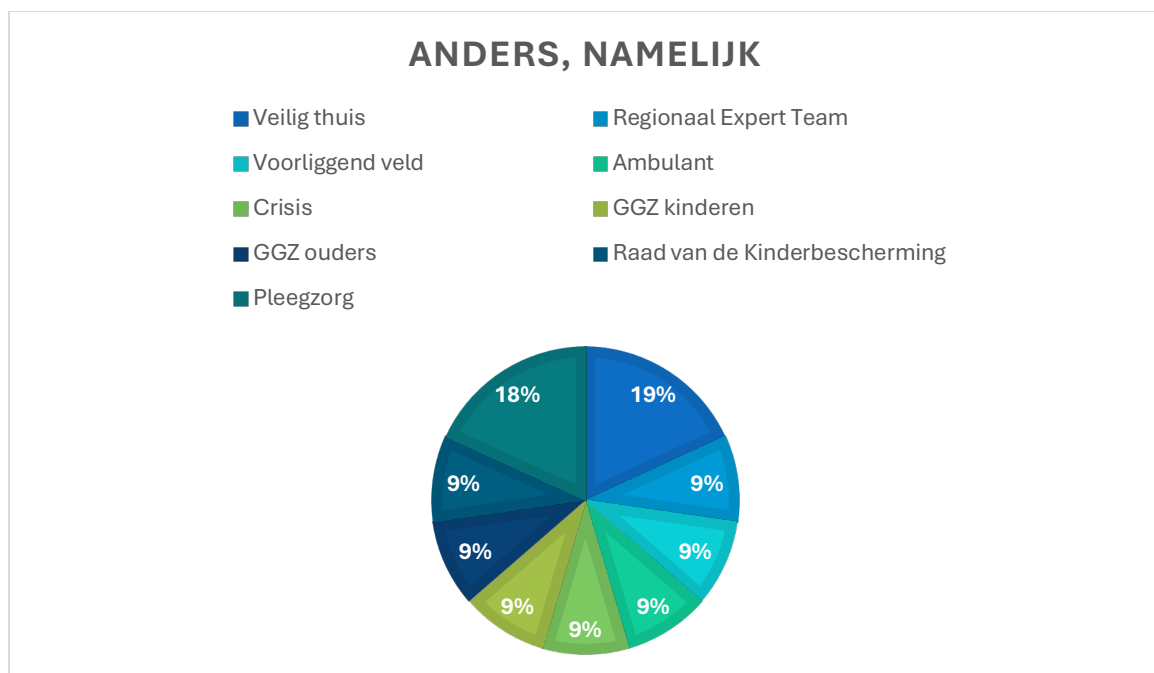
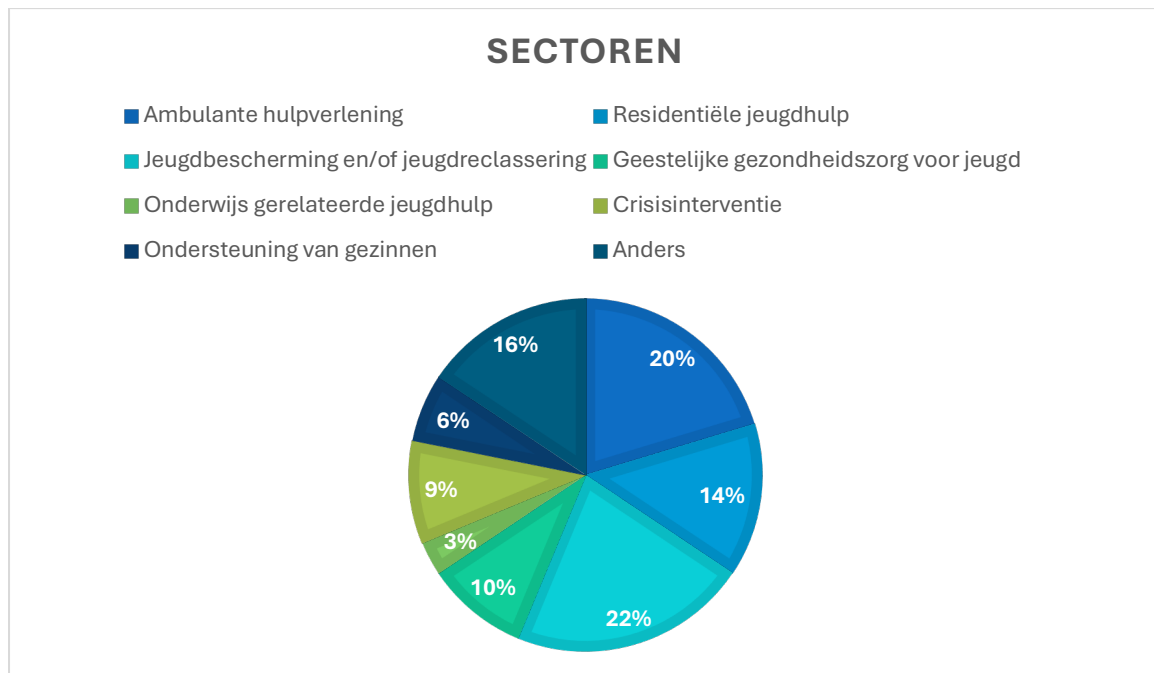
/ORDER=ANALYSIS.

Statistics

		Qorg.sam2	Qzelf.sam
N	Valid	46	46
	Missing	0	0
Mean		3,9891	4,1522

Bijlage K: SPSS analyse professionals

Geschreven door Hajar Bouyafa & Robin Verheijen

Zijn de professionals van mening dat ze op de hoogte zijn van de wettelijke kaders en richtlijnen?

Om deze vraag te beantwoorden is er een samengestelde variabele gemaakt van Q2.1 t/m Q2.5. Hiervoor is eerst de Cronbach Alpha getest ($\alpha = 0.801$), deze was direct voldoende voor het standaard. Hierna is de samengestelde variabele gemaakt, genaamd Q2.sam ($N = 5$). In totaal hadden we op deze vraag 46 valide en 0 missing values. Het gemiddelde van deze valide values is 4,2391. De vraag is gemeten met een schaal van 1 staat gelijk aan 'Helemaal niet op de hoogte' tot 5 staat gelijk

aan 'Zeer goed op de hoogte'. Wanneer hier gemiddeld 1,8 op gescoord wordt zit dat tussen 'Redelijk op de hoogte' en 'Zeer goed op de hoogte', neigend naar 'Redelijk op de hoogte'.

Hieruit kun je de conclusie trekken dat de professionals van mening zijn dat ze goed op de hoogte zijn van de wettelijke kaders en richtlijnen.

In hoeverre zijn de professionals dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt in het organiseren en leveren van jeugdhulp?

In totaal hadden we op deze vraag 46 valide en 0 missing values. Het gemiddelde van deze valide values is 2,78. De vraag is gemeten met een schaal van 1 staat gelijk aan 'Zeer onvoldoende' tot 5 staat gelijk aan 'Zeer goed'. Wanneer hier gemiddeld 2,8 op gescoord wordt zit dat tussen 'Onvoldoende' en 'Matig', neigend naar 'Matig'.

Hieruit kan de conclusie getrokken worden dat professionals van mening zijn dat de gemeente niet voldoende haar verantwoordelijkheid neemt in het organiseren en leveren van jeugdhulp.

In hoeverre zijn professionals van mening dat hun organisatie werkt in het belang van het kind?

Om deze vraag te beantwoorden is er een samengestelde variabele gemaakt van Q17, Q21, Q24, Q26, Q29 en Q30. Hierbij is Q24 eerst gehercodeert tot Q24.her, aangezien deze vraag negatief is gesteld en de andere vragen positief zijn gesteld. Hierna is de Cronbach Alpha getest ($\alpha = 0.592$), deze was niet direct voldoende voor het standaard van .7. Er is gekeken naar welke vraag verwijderd kon worden om de Cronbach Alpha te verhogen. Hierbij is de keuze gemaakt om Q30 te verwijderen ($\alpha = 0.738$). Dit was voldoende om een samengestelde variabele te maken. Deze samengestelde variabele hebben we Qorg.sam2 genoemd ($N = 6$). In totaal hadden we op deze vraag 46 valide en 0 missing values. Het gemiddelde van deze valide values is 3,9891. De vraag is gemeten met een schaal waarbij 1 stond voor zeer negatief en 5 stond voor zeer positief. Wanneer hier gemiddeld 4,0 op gescoord wordt dan zit je op positief.

Hieruit kun je de conclusie trekken dat de professionals van mening zijn dat hun organisatie werkt in het belang van het kind.

In hoeverre zijn professionals van mening dat ze zelf werken in het belang van het kind?

Om deze vraag te beantwoorden is er een samengestelde variabele gemaakt van Q18 t/m Q20, Q22 t/m Q27 en Q30. Hiervoor is de Cronbach Alpha getest ($\alpha = 0.596$), deze was niet direct voldoende voor het standaard van .7. Er is gekeken naar welke vraag verwijderd kon worden om de Cronbach

Alpha te verhogen. Hierbij is de keuze gemaakt om Q25 te verwijderen ($\alpha = 0.675$). Het was hierna is Q30 ook nog verwijderd om de Cronbach Alpha boven het standaard te krijgen ($\alpha = 0.761$).

Hierna is de samengestelde variabele gemaakt, genaamd Qzelf.sam ($N = 7$). In totaal hadden we op deze vraag 46 valide en 0 missing values. Het gemiddelde van deze valide values is 4,1522. De vraag is gemeten met een schaal waarbij 1 stond voor zeer negatief en 5 stond voor zeer positief. Wanneer hier gemiddeld 4,2 op gescoord wordt zit dat tussen positief en zeer positief, neigend naar positief. Hieruit kun je de conclusie trekken dat de professionals van mening zijn dat ze werken in het belang van het kind.

Bijlage L: Analyse open vragen professionals

Geschreven door Hajar Bouyafa

Welke richtlijnen gebruikt u regelmatig in uw dagelijkse werkzaamheden?

Algemene richtlijnen en wetten:

- Jeugdwet: veel genoemd als basiswetgeving voor jeugdhulp
- WMO: regelmatig aangehaald, vooral in combinatie met jeugdhulp
- AVG: relevant bij gegevensverwerking
- IVRK en EVRM: geven richting aan het werken met kinderrechten
- Gemeentewet: soms genoemd voor beleidsmatig werken
- Wet Tijdelijke Huisverbod en BW-artikelen: specifiek voor juridische procedures rond kind veiligheid.

Specifieke richtlijnen voor jeugdhulp en bescherming:

- Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming: algemeen en frequent genoemd, met nadruk op richtlijnen zoals:
 - Gezinnen met meervoudige en complexe problematiek
 - Problematische gehechtheid
 - Trauma gerelateerde problemen
 - Pleegzorg
 - Uithuisplaatsing en terugplaatsing
- Crisisplaatsing en crisis hulpverlening: belangrijk bij acute situaties.
- Richtlijnen Samen Beslissen: betreft ouders en jeugdigen en hulpverlening
- Beroeps codes en ethische richtlijnen:
 - Beroepscode (NIP, NVO, Jeugdzorgwerkers): veelvuldig genoemd als ethisch kompas.
 - Klachtrecht en tuchtrecht: versterken de naleving van beroepsethiek.
- Trauma en psychologische problematiek:
 - Specifieke richtlijnen gericht op ADHD, trauma, kindermishandeling, en KOPP/KOV.
- Instrumenten en methodieken:
 - Meldcode huiselijk geweld: cruciaal bij signalering.
 - Handelingsprotocollen: zoals Veilig Voorop
 - Vlaggensysteem en andere interventiemethodes

OVEREENKOMSTEN IN GEGEVEN ANTWOORDEN:

- Jeugdwet en Richtlijnen Jeugdhulp

- De Jeugdwet en richtlijnen van het NJI vormen de basis voor het handelen in de jeugdhulpverlening.
- De richtlijnen worden vaak gecombineerd met beroepscode's.
- Kindgericht werken:
 - Het belang van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) komt regelmatig terug, vooral in het kader van participatie en bescherming van kinderen.
- Trauma en problematiek:
 - Thema's zoals trauma, gehechtheidsproblemen, en complexe gezinssituaties worden breed erkend en aangepakt via specifieke richtlijnen.
- Crisisinterventies en juridische kaders:
 - Richtlijnen voor crisisplaatsing en wettelijke artikelen rond uithuisplaatsing worden genoemd als essentieel in acute situaties.

CONCLUSIES OP DE DEELVRAAG:

- Regelmatig gebruikte richtlijnen: de professionals maken vooral gebruik van de Jeugdwet en NJI-richtlijnen, aangevuld met beroepscode's en specifieke wetten zoals de AVG. Deze combinatie biedt een juridisch en ethisch kader.
- Specifieke richtlijnen en thema's: richtlijnen voor complexe problematiek(zoals trauma, gehechtheid en kindermishandeling) worden breed ingezet, vaak in combinatie met crisisinterventie.
- Gemeenschappelijke basis: de consistentie in het noemen van algemene richtlijnen (Jeugdwet, IVRK, Beroepscode's) toont dat er een gemeenschappelijk fundament is in de sector.
- Focus op kinderen en gezinnen: de nadruk ligt op het beschermen van kwetsbare kinderen en gezinnen, met aandacht voor samenwerking en besluitvorming samen met ouders en jeugdigen.

HET MEEST GEGEVEN ANTWOORD DOOR DE HULPVERLENING:

- Jeugdwet: vrijwel in alle reacties wordt de jeugdwet genoemd als een belangrijke richtlijn die regelmatig wordt gebruikt in de dagelijkse werkzaamheden.
- Richtlijnen Jeugdhulp
- Beroepscode

Welke methode zet u in om inschattingen te maken binnen uw werk?

Veiligheidstaxatie en risicotaxatie-instrumenten

- ARIJ
- HAVIK en LIJ
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Vlaggensysteem
- Vier Venster Model

Specifieke methodieken en modellen

- Signs of Safety
- Verklarende Analyse
- Drie Huizen Model en genogrammen/linguagrammen
- Zelfredzaamheidmatrix
- Kiezen uit kwaden
- Delta-methodiek en FFP

Collegiaal overleg en samenwerking

- Multidisciplinair overleg
- Collegiaal overleg
- Overleg met juristen en gedragswetenschappers: voor bij complexe situaties

Wetenschappelijke kennis en richtlijnen

- Wetenschappelijke artikelen voor onderbouwing van beslissingen
- Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming
- Protocollen

Psychodiagnostische en observatiemethoden

- NICHD-checklist
- Screeningslijsten en observatiegegevens

OVEREENKOMSTEN IN GEGEVEN ANTWOORDEN:

Instrumenten zoals ARIJ, HAVIK, en Meldcode huiselijk geweld worden zeer vaak genoemd. Veiligheid staat overal centraal bij het inschatten van risico's en het nemen van maatregelen.

Een multidisciplinair-en collegiaal overleg is volgens de hulpverlening ook essentieel. Signs of Safety komen vaak naar voren, gecombineerd met oplossingsgericht werken.

CONCLUSIE OP DE DEELVRAAG:

- ARIJ, Signs of Safety, Meldcode en multidisciplinair overleg worden het vaakst ingezet. Deze methodes zijn gericht op het waarborgen van veiligheid en het analyseren van risicofactoren.
- Focus op samenwerking en professionele reflectie: het delen van kennis is belangrijk om een gezamenlijke en betrouwbare inschatting te maken.
- Breed schaal aan tools en methodieken: er wordt gebruik gemaakt van verschillende risicotaxatie instrumenten tot systemische en oplossingsgerichte methodieken.
- Veiligheid staat voor professionals centraal.

Kunt u een situatie beschrijven waarin kennis van wet- en regelgeving essentieel was voor de beslissingen die u nam?

Privacy en gegevensdeling (AVG), veel situaties draaien om vragen rondom privacy en het delen van gegevens, zoals:

- Delen van privacygevoelige informatie, voorbeeld professional: bij bijvoorbeeld gescheiden ouders of derden zonder toestemming
- AVG en toestemming, voorbeeld van professional: bij vragen over welke gegevens gedeeld mogen worden en wanneer toestemming vereist is.
- Specifieke situaties, voorbeeld van professional: een moeder die een dossier opvraagt van een dochter (17 jaar) terwijl de dochter dat niet wil.

Jeugdwet en andere richtlijnen, deze werd vaak genoemd als basis voor handelen:

- Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling: volgen van de vijf stappen bij vermoedens van kindermishandeling
- Toepassing van de Jeugdwet: bij het inzetten van passende hulp en het betrekken van jeugdteams
- Specifieke casussen: zoals bij zorgen over vrijwillige hulp die onvoldoende blijkt, of bij escalaties binnen gezinnen

Beslissingen rondom gezag, uithuisplaatsing en OTS, bij juridische en gedwongen maatregelen is kennis van regelgeving belangrijk:

- Gezag en ouderlijke rechten: bij conflicten over gezag of situaties waarin een ouder contact eist
- Uithuisplaatsing: afwegingen bij gedwongen maatregelen, zoals perspectiefbesluiten en machtigingen voor uithuisplaatsing.

- OTS: verlengen of beëindigen van maatregelen, vaak in complexe gezinssituaties

Dagelijkse praktijkbeslissingen. Veel professionals benadrukten dat de wet- en regelgeving belangrijk is binnen de dagelijkse praktijk, zoals:

- Overgang vrijwillig naar gedwongen kader, voorbeeld van professional: wat mag wel en niet? Welke stappen zijn noodzakelijk
- Vrijheidsbeperkende maatregelen in residentiële zorg, voorbeeld van professional: het recht van jeugdige versus de noodzaak van maatregelen
- Complexe scheidingen, voorbeeld van professional: omgaan met conflicten tussen ouders, rechten van het kind en juridische grenzen van gedwongen hulp.

Ethische afwegingen:

- Zwijgplicht versus meldplicht, voorbeeld van professional: zoals bij vermoedens van kindermishandeling of strafbare feiten
- Toestemming in complexe situaties, voorbeeld van professional: wanneer overstijgt de inhoud het recht op privacy.
- Beroepscode versus wettelijke bevoegdheid, voorbeeld van professional: bij beslissingen over thuisplaatsing na een incident zoals een zelfmoordpoging van een ouder.

OVEREENKOMSTEN IN GEGEVEN ANTWOORDEN:

Vragen rondom AVG en toestemming zijn cruciaal, vooral bij informatie-uitwisseling.

Bij complexe situaties is kennis van wetgeving zoals de Jeugdwet belangrijk.

Veel professionals geven aan dat vrijwel alle beslissingen worden genomen binnen juridische kaders, zowel bij vrijwillige als gedwongen hulp.

Naast kennis en wetgeving speelt de beroepscode een belangrijke rol in het afwegen van juridische verplichtingen en ethische verantwoordelijkheid.

CONCLUSIE OP DE DEELVRAAG:

- Situaties zoals uithuisplaatsing, gezag problemen en het delen van privacygevoelige informatie vereisen diepgaande kennis van wetten zoals de Jeugdwet, AVG en de Meldcode Huiselijk Geweld.
- Professionals benadrukken dat de wet- en regelgeving belangrijk is, vooral bij beslissingen in gedwongen kaders zoals OTS en uithuisplaatsing.
- Het correct omgaan met privacy, toestemmingen en gegevensdeling blijkt een veelvoorkomend aspect van de dagelijkse praktijk.

- Samenwerking en kennisdeling is nodig, zo werken veel professionals samen met juristen, advocaten en andere experts om beslissingen juridisch en ethisch correct te nemen.

Welke bronnen gebruikt u om op de hoogte te blijven van relevante wet- en regelgeving?

Overheidswebsites:

- Rijksoverheid.nl, voor officiële informatie over wetten en regelgeving, zoals de Jeugdwet
- Wetten.nl
- Overheid.nl

Specifieke kennisinstituten en platforms:

- Nederlands Jeugdinstituut (NJI)
- Richtlijnen Jeugdhulp
- Movisie
- AUgeo.nl
- Veilig Thuis

Organisatie-interne kanalen:

- Intranet
- Juristen en juridische helpdesk
- Teambesprekingen
- Interne nieuwsbrieven

Professionele verenigingen en netwerken

- NIP
- SKJ
- BPSWM
- NVO

Scholing en literatuur:

- Cursussen en scholingen
- Handboeken en vakliteratuur
- Nieuwsbrieven en publicaties

Online platforms en sociale media

- LinkedIn
- Google

Samenwerking en advies:

- Collega's en andere organisaties
- Politie en gemeenten

OVEREENKOMSTEN IN GEGEVEN ANTWOORDEN:

- Veel gebruikte bronnen: Overheidswebsites, NJI en interne informatievoorziening worden door vrijwel iedereen genoemd.
- Interne juridische ondersteuning: bijna alle respondenten noemen interne juristen of juridische helpdesk als belangrijk hulpmiddel.
- Belang van actuele informatie: nieuwsbrieven, scholing en LinkedIn worden genoemd als belangrijke bronnen voor recente ontwikkeling.
- Focus op richtlijnen en beroepscode: BPSW, NIP en richtlijnen voor jeugdhulp zijn essentieel.

CONCLUSIE OP DE DEELVRAAG:

- Professionals gaven aan officiële overheidsbronnen te gebruiken om op de hoogte van alle informatie te blijven.
- Juridische helpdesk en interne juristen spelen een belangrijke rol bij het verduidelijken en implementeren van wetgeving.
- Scholing, vakliteratuur en uitwisseling met collega's is cruciaal voor het bijhouden van kennis.
- Veel professionals benoemde ook laagdrempelige methodes zoals Google of LinkedIn om specifiek vragen snel te beantwoorden.

Kunt u een situatie beschrijven waarin kennis van wet- en regelgeving essentieel was voor de beslissingen die u nam?

Beslissingen rondom privacy en informatie delen

- AVG en privacywetgeving spelen een grote rol bij het delen van gevoelige informatie:
 - Voorbeeld: informatie delen over gescheiden ouders, waarbij gevoelige informatie over beide ouders in een dossier staat.
 - Complex voorbeeld: wanneer een moeder het dossier van haar 17-jarige dochter opvraagt, terwijl de dochter expliciet aangeeft dat ze dit niet wil.

- Overleg met derden: wel of niet contact opnemen zonder toestemming van de betrokkenen.
- Kindermishandeling en huiselijk geweld
 - Voorbeeld: bij vermoedens van mishandeling, zoals een kind dat regelmatig blauwe plekken heeft, wordt volgens de vijf stappen van de meldcode gehandeld
 - Toepassing Jeugdwet: verantwoordelijkheid nemen voor het inschakelen van passende hulp en het betrekken van het lokale jeugdteam.
- Gezags- en toestemmingskwesties
 - Voorbeeld: bij de aanmelding van een kind door één ouder moet worden gecontroleerd of de andere ouder ook gezag heeft.
 - Wanneer een vader na een jaar alsnog contact eist met zijn kind.
 - Toestemming voor gesprekken: wanneer een moeder wil dat haar partner aansluit bij gesprekken, maar de vader (met gezag) hiervoor toestemming moet geven.
- Gedwongen en vrijwillige hulpverlening
 - Voorbeeld: inzet van jeugdbeschermingstafels of beslissen over het inzetten van een uithuisplaatsing wanneer vrijwillige hulpverlening tekortschiet.
 - Een moeder die een vlucht naar Egypte nadat de rechtbank een uithuisplaatsing heeft besloten.
- Vrijheidsbeperkende maatregelen
 - Binnen de residentiële jeugdzorg wordt vaak besloten over vrijheidsbeperkende maatregelen. Hierbij is het belangrijk de juiste wetgeving te volgen.
- Conflictsituaties tussen ouders:
 - Voorbeeld: wanneer een conflict tussen ouders geen bedreiging voor het kind vormt, kan gedwongen hulpverlening niet worden ingezet omdat er juridisch geen grondslag is.
- Specifieke juridische procedures
 - Voorbeeld: het opstellen van een uitgebreide opvoedvisie om juridische doelstellingen van maatregelen te verduidelijken
 - Bij verlening of beëindiging van een OTS, machtiging tot uithuisplaatsing of gezag beëindiging.
- Crisisbeslissingen:
 - Voorbeeld: een crisis waarin ouders aangeven dat hun kind niet thuis kan blijven, en de afweging gemaakt moet worden of een uithuisplaatsing noodzakelijk is.
 - Zelfmoordpoging ouder: besluiten of een kind thuis kan blijven na een zelfmoordpoging van een ouder en daarin rekening houden met de beroepscode.

- Specifieke rechten en verantwoordelijkheden van kinderen en pleegouders:
 - Voorbeeld: pleegouders of kinderen ondersteunen bij bijvoorbeeld schoolkeuze of juridische conflicten
- Internationale casussen:
 - Complexe zaken met internationale aspecten, voorbeeld: een moeder die met haar kind naar Egypte vlucht na een opgelegde uithuisplaatsing, waarbij geen uitleveringsverdrag met Egypte bestaat.

OVEREENKOMSTEN IN GEGEVEN ANTWOORDEN:

- Bijna alle professionals geven aan dat kennis van wet- en regelgeving belangrijk is bij het uitvoeren van hun werk.
- Belang van de jeugdwet en beroepscode vormen de basis voor beslissingen in hulpverlening en jeugdbescherming
- Complexiteit van situaties: veel casussen bevatten meerdere juridische aspecten, zoals privacy, gezag, en rechten van kinderen en ouders.

CONCLUSIE OP DE DEELVRAAG:

Wet- en regelgeving is onmisbaar voor het werk in jeugdhulp en jeugdbescherming. De professionals benoemen dat zij dagelijks te maken hebben met juridische afwegingen die zowel kinderen als ouders beschermen. Het gaat niet alleen om de kennis van die wetten, maar ook om het toepassen van die kennis in ingewikkelde en emotionele situaties.

Wat voor training/ bijscholing heeft u als professional gevolgd om op te hoogte te blijven van wet- en regelgeving? Antwoorden van de respondenten:

Juridische trainingen en beroepsethiek

- *AVG en privacywetgeving:*
 - Specifieke trainingen gericht op de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
- *Juridische basiskennis:*
 - Juridische basistraining en cursussen over juridische kaders binnen de jeugdreclassering en jeugdbescherming.
 - Trainingen over tuchtrecht en beroepscode.
 - Cursussen over juridische kaders en beroepsethiek.
- *Specifieke onderwerpen:*
 - Procederen in de jeugdbescherming

- Internationale Verdragen
- *Trainingen over richtlijnen en meldcodes*
 - *Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling:*
 - Training over het toepassen van de meldcode.
- *Wet zorg en dwang:*
 - Specifieke training gericht op deze wet.
- *Gemeentelijke richtlijnen kind en jeugd:*
 - Een cursus over gemeentelijke richtlijnen (naam van de bijscholing onbekend).
- *Training over nieuwe richtlijnen:*
 - Deelname aan bijeenkomsten van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) over herziene richtlijnen.
- *Richtlijn-specifieke trainingen:*
 - Richtlijnen KOPP/KOVV (Kinderen van Ouders met Psychiatrische Problemen/Verslavingsproblemen).
 - Hechting, trauma en persoonlijkheidsproblematiek.

Methodieken en frameworks

- *HAVIK veiligheidstaxatie:*
 - Training over risicotaxatie en veiligheid binnen gezinnen.
- *JRiV (Jeugdreclassering in Verandering):*
 - Nieuwe methodiek gericht op maatregelen binnen de jeugdreclassering.
- *2thePoint en contextueel werken:*
 - Trainingen gericht op praktische en systemische benaderingen.

Interne en externe trainingen

- *Interne trainingen:*
 - Trainingen verzorgd door de eigen organisatie, zoals herhalingstrainingen over de beroepscode.
- *Externe trainingen:*
 - Ingehuurde trainers en deelname aan externe bijeenkomsten of cursussen.

Specifieke vaardigheden

- *Feitelijk rapporteren:*
 - Training gericht op helder en objectief rapporteren.

- *Beroepscodetolk:*
 - Specifieke training over het toepassen van de beroepscode in praktijksituaties.

Trainingen binnen opleidingen

- Onderdeel van de opleiding tot *Orthopedagoog Generalist*.
- Eerdere cursussen gericht op beroepsethiek en tuchtrecht

CONCLUSIE OP DE DEELVRAAG:

De trainings- en bijscholingsactiviteiten zijn zeer verschillend en gericht op verschillende aspecten van het werk in de jeugdhulp en jeugdbescherming. Er is een duidelijke focus op:

- Juridische kennis en beroepsethiek.
- Toepassing van richtlijnen, zoals de meldcode en de Jeugdwet.
- Methodieken die gericht zijn op veiligheid, rapportage en maatwerk.

Welke methode zet u in om inschattingen te maken binnen uw werk?

Veiligheidstaxatie en risicotaxatie:

- *Specifieke instrumenten:*
- *ARIJ* (Actuarieel Risico Instrument voor Jeugdbescherming)
- *HAVIK* (veiligheidstaxatie)
- *LIJ* (Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen)
- *RIS/LIRIK* (Risicotaxatie-instrument voor Kindermishandeling)
- *Vlaggensysteem* (signaleren en aanpakken van grensoverschrijdend gedrag).

Aanvullende methodieken:

- *ZRM* (Zelfredzaamheidsmatrix)
- *Vier Venster Model*
- *Verklarende Analyse* (om oorzaken en patronen in kaart te brengen).

Gestructureerde werkwijzen:

- *Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling:*
 - Wordt veelvuldig toegepast voor signalering en opvolging.
- *Werkkaarten en richtlijnen:*
 - Werkkaarten vanuit richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming.

- *Notitie Opvoedvisie:*
 - Een hulpmiddel voor het beoordelen van opvoedsituaties.

Specifieke methodieken:

- *Signs of Safety:*
 - Voor veiligheid en oplossingsgerichte gesprekken.
- *FFP-methodiek:*
 - (Families First Partnership) voor gezinsgerichte aanpak.
- *Waiers van Verbindend Gezag:*
 - Voor ouderschap in uitdagende situaties.
- *2thePoint:*
 - Methodiek gericht op praktische en oplossingsgerichte hulpverlening.
- *Delta Methodiek:*
 - Focus op veiligheid binnen gezinnen.

Analyse-instrumenten en gespreksmethodieken:

- *Top 3-methodiek:*
 - Prioriteren van zorgen.
- *Drie Huizen:*
 - Voor gesprekken met kinderen over veiligheid en wensen.
- *Genogrammen en linguagrammen:*
 - Voor analyse van familierelaties.
- *CHOP-lijst:*
 - Screening bij pleegzorg.
- *NICHD-checklist:*
 - Voor gestructureerde interviews.

Multidisciplinair en intercollegiaal overleg:

- *MDO's (Multidisciplinair Overleg):*
 - Regelmatige casusbesprekingen met een team van experts.
- *Overleg met juristen of gedragswetenschappers:*
 - Voor complexe beslissingen.
- *Casenotes en methodische intervisie:*
 - Overleggen gericht op verdieping en reflectie.

Professioneel oordeel en ervaring:

- Gebruik van *eigen ervaring* en *professioneel oordeel*:
 - Vaak in combinatie met richtlijnen en instrumenten.
- *Positieve benadering*:
 - Focus op belonen van goed gedrag in plaats van straffen.

Aanvullende hulpmiddelen:

- *Screeningslijsten en vragenlijsten*
- *Observatie en testmateriaal*
- *Zelf ontwikkelde formulieren*

CONCLUSIE:

In de jeugdhulp en jeugdbescherming worden een breed scala aan methoden, instrumenten en overlegvormen ingezet om zorgvuldig en onderbouwd inschattingen te maken. Hierbij wordt altijd een combinatie gezocht tussen professionele richtlijnen, analytische tools en samenwerking binnen een multidisciplinair team.

- Het gebruik van standaard instrumenten (zoals ARIJ, HAVIK en meldcodes) wordt vaak genoemd.
- Er is een focus op veiligheid en risico's, waarbij multidisciplinair overleg een grote rol speelt.
- Methodieken zoals Signs of Safety en oplossingsgericht werken zijn populair
- Vragenlijsten en werkkaarten worden gebruikt om gestructureerd te werken.

Hoe kun je als professional beter worden ondersteund om op de hoogte te blijven van wet- en regelgeving?

- Centraal platform of tool:
Professionals vragen om één centrale, overzichtelijke website of app die actuele wet- en regelgeving eenvoudig beschikbaar maakt voor alle hulpverleners.
- Regelmatige scholing en bijscholing:
Er is behoefte aan verplichte en terugkerende trainingen, Webinars, en opfrisochtenden die juridische kaders makkelijk toepasbaar maken.

- **Ondersteuning door juristen:**
Juristen binnen organisaties worden gezien als waardevolle ondersteuning bij casuïstiek, juridische vragen, en complexe situaties.
- **Automatische updates:**
Regelmatige nieuwsbrieven, informatiemails, en interne communicatiekanalen worden als noodzakelijk genoemd om professionals direct op de hoogte te brengen van wetswijzigingen.
- **Eigen verantwoordelijkheid:**
Professionals benadrukken dat zij zelf nieuwsgierig en actief moeten blijven in het verkrijgen van kennis, maar dat organisaties hierbij voldoende middelen en structuur voor moeten bieden.

CONCLUSIE:

Een centraal platform, gestructureerde bijscholing, en interne juridische ondersteuning zijn volgens de professionals nodig essentieel om de professionals effectief te ondersteunen bij het up-to-date blijven met wet- en regelgeving.

Welke verbeteringen zou de gemeente volgens u kunnen aanbrengen om beter haar verantwoordelijkheid te nemen?

- *Kennis en Informatievoorziening:*
 - Veel respondenten benoemen het belang van kennisvergroting binnen de gemeente, waarbij vooral wordt benadrukt dat gemeenten vaak onvoldoende op de hoogte zijn van hun wettelijke verantwoordelijkheden. Dit kan verbeterd worden door meer kennissessies, trainingen en informatievoorzieningen zoals apps, flyers of websites. Verder wordt aangedrongen op duidelijke richtlijnen en het verbeteren van de communicatie tussen gemeente en zorgorganisaties.
- *Betere Inrichting van de Zorg*
 - Er zijn suggesties voor het verbeteren van het aanbod en de zorgstructuur. Het aanbod moet diverser en beter passend zijn voor jongeren, met name op het gebied van onderwijs en zorg. Ook zou er meer maatwerk geleverd moeten worden, waarbij de gemeente meer vertrouwen moet hebben in de expertise van zorgprofessionals en hulpverleners. Daarbij wordt aangestipt dat regie vaak niet effectief wordt genomen, vooral wanneer verschillende partijen betrokken zijn, en dat het belangrijk is om de regie ook na de uithuisplaatsing te behouden.
- *Financiën en Beleid*

- Veel opmerkingen gaan over de financiële beperkingen waar gemeenten mee te maken hebben, zoals budgetplafonds die invloed hebben op het zorgaanbod en de snelheid van hulpverlening. Er wordt vaak te veel nadruk gelegd op het verlagen van kosten in plaats van het waarborgen van de zorgkwaliteit. Respondenten pleiten ervoor dat de zorg niet afhankelijk wordt gemaakt van budgetplafonds, maar dat middelen gericht ingezet worden op de werkelijke zorgbehoeften, in plaats van op administratieve regels.
- *Meer Autonomie voor Hulpverleners*
 - Er is een breed gedragen idee dat er meer autonomie en vertrouwen gegeven moet worden aan zorgprofessionals, zodat zij inhoudelijke beslissingen kunnen nemen over de zorg die nodig is voor cliënten. De gemeente zou meer verantwoordelijkheid kunnen geven aan jeugdzorgorganisaties, en bij voorkeur de nadruk leggen op de inhoudelijke zorg in plaats van strak op de regels en controles zitten.
- *Oplossen van Administratieve Obstakels*
 - Er wordt aangegeven dat er te veel administratieve belemmeringen zijn die de zorgverlening vertragen, zoals de strikte regels rond het registreren van zorguren of het gebrek aan regie in keten overleggen. Dit heeft als gevolg dat er soms belangrijke beslissingen niet tijdig genomen worden. Er is dus behoefte aan een makkelijkere administratieve afhandeling en betere regievoering van de gemeente.

CONCLUSIE:

- *Kennis en informatievoorziening:*
De gemeente zou kunnen verbeteren door de kennis over wet- en regelgeving te vergroten en betere informatievoorziening aan te bieden voor zowel de zorgprofessionals als voor de gemeentelijke medewerkers. Dit zou de effectiviteit van het beleid en de uitvoering van de zorg kunnen verbeteren.
- *Betere inrichting van de zorg:*
De gemeente moet meer maatwerk leveren en meer vertrouwen stellen in de expertise van zorgprofessionals. Het verbeteren van de zorgstructuur en het behouden van regie tijdens het zorgtraject kan leiden tot een meer effectieve en passende zorgverlening.
- *Financiën en beleid:*
De gemeente zou een balans moeten vinden tussen kostenbeheersing en het bieden van kwalitatief goede zorg. Het strikt vastleggen van budgetten mag niet ten koste gaan van de zorgbehoeften van de jeugdigen. Flexibiliteit in budgettering en het vermijden van strikte plafonds kan de zorg effectiever maken.

- *Meer autonomie voor hulpverleners:*

De gemeente moet meer vertrouwen geven aan jeugdzorgorganisaties en professionals, zodat zij de regie kunnen nemen en maatwerk kunnen leveren. Dit zou een efficiëntere zorgverlening mogelijk maken, met een grotere focus op de daadwerkelijke zorgbehoeften van de kinderen en gezinnen.

- *Oplossen van administratieve obstakels:*

Er moet een versimpeling van administratieve processen komen, met een grotere focus op inhoudelijke beslissingen in plaats van bureaucratie. Het bevorderen van efficiënte regie en communicatie tussen de gemeente en zorgprofessionals zou bijdragen aan een snellere en effectievere zorgverlening.

Wat is volgens u werken in het belang van het kind? Analyse op basis van gegeven antwoorden.

- Kind als centraal punt:

- Veel respondenten benadrukken dat het belang van het kind altijd centraal staat. Dit betekent dat beslissingen altijd in het voordeel van het kind moeten worden genomen, en dat het welzijn, de veiligheid, en de ontwikkeling van het kind de prioriteit hebben.
- De veiligheid en gezondheid van het kind zijn belangrijke basisprincipes die in bijna alle antwoorden terugkomen.
- Antwoord van een professional: "Het kind moet zich kunnen ontwikkelen in een veilige en stabiele omgeving, waar ouders, verzorgers en hulpverleners samenwerken om de best mogelijke omstandigheden te creëren".

- Ouderlijke betrokkenheid en samenwerking:

- Respondenten geven aan dat het belangrijk is om ouders en verzorgers te betrekken bij beslissingen, maar ook om duidelijk te maken dat het kind een zelfstandig rechtssubject is en niet het verlengstuk van de ouder(s).
- Er is een sterke focus op samenwerking met ouders en andere betrokkenen. Het belang van ouderparticipatie wordt benadrukt, maar de stem van het kind moet altijd de doorslag geven in beslissingen.
- Antwoord van een professional: "Dit wordt ondersteund door de nadruk op het creëren van gezamenlijke afwegingen tussen alle betrokkenen, waarbij het kind actief wordt betrokken bij zijn of haar eigen proces, afhankelijk van de leeftijd en ontwikkelingsfase".

- Hulp en steun in de context van het systeem:

- Het systeem rondom het kind wordt herhaaldelijk benoemd. Ook wordt er benoemd dat er in de eerste plaats gezorgd moet worden voor stabiliteit binnen dat systeem.

- Zo benoemen een aantal respondenten ook dat het essentieel is dat hulpverleners, naast het zorgen voor de veiligheid van het kind, ontwikkelingsbedreigende factoren identificeren en proberen weg te nemen door passende maatregelen te treffen.
- Empathie en afweging van de situatie:
 - De antwoorden geven aan dat empathie, het goed luisteren naar het kind, en het kunnen inleven in hun situatie van groot belang is.
 - Verschillende respondenten noemen het belang van sensitiviteit voor culturele context en trauma's van het gezin, en een bewustzijn van de impact van interventies op het kind.
- Betrokkenheid van het kind en zijn rechten:
 - In veel antwoorden wordt benoemd dat het belangrijk is dat het kind gehoord wordt en meebeslist, mits het passend is voor hun leeftijd en situatie.
- Preventie en veiligheid:
 - Veel respondenten spreken over de noodzaak om preventief te werken, oftewel maatregelen te treffen voordat er problemen ontstaan. Dit kan betekenen dat veiligheidskwesties vroegtijdig worden gesignaleerd en aangepakt.

CONCLUSIE:

Werken in het belang van het kind betekent dat *de veiligheid, welzijn en ontwikkeling van het kind* altijd prioriteit moeten hebben, ongeacht de externe omstandigheden of belangen van anderen. Het is belangrijk om het kind te *betrekken in het proces*, zowel qua beslissingen als in de ondersteuning die geboden wordt, waarbij het cruciaal is de *ouders en verzorgers* ook een actieve rol te laten spelen, mits het kind als zelfstandig rechtssubject wordt beschouwd. Het werken met het systeem rondom het kind, met het nodige *empathische inzicht* en respect voor de situatie van het gezin, is essentieel voor het creëren van een positieve ontwikkelingsomgeving. Het belang van het kind kan soms conflicteren met andere belangen, maar het moet altijd voorop staan bij elke beslissing die wordt genomen.

Literatuurlijst bijlagen

- Bartelink, C., Kooymans, E., Mourits, E. & Van der Veldt, M.C. (2023). *Richtlijn uithuisplaatsing en terugplaatsing*. (4^e geheel herziene druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- Bartelink, C., Meuwissen, I., Eijgenraam, K., Versteef, C. & Kooymans, E. (2022). *Richtlijn samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp*. (4^e druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- Bartelink, C., Van Vianen, R., Mourits, E., Ten Berge, I. & Meuwissen, I. (2017). *Richtlijn crisisplaatsing*. (3^e herziene druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- Boer, F., van de Glind, G., Hogeman-Wijers, W., Van den Hoofakker, B., Oud, M., Prins, P. & Sinnema, H. (april 2017). *Richtlijn ADHD*. (2^e druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- De Baat, M., Van den Bergh, P., De Lange, M. & Abrahamse, S. (2021). *Richtlijn pleegzorg*. (4^e herziene druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- De Lange, M., Addink, A., Haspels, M. & Geurts, E. (2021). *Richtlijn residentiële jeugdhulp*. (3^e herziene druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- De Lange, M., Matthys, W., De Veld, D., Foolen, N., Addink, A., Menting, A. & Bastiaanssen, I. (2021). *Richtlijn Ernstige gedragsproblemen*. Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- De Wolff, M. & Wildeman, I. (2020). *Richtlijn problematische gehechtheid*. (4^e herziene druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- Hein, I., Knipschild, R., Van den Berg, G., Kooymans, E., Oudenampsen, J., van Minnen, A. & Lindauer, R. (2023). *Richtlijn traumagerelateerde problemen*. (2^e druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- Kinderrechten.nl. (2017). *Artikel 18: Verantwoordelijkheden van ouders*. Kinderrechten. Geraadpleegd op 6 oktober 2024, van <https://www.kinderrechten.nl/kinderrechten-vw/artikel-18-verantwoordelijkheden-van-ouders/>
- Maris, S., Vink, R., Deurloo, J., Oud, B., de Lijster-van Kampen, G. & Kuyper, A. (mei 2020). *Richtlijn Seksuele ontwikkeling*. (eerste druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- Meeuwissen, J., De Ruiters, N., Stikkelbroek, Y., Konijn, C., Besselse, M., Liesveld Rigtering, L., van Wylick, I., Speentjens, P., Meije, D. & Oud, M. (2021). *Richtlijn stemmingsproblemen*. (4^e volledig herziene druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- Meeuwissen, J., De Ruiters, N., Van der Zanden, R., Van Doesum, K., Warnaar, N., Van Wylick, I., Havinga, P., Meije, D., Konijn, C. & Hosman, C. (2020). *Richtlijn kinderen van ouders met psychische problemen/ verslavingsproblemen (KOPP/KOV)*. (4^e volledig herziene druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.

Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming (z.d.). *Richtlijnen Jeugd*. Geraadpleegd op 26 september 2024, van <https://richtlijnenjeugdhulp.nl/>

Scheltinga, F., Tijms, J., Zeguers, M., Rolak, M. & De Bree, E. (2021). *Richtlijn Dyslexie*. Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.

Steenmeijer, J. (oktober 2021). *Beroepscode voor professionals in sociaal werk*. Beroepsvereniging van professionals in sociaal werk.

UNICEF. (z.d.). *Child rights and why they matter*. Geraadpleegd op 5 oktober 2024, van <https://www.unicef.org/child-rights-convention/child-rights-why-they-matter>

Van der Steege, M., De Veld, D. & Zoon, M. (2021). *Richtlijn Gezinnen met meervoudige en complexe problemen*. Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.

Van der Valk, I., Van den Berg, G., Van den Veldt, M.C., Anthonijsz, I. & Spruijt, E. (2020). *Richtlijn Scheiding en problemen van jeugdigen*. (4^e druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.

Van Warmel, A. & Bilderbeek, B. (2023). *Richtlijn middelengebruik*. (3^e druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.

Van Wonderen, R., Burggraaff, D., Sieckelinck, S., Dijkman, A. & Day, M. (2024). *Richtlijn radicalisering*. Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.

Verenigde Naties. (1989). *Verdrag inzake de Rechten van het Kind*. Geraadpleegd op 5 oktober 2024, van <https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBV0002508&z=2002-11-18&g=2002-11-18>

Vink, R., De Wolff, M., Broerse, A. & Kamphuis, M. (2021). *Richtlijn kindermishandeling*. (3^e herziene druk). Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.

Wetten.nl. (2002, 18 november). *Verdrag inzake de rechten van het kind – BWBV0002508*. Geraadpleegd op 6 oktober 2024, van https://wetten.overheid.nl/BWBV0002508/2002-11-18#Verdrag_2